

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — w dniu poświęconym tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 480

Poznań, środa dnia 16 października 1929

Rok XXIV

W matni własnych błędów

W przemówieniu, jakie wygłosił prezes Rady Ministrów na zjeździe Izby Przemysłowo-Handlowej, jedno zdanie zwłaszcza zwróciło powszechną uwagę. Rozprawiając się z zarzutami etatyzmu, p. Świtalski oświadczył:

„Jeśli jakiś etatyzm wymaga zlikwidowania, to przede wszystkim nasz rodzimy i najbardziej wśród nas, niestety, spularyzowany etatyzm psychiczny, walący na władze państwowe zarówno wszystkie obowiązki, jak i całą, z nikim rzekomo nie dzieloną, odpowiedzialność”.

Trudno się oprzeć zdumieniu, czytając to zdanie, wygłoszone przez kierownika jednego z rządów pomajowych. Przecież właśnie charakterystyka systemu pomajowego było pogardliwe traktowanie społeczeństwa, któremu nietylko odmawiano zdolności i umiejętności rządzenia, ale które nazwano „narodowymi idiotami”. Temu społeczeństwu, niezdolnemu rzekomo do niczego, przeciwstawiono państwo, jako czynnik nieomylny i wszechwiedzący.

Państwo pod rządami pomajowem starło się przejąć na siebie wszelkie dziedziny życia zbiorowego. Jak grzyby po deszczu zaczęły powstawać najrozmaitsze przedsiębiorstwa państwowe, a bardzo ruchliwa grupa, skupiona dokoła gen. Góreckiego i dyr. Starzyńskiego, publicznie głosiła doktrynę etatyzmu państwowego. Wyrażał się on w różnych objawach „radosnej twórczości”, we wzmocnieniu systemu policyjnego i w osłabieniu samorządu terytorjalnego. Cechą charakterystyczną rządów pomajowych było przecież powołanie w szeregu miast rządów komisarskich, których nikt nie pragnął i które wywoływały tęsknotę za rządami normalnych instytucji samorządowych.

Skądże więc teraz pretensje do społeczeństwa, że przerzuca wszystkie obowiązki na państwo? Skądże zarzuty o jego rzekomej ucieczce od odpowiedzialności? Jeżeli system upaństwowienia wszystkiego okazał się zły i trzeci, to, dalibóg, nie pod adresem społeczeństwa winien skierować swe żale p. Świtalski, lecz pod adresem najbliższych swoich przyjaciół politycznych i całego systemu pomajowego.

Czy oświadczenie p. Świtalskiego oznacza zawrótce ze złej drogi? Nie przypuszczamy. By to nastąpiło, trzeba by zlikwidować cały obecny system, którego istotą jest etatyzm. Prezesowi Rady Ministrów chodziło oczywiście o co innego. Pragnąłby on w chwilach ciężkich przerzucić część odpowiedzialności za to, co się dzieje, na społeczeństwo. Rządowi zaczyna ciężko odpowiadać, zwłaszcza, że w wyniku sytuacji, jaką sam stworzył, musi ją ponosić pełną, całkowitą i niepodzielną.

Przerzucenie jednak odpowiedzialności na społeczeństwo i jego różne organy nie może nastąpić bez zapewnienia społeczeństwu względnie jego przedstawicielstwom istotnego wpływu na sprawy państwowe. Niech p. Świtalski odwoła komisarzy rządowych, niech uzna kompetencje samorządów, niech nie robi trudności Sejmowi w wykonywaniu kon-

Delegacja Ligi Narodów bada stosunki na Śląsku Opolskim

Opole, 16. 10. (Tel. wł.). Do Opola przybyła komisja spraw mniejszościowych Ligi Narodów, składająca się z dyrektora oddziału mniejszościowego Aguirre de Carcer i generalnego sekretarza tegoż oddziału De Ascarate, która ma zająć się zbadaniem stosunków mniejszościowych na Śląsku Opolskim. Referat informacyjny o stosunkach przedłożył dr. Lukaszek.

Komisja objeżdżała powiat opolski, przyczem ze strony niemieckiej starano się unaocznąć rzekomy niemiecki charakter Śląska Opolskiego i w tym

celu pokazywano gościom osiedla wieśniacze z czasów Fryderyka Wielkiego. Komisja zwiedziła niektóre szkoły mniejszościowe i była w Nowej Wsi obecna na lekcji religii.

W wieczornym przyjęciu u prezydenta regencji opolskiej brał także udział przedstawiciel mniejszości polskiej.

Szkoda doprawdy, że komisja nie przyjechała podczas procesu opolskiego. Miałaby wtedy najlepszy obraz panujących stosunków.

Nieuzasadnione pretensje niemieckie

Nota rządu niemieckiego w sprawie przypadkowych przełotów samolotów polskich nad terytoriami pogranicznymi

Warszawa, 16. 10. (Tel. wł.). Ministerjum spraw zagranicznych Rzeczypospolitej poczyniło u rządu polskiego kroki dyplomatyczne w sprawie zażalenia się kilku samolotów polskich nad terytorjum niemieckiem.

Niemcy uważają to za świadome i nielegalne przekraczanie granicy. Nacjonalistyczne zaś sfery niemieckie widzą nawet w tem chęć prowokacji, albo chęć uprawiania szpiegostwa. (w)

Po utworzeniu ambasad w Londynie i Warszawie

Głosy prasy niemieckiej

Berlin, 16. 10. (PAT.). „Berl. Tagblatt” w depeszy swego korespondenta londyńskiego twierdzi, że podniesienie przedstawicielstw dyplomatycznych Polski i Anglii do godności ambasad nie posiada dziś takiego znaczenia, jakie miałyby przed wojną, jednakże mimo to uważać je należy za dowód zaufania dla państwa polskiego, okazanego przez mocarstwa zachodnie. Rząd konserwatywny — pisze korespondent — dlatego tylko nie przedsięwziął podobnego kroku, aby nie podsycać pogłoski o rzekomych swych planach antysowieckich. Dla rządu labourzystów wątpliwości musiały zniknąć, ponieważ zakończono rokowania z Dowgalewskim.

Korespondent warszawski „Frankfurter Ztg.” podkreśla, że obecnie

krok analogiczny staje się dla Niemiec sprawą aktualną. Warszawski korespondent „Germanii” stwierdza, że sprawa utworzenia ambasady niemieckiej w Warszawie staje się tembardziej aktualną, że Niemcy sami nosili się z tym zamiarem.

Londyn, 16. 10. (PAT.) W związku z przemianowaniem poselstwa angielskiego w Warszawie na ambasadę, „Times” piszą:

„Polska stanowczo dowiodła, że zasługuje na to, by znaleźć się wśród krajów, w których Anglia reprezentowana jest przez ambasadorów. Cyfra zaludnienia, zarówno jak i położenie Polski, każą patrzeć na nią jako na kraj o pierwszorzędnej znaczeniu. Zaufanie do Polski wzmożło się bardzo i to w znacznym stopniu.”

Odsłonięcie pomnika Pułaskiego

Nowy Jork, 16. 10. (PAT.). W Stewens Point w stanie Wisconsin odbyło się odsłonięcie pomnika Kazimierza Pułaskiego. W uroczystości wzięli udział gubernator stanu, przedstawiciel konsulatu generalnego Rzeczypospolitej w Chicago, miejscowy komitet obchodu ku czci Pułaskiego oraz publiczność polska i amerykańska w liczbie około 4000 osób. Pochód do

parku, mowy i złożenie wieńców uświetniły uroczystości.

Uroczystość ku czci Kazimierza Pułaskiego odbyła się też w akademii wojskowej w Culver w stanie Indiana przy udziale konsula Szczepańskiego, pułk. Zahorskiego i komitetu obchodu ku czci Pułaskiego w stanie Indiana, na którego czele stoi generał Gignilla, zarazem dyrektor akademii wojskowej.

troli budżetowej i niech tę kontrolę uszanuje, niech zlikwiduje etatyzm gospodarczy, a wówczas nikt nie będzie mógł składać tylko na rząd odpowiedzialności za to, co się dzieje. Ale znowu, by to nastąpiło, trzeba by zlikwidować obecny system.

System ten szamocze się w matni własnych błędów. Chce mieć pełnię władzy, ale nie chce ponosić pełni odpowiedzialności. Chce, by społeczeństwo było odsunięte od wszystkiego, ale, by można było spytać na nie winy.

Twierdziliśmy zawsze, że pogardli-

we traktowanie narodu, odmawianie mu wszelkich zasług i zdolności oraz odsuwanie go od wszystkiego jest nie tylko wysoce krzywdzące i z punktu widzenia wychowawczego fatalne, ale, że przynosi ono szkodę państwu, a ciężarem swoim przyniesie w końcu system pomajowy. Nie przypuszczaliśmy, że pośrednio uzna to również tak szybko kierownik rządu pomajowego, który jednak ze spostrzeżenia swego nie może wysnuć właściwych wniosków bez podważenia całego systemu rządzenia.

Polacy w Czechosłowacji przed wyborami

Piszą nam z Pragi:

Każdy Polak zainteresowany losem mniejszości polskich w państwach obcych, a temsamem i 100-tyśięcznej mniejszości polskiej w Czechosłowacji, niewątpliwie pragnie się dowiedzieć, jak się mniejszość polska ustosunkowała do wyborów parlamentarnych, które odbędą się tu 27. bm. i czy zdoła ponownie przeprowadzić posła do parlamentu. Obawa, że Polaków w Czechosłowacji może spotkać ten sam los, co naszych braci w Niemczech t. zn., że nie zdołają przy nowych wyborach przeprowadzić posła, jest zupełnie wykluczona. Przeciwnie! Nie tylko wybór jednego posła jest zupełnie pewny, lecz istnieje prawdopodobieństwo zdobycia drugiego mandatu polskiego.

Sukces polityczny jakiejś mniejszości polskiej w Czechosłowacji oczekuje jest do zawdzięczenia jedynie dojrzałości politycznej tutejszego społeczeństwa polskiego, jego głębokiemu patriotyzmowi i solidarności, gr. chodzi o kwestję narodową. Polacy w Czechosłowacji zgrupowani są politycznie w trzech różnych obozach politycznych. Są to Stronnictwo Ludowe, Związek Śląskich Katolików i Polska Socjalistyczna Partia Robotnicza. Kilkaś Polaków należy ponadto do Partii Komunistycznej (są to przeważnie górnicy z zagłębia ostrawsko-karwińskiego), lecz ponieważ idą na pasku komunistów — Czechów i nie przedstawiają licznie żadnego poważniejszego ugrupowania politycznego, wspominamy o nich jedynie mimochodem w celach ogólnoinformacyjnych. Wspomniane trzy stronnictwa polityczne, mimo różnic programowych i wyznaniowych zdecydowały się stanąć do wyborów parlamentarnych razem i wysunąć wspólną listę wyborczą, gdyż inaczej wybór posła polskiego byłby niemożliwy. Wspomnieć tu należy, że o względy stronnictw polskich starały się pokrewne im partie czeskie, ofiarując najrozróżniejsze koncesje polityczne i gospodarcze oraz posła — Polaka z ich listy, lecz hart i uświadomienie narodowe Polaka kazały im iść osobno.

Na niedawno odbytem posiedzeniu Międzypartyjnego Komitetu Stronnictw Polskich w Czechosłowacji, (instytucji naczelnej powstałej przed 6 tygodniami) uchwalono wspólną listę do parlamentu, na której umieszczono na pierwszym miejscu przedstawiciela Polskiej Soc. Partii Robotniczej (p. Emanuel Chobot, prezes polskich spółdzielni), na drugim przedstawiciela Stronnictwa Ludowego (p. Dr. Jan Buzek, lekarz), a na trzecim kandydata Związku Śląskich Katolików (dotychczasowy poseł Dr. Wolf). Według statystyki z ostatnich wyborów parlamentarnych, ilość posiadanych głosów polskich zapewnia wybór jednego posła polskiego, zaś pozostałe resztki głosów przy połączeniu z innymi listami dają Polakom przypuszczalnie drugi mandat. Wybór Polaka senatora jest przesadzony z powodu braku ilości głosów polskich, przewidzianych dzielnikiem wyborczym, lecz niezależnie od tego wystawiono wspólną listę do senatu, na której czele widnieje kandydat Związku Śląskich Katolików (p. Junga).

Opinia polska w kraju i zagranicą może zatem ze spokojem oczekiwać wyniku wyborów w dniu 27 października. Solidarność polityczna stronnictw polskich w Czechosłowacji winna być przykładem dla mniejszości polskich w innych państwach.

Samorząd i demagogia

Wobec groźby strajku pracowników miejskich w Warszawie

W chwili, gdy samorząd Polski zachodniej wchodzi w nowy okres programowej działalności gospodarczej, na terenie samorządu stolicy kraju zarysowały się trudności natury politycznej, wywołanej przez konkurujące ze sobą grupy socjalistyczne: P. P. S. i B. B. S. przy bynajmniej nie zaszczytnym udziale Ch. D.

Tło spraw jest następujące. Pracownicy miejscy w Warszawie zarówno umysłowi jak fizyczni, prócz normalnych uposażeń wraz z dodatkiem komunalnym i wypłacanej co roku t. zw. trzynastej pensji otrzymali w zeszłym roku nadzwyczajny zasiłek w wysokości 45 proc. uposażenia. Zasiłek ten, za którym głosowała cała rada miejska, znalazł pokrycie w nadwyżce budżetowej; finanse miasta stały w roku ubiegłym niezłe, ponieważ wydatki inwestycyjne pokryte były w znacznej mierze przez pożyczkę, zaciągniętą w Ameryce.

W tym roku jest niestety gorzej. Pożyczka wyczerpała się, o zaciągnięciu nowej mowy być nie może, a normalne dochody miasta wykazały w wielu działach wyniki niższe od spodziewanych. W tych warunkach magistrat nie mógł marzyć wystąpić z wnioskiem o wypłatę nadzwyczajnego zasiłku, czekając na wzrost wpływów budżetowych w miesiącach zimowych.

Postanowiła z tych trudności skorzystać P. P. S., aby zwiększyć swoje wpływy na terenie miasta wogóle, a wśród licznych bardzo w Warszawie pracowników miejskich w szczególności. Atak P. P. S. był wymierzony przede wszystkim w B. B. S. Tutaj trzeba wyjaśnić, że rozłam, dokonany przed rokiem, wypadł na terenie Warszawy o wiele korzystniej dla B. B. S., niż w klubie parlamentarnym, i w reszcie kraju. Gdy bowiem z parlamentarnego klubu socjalistycznego, liczącego 65 posłów, przeszło do B. B. S. — 10, a na prowincji wpływy B. B. S., jak o tem świadczą wybory komunalne, są znikome. — to w Warszawie „Fracja” ma przewagę. Z 28 radnych socjalistycznych (na ogólną liczbę 120) przeszła do B. B. S. połowa. Ponadto ma B. B. S. 1 wiceprezenta (na 3) i 2 ławników (na 12), gdy P. P. S. ma w magistracie tylko 1 ławnika. Również na terenie związków zawodowych pracowników miejskich przewagę ma B. B. S., która ponadto rozporządza słynną „milicją”, czyli poprostu bojówką.

Okazję do ataku dał P. P. S. projekt regulaminu służbowego dla pracowników miejskich, opracowany przez magistrat przy udziale wiceprezenta Szpotańskiego z B. B. S. Nie czekając na to, jakie przyjęcie znajdzie ten projekt w radzie miejskiej, P. P. S. rozpoczęła na terenie związków pracowniczych walkę z tym projektem, połączone z żądaniem wypłacenia zasiłku w wysokości 50 proc. uposażenia. Dla obrony tych postulatów utworzony został t. zw. „blok pracowników miejskich”, do którego przyłączyła się także — Ch. Demokracja.

Zaatakowana B. B. S. podjęła licytację. Wysunęła ona wnioski dalej jeszcze idące, niż żądania „bloku”, a w szczególności zażądała nie 50 proc., lecz 75 proc. zasiłku. Po odrzuceniu tych

wniosków przez magistrat, B. B. S. postawiła je na radzie miejskiej.

Tutaj rozegrała się — tragifarsa samorządowa. Posiedzenie rady miejskiej odbyło się przy obsadzeniu galerji i placu Teatralnego przez oddziały B. B. S. Prezes rady miejskiej, a równocześnie główny przywódca B. B. S., poseł Jaworski, wybrany ongiś na to stanowisko głosami P. P. S. (podówczas jeszcze nie rozbitej), „sanacji” i Żydów, udzielił wnioskowi swego klubu ex praesidio pełnego poparcia. Po burzliwej dyskusji przy akompaniamencie galerji wnioskowi te zostały „en bloc” uchwalone przeciw głosom Narodowego Koła Gospodarczego. Głosował za nim, prócz B. B. S., także zaskoczony „blok” chadecko-pepeesowski i radykalni Żydzi. Klub „sanacyjny” odegrał jedyne w swoim rodzaju widowisko, albowiem nie głosował ani za wnioskami B. B. S., ani przeciw nim, ani nie wstrzymał się od głosowania. Poprostu — zniknął, uznał się nieobecny.

Magistrat, nie mając pokrycia na 75 proc. zasiłku, co stanowi przeszło 5 milionów złotych, oraz uznając, że rada miejska w niektórych wnioskach przekroczyła swoje kompetencje, skorzystał z przysługującego mu prawa i zawiesił uchwałę rady miejskiej. Muszą one obecnie wrócić z powrotem do rady i mogą uzyskać moc prawną, o ile będą uchwalone większością 2/3 głosów, co jest nieprawdopodobne.

W odpowiedzi na tę uchwałę magistratu B. B. S., brnąc dalej na drodze demagogji, zgłosiła do rady miejskiej, jako „pokrycie” zasiłku, szereg wniosków w 11 (t) nowych podatków. Natomiast P. P. S., ciągle przy udziale Ch. D., w razie odrzucenia poprzednich uchwał zapowiada — strajk pracowników miejskich.

Tak przedstawia się sytuacja w tej chwili, przed ponownym posiedzeniem rady miejskiej. Przedstawiliśmy ją szczegółowo nie tylko dla zobrazowania demagogji partji socjalistycznych i smutnej roli Ch. D. Sprawa ta ma głębsze polityczne znaczenie. W przededniu sesji sejmowej PPS. usiłuje przy pomocy ruchów strajkowych wywrzeć nacisk na rząd. Stosunek Obozu Narodowego do rządu jest jasny. Nie możemy jednak, jak to czyni Ch. D., dopomagać socjalistom do uzyskania koncesyj od rządu przy użyciu środków, które narażają na niebezpieczeństwo całe państwo. Zdajemy sobie doskonale sprawę z tego, że w razie wybuchu strajku, komuniści, siedzący dotąd cicho, odrazu wysuną się na jego czoło.

Mamy nadzieję, że zarówno większość rady miejskiej, jak opinia publiczna stolicy i niezbalamucone czynniki wśród pracowników miejskich przeciwstawia się demagogicznej grze partji socjalistycznych i idącej w ich ogonku Ch. D., oraz znajdują uczciwą i rozsądną drogę wyjścia z wytworzonej przez demagogję sytuacji.

A społeczeństwo Wielkopolski i Pomorza niech będzie dumne, że nie obdarzyło swem zaufaniem tych, co w zaślepieniu demagogji podcinają zdrowy pień samorządu i — acz nieświadomie — przygotowują grunt zwolennikom anarchji i wrogom państwa. M. K.

Starostowie zbierają fundusze na prywatne gazety „sanacyjne”

Na Pomorzu na nowy dziennik „sanacyjny” w Toruniu — W Pomorskiem na „Gazetę Zachodnią”

„Słowo Pomorskie” donosi, co następuje:

„Sanacja” na Pomorzu nie posiada oparcia w społeczeństwie. Gdyby w województwie i starostwach zapanowała obojętność w tej dziedzinie, to stronnictwo B. B. znikłoby zupełnie z powierzchni ziemi pomorskiej.

„Nie więc dziwnego, że wysocy dostojnicy „sanacyjni” starają się wszelkimi siłami wzmocnić słabe „be-be” i w tym celu zwolują różne „prywatne” posiedzenia. Przed kilku tygodniami odbyły się takie „prywatne” narady przy udziale pp. starostów. Zastanawiano się nad sposobami krzewienia nowej ideologii, do czego — oprócz innych środków — ma służyć założenie nowego dziennika.

„Człowiek zwolennicy „sanacji” chcą się zorganizować w ściślejszy związek pomorski (statut ma opracować jeden z młodzieńców, lecz wielkimi nadziejami obdobyty dygnitarz). Główny nacisk i główne wysiłki skierowano ku stworze-

niu nowego dziennika „sanacyjnego” w Toruniu. Do starostów zwrócono się z „prośbą”, ażeby w jak najkrótszym czasie zebrali 200.000 zł (gotówką lub deklaracjami).

„Pp. starostowie zabrali się do roboty. Z wielu powiatów otrzymaliśmy dokładne wiadomości o tej „prywatnej” pracy. Nie wdajemy się w szczegóły. Wspomnieliśmy jednak należy, że w pewnym powiecie p. starosta, chcąc pozyskać udziałowców, tłumaczył im, że nowy dziennik nie będzie „sanacyjny” lecz — przeciwnie — ma służyć do nawiązania zgodnych stosunków... z „endecją”. Temi namowami pozyskał udziały.

„W piątek (dnia 11 bm.) odbyło się w Toruniu zebranie organizacyjne udziałowców (i kandydatów na udziałowców) nowego pisma. Wyjaśniła się też sprawa, o którą chodzi. Przywódcy „sanacyjni” są zaniepokojeni wzrostem wpływów narodowych, chcieliby więc zatamować ich rozwój, a pomagać szerzeniu się poglądów „sanacyjnych”.

Zbiera się udziały po 100 zł. Jednak-

PIĘKNE z POŻYTECZNYM

ŁĄCZA W SOBIE

BUTY ŚNIEGOWE KALOSZE
«PEPEGE»

MARKA FABR

że trzeba podpisać aż 15 udziałów (czyli 1500 zł), ażeby uzyskać jeden głos. Jest to więc — jak widzimy — ostrożne odgradzanie się grubych ryb od drobnych, do których widocznie inicjatorzy nie mają zaufania. Przeważnie szuka się udziałowców wśród urzędników i wielkich rolników, jako wśród tych, co najłatwiej ulegają postronnym wpływom.

„Na posiedzeniu piątkowym nie doszło do porozumienia. Wobec tego hr. Dąbski zwołał na niedzielę (dnia 13-go bm., godz. 16) zebranie do Wąlcza, ażeby w ścianach cichego dworu dojść do ostatecznej zgody.

„Dużą przeszkodą w załatwieniu sprawy są nie tylko trudności finansowe i obawy przed opinią społeczeństwa, ale także osoby pp. W. Hulewicza i Pietruskiego. Tyle na dzisiaj.

„Nie mamy — oczywiście — nic przeciwko temu, że zwolennicy „sanacji” chcą mieć na miejscu własne pismo. Zapytać jednak musimy, co w tem wszystkim robią pp. starostowie? Niewątpliwie sprawa ta znajdzie oddźwięk także w sejmikach powiatowych. Trzeba bowiem oddzielić „prywatną” działalność polityczną pp. starostów (w tej dziedzinie przysługuje im całkowita swoboda) od urzędowej godności przez nich piastowanej (która obejmuje całe społeczeństwo, a nie interesy jednego stronnictwa). Działanie pp. starostów na korzyść stronnictwa B. B. trzeba będzie oświecić w szeregach stronnictwa, to znaczy — należy zbadać ich stronę „prywatną”, gospodarczą, polityczną i państwową.

Tyle „Słowo Pomorskie”. Od siebie dodajemy, że doniesiono nam z prowincji z kilku stron o zabiegach starostów województwa poznańskiego w kołach przeważnie ziemiańskich o fundusze dla tutejszej „Gazety Zachodniej”. Do sprawy tej i jej pokrewnych powrócimy.

O metodach „sanacyjnych” w Wągrowcu

„Gazeta Wągrowiecka” potwierdza w całej rozciągłości to, co nasz korespondent w Wągrowcu doniósł nam o „sanacyjnych” metodach usiłowanego sztucznego powstrzymania radnych narodowców od udziału w posiedzeniu rady miejskiej, które dokonać miało wyboru czterech członków sejmiku powiatowego.

„Piast Wielkopolski”, przytoczywszy nasze informacje z Wągrowca, pisze, co następuje:

„Dla nas powyższy fakt będzie przykładem i ostrzeżeniem, że rozmaite „przyjęcia” mogą się podsywać pod naszą firmę, będą może wydawali kartki fałszywe, fałszywie informowali o dniu i godzinie głosowania do sejmików powiatowych. Nie dać się wziąć na lep.

„Pamiętamy wybory do Izby Rolniczej. W ostatnim dniu rozrzucono odezwy z fałszywą wiadomością, że głosowanie odbę-

dzie się w tydzień później. Rozrzucono je w całej masie, chcąc w ten sposób spowodować jaknajmniejszy udział w wyborach. Na szczęście nikt fałszerzom nie wierzył”.

Nadmieniamy przy tej sposobności, że ów radny narodowiec w Wągrowcu nazywa się Franciszek Grams, mistrz rzeźnicki, i że nie należy go utożsamiać z kupcem p. Zygmuntem Gramsem. Ten ostatni utworzył przy wyborach do rady miejskiej własną listę.

Benesz o wyborach i sprawie Tuki

Praga, 16. 10. (PAT). Minister Benesz przemawiał na zebraniach wyborczych stronnictwa narodowo-socjalistycznego w Taborze i Przybramie. W przemówieniach swoich podkreślał min. Benesz, że wybory parlamentarne stać będą pod znakiem zwycięstwa obu stronnictw socjalistycznych, które zyskają tak silne stanowisko, że niemożliwym będzie, aby pozostawały nadal w opozycji, lecz będą musiały wejść do rządu. Jako dalszy główny składnik przyszłego gabinetu uważa minister stronnictwo agrarne i katolickie, stronnictwo ludowe oraz aktywistycznych Niemców.

W sprawie procesu posła Tuki wyraził się minister, że proces ten jest wielką akcją, zmierzającą do oczyszczenia Słowaczyny od wpływu Węgier. Akcja ta przyniesie — zdaniem ministra — jak najlepsze rezultaty. W następnych 5-ciu latach dojść musi — zdaniem ministra — do definitywnego załatwienia problemu Rusi Pokarpackiej. Dalej zostanie w tym czasie wyrównany w zupełności stosunek między Czechami a mniejszościami niemieckimi.

Polska delegacja gospodarcza w Sofji

Sofja, 16. 10. (PAT). W przemówieniu, wygłoszonym na bankiecie, wydanem na cześć polskiej wycieczki sfer gospodarczych, minister handlu Doboszewski oznajmił, że w najbliższym czasie nastąpi zawarcie ostatecznego traktatu handlowego, który zastąpi obowiązujące prowizoryczne porozumienia, oraz wyraził nadzieję, że pewne i szybkie połączenia ustalone będą pomiędzy obu krajami dzięki ułatwieniom tranzytowym, które Rumunia niezawodnie gotowa będzie im udzielić wobec tego, że przewidywana jest budowa mostu na Dunaju.

Gubernator bułgarskiego Banku Rolnego Tanchew wydał bankiet na cześć polskiej wycieczki sfer gospodarczych. W bankiecie uczestniczyli między innymi prezes rady ministrów, który odbył szereg rozmów z licznymi przedstawicielami świata bankowego i finansowego.

bie, najlepiej można poznać ich wartość osobistą i „idealną”, jakie im przyświecają przy balamuceniu swemi nowinkami naszego ludu. Należy wyrazić zdziwienie pod adresem władz państwowych, że sekty, mimo że nie są legalizowane, jednak swobodnie uprawiają swój proceder, wywołując coraz większe zgorszenie w społeczeństwie polskiem.

Przeciw lżeniu działaczy narodowych

Warszawa, 16. 10. (Tel. wł.) Kilka dni temu odbył się w Białej Podlaskiej wiec B. B., na który przybyli posłowie Lechnicki, Górski i Tomaszewicz. Dopóki posłowie ograniczali się do wychwalania działalności klubu B. B., zebrani słuchali cierpliwie. Kiedy jednak jeden z mówców w obraźliwy sposób zaczął marszałka Trąpczyńskiego, na sali rozległa się burza protestów i okrzyków na cześć Trąpczyńskiego. Wice uległ rozbiciu i posłowie „sanacyjni” musieli odjechać z niczem.

P. Curie-Skłodowska u prez. Hoovera

Warszawa, 16. 10. (Tel. wł.) Wczoraj przybyła do Nowego Jorku pani Curie-Skłodowska na zaproszenie prezydenta Hoovera. Będzie ona 29 i 30 bm. w Białym Domu gościem prezydenta, który jej wręczy 50 000 dolarów, przeznaczonych na zakup jednego gramu radu i dalsze doświadczenia w warszawskim instytucie radiologicznym jej imienia. (w)

Niemcy wypierają się Nawrockiego

Warszawa, 16. 10. (PAT). Poselstwo niemieckie w Warszawie komunikuje, iż aresztowany w Toruniu Maks Nawrocki, b. niższy urzędnik konsulatu niemieckiego, nie jest już zatrudniony w konsulacie od 1926 r.

Rewizyta min. Zaleskiego w Bukareszcie

Warszawa, 16. 10. (AW). Minister Zaleski udaje się 22 bm. do Rumunii celem rewizytowania ministra spraw zagr. Rumunii p. Mironescu, który w roku ubiegłym złożył wizytę rządowi polskiemu w Warszawie. Powrót p. ministra Zaleskiego nastąpi 28 bm.

Samoloty polskie dla Jugosławji

Warszawa, 16. 10. (AW). Kapitan Orliński, który pełni w polskich zakładach lotniczych funkcję „oblatywacza” maszyn, udaje się z początkiem przyszłego miesiąca do Białogrodu, na skutek zaproszenia szefa departamentu aeronautyki wojsk jugosłowiańskich gen. Simonowicza, celem zademonstrowania tamtejszym sferom lotniczym samolotu konstrukcji inż. Puławskiego, wykonanego całkowicie w Polskich Zakładach Lotniczych.

Samolot ten obudził duże zainteresowanie gen. Simonowicza. Szybkość wznoszenia się samolotu na wysokość 5 tys. metrów wynosi 7 minut, zaś szybkość przeciętna 300 klm. na godzinę. Przypuszczalnie rząd jugosłowiański poleci polskim zakładom lotniczym wykonanie dla siebie kilku takich samolotów.

Wielka eksplozja w warsztatach samochodowych

Paryż, 16. 10. (AW). Jak się okazało, wielka eksplozja, która wydarzyła się w warsztatach samochodowych w Paryżu, pociągnęła za sobą śmierć 3 robotników, 30 robotników odniosło rany, przytem 6 z nich w stanie beznadziejnym przewieziono do szpitala.

Przypuszczają, iż przyczyną katastrofy był wybuch zbiornika ze sprężonym powietrzem, względnie aparatu tlenowego. Straty wskutek wybuchu są bardzo duże. Około 300 robotników w przeciągu 2 tygodni pozostanie bez pracy.

Sprostowanie

Do artykułu p. t. „Jaki jest ostateczny wynik wyborów do rad miejskich dla poszczególnych ugrupowań?” zamieszczonego we wczorajszym wieczornym wydaniu naszego pisma, zakradły się dwie omyłki. W łamie drugim, wiersz 2 od dołu

ma być mianowicie: „10” (miast), a nie „9”. W łamie czwartym, wiersz 14 od góry ma być „w Rogowie”, a nie „Rogoźnie”.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 1/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,88 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płać dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,34 zł, gotówką — 211,92 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173,20 zł, gotówką — 172,86 zł.

Poznańska Giełda Pieniężna

Poznań, 16 października 1929. Na giełdzie dzisiejszej zauważono tendencję nadal utrzymaną.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych od dawano 5 proc. poż. konwers. po 50 proc. oraz premj. dolarowe po 64,— zaś płacono za poż. inwestycyjną 115,50—116,— i robiono transakcje 8 proc. listami dolarowymi P. Z. K. po 93,— (przy dew. 8,90). Mniejszą ilość 6 proc. listów żytnich handlowano po 24,— i dopytywano się o 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 41 proc.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Bank Związku 78,50, robiono kilka transakcyj Kwileckim po 90,— i płacono za Cegielskiego (sztuki 100-złotowe) 55,—. Dopytywano się o Brow. Krotoszyńskie po 32,— bez oddawców i ofiarowano Dr. R. Maya po 95,50 bez odbiorców.

Cedula urzędowa z 16 października 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 50% O
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt.
93% +

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premjowa serja II 64,— O.
4% Prem. Poż. Inwestyc. 115,50—116,— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Zw. Spółek Zarob. I em. zł. 78,50 P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 55,— P.
Tendencja: Utrzymana.

Giełda warszawska

dnia 16 października 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,88 sp. 8,90 kup. 8,88

Dewizy:

	tr.	sp.	kup.
Belgia	124,48	124,79	124,17
Londyn	043,40	043,51	043,80
Nowy Jork	008,90	008,92	00,888
Paryż	035,04	035,13	034,95
Praga	026,39	026,46	026,33
Szwajcaria	172,45	172,89	172,02
Sztokholm	239,36	239,96	238,76
Wiedeń	125,35	125,65	125,03
Włochy	046,70	046,82	046,58

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż. inwest. 118,00 119,00 118,50
5% poż. premj. dol. 062,75 062,25 062,95

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	000,00—117,00
Bank Polski	000,00—166,00
Firley	000,00—061,00
W. T. Węgl.	000,00—067,50
Lilpop	000,00—028,10
Ostrowieckie zakłady	000,00—084,00
Ostrowieckie III em.	000,00—074,00
Haberbusch	000,00—107,00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg
reszta za 100 kg

Berlin, dnia 16 października 1929

Pszemica march. od st. zał.	
76-77 kg. przeciętn. jakości	232,00—233,00
Tendencja:	spokojna.
Pszemica march. od st. zał.	
78-79 kg. przeciętn. jakości	234,00—235,00
Tendencja:	spokojna.
Zyto march. od st. zał.	
72 kg. przeciętn. jakości	174,00—178,00
Term. zał. słaba, dostawa:	spokojna
Owies march. od st. zał.	170,00—180,00
Tendencja:	spokojna.
Jęczmień crowski	196,00—216,00
Tendencja:	spokojna.
Jęczmień past. i przemysł.	172,00—188,00
Tendencja:	spokojna.
Kukurydza loco Berlin bez obrotów.	
Maka pszena	28,00—33,50
Tendencja:	spokojna.
Maka żytnia	23,50—26,50
Tendencja:	słabsza.
Ospa pszena	11,50—12,10
Tendencja:	słabsza.
Ospa żytnia	10,00—10,10
Tendencja:	słabsza.
Groch victoria	35,00—42,00
Groch dr. jad.	28,00—33,00
Groch past.	21,00—23,00
Makuchy rzepakowe	18,50—19,00
Makuchy niane	24,10—24,40
Wyłoki suche	11,40—11,60
Sól Soja	19,80—20,20
Płatki ziemniaczane	15,60—16,20
Ogólna tendencja:	spokojna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 16 października 1929

Wyplaty na Warszawę. 46,925—47,125

Noty wielkie. 46,85—47,25

Prezes B. B. w Sosnowcu skazany za nadużycia i łapownictwo

Nowa skandaliczna afeta

Sosnowiec, 16. 10. (Tel. wł.) Przed Sądem Okręgowym w Sosnowcu odbyła się rozprawa przeciw inżynierowi Stanisławowi Borkowskiemu, prezesowi sosnowieckiej grupy B. B. Borkowski oskarżony został o to, że jako kierownik Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy dopuszczał się wraz z szeregiem funkcjonariuszy tego urzędu nadużyć, polegających na przyjmowaniu łapówek od bezrobotnych za ułatwienia wyjazdu zagranicę, dostarczenie pracy, a nawet wyjednanie zapomogi. Nadto Borkowski popełniał nadużycia przez wykazywanie w przychodach sum mniejszych, aniżeli faktycznie wpłacano.

Przeprowadzona rozprawa wykazała prawdziwość zarzutów, zawartych w akcie oskarżenia. Sąd po naradzie ogłosił wyrok, skazujący Borkowskie-

go na rok więzienia. Jeden z jego pomocników, Lepiasz, został skazany na półtora roku więzienia, inny pomocnik, Górecki, na 8 miesięcy, a oskarżony Moń także na 8 miesięcy więzienia.

Zaznaczyć należy, że poprzednio już Borkowski został skazany na 8 miesięcy więzienia za nadużycia w Lidzie Morskiej i Rzeczej.

Wszystkie te wydarzenia wywołały wielkie wzburzenie w opinii publicznej Zagłębia Dąbrowskiego, która poruszona jest również znaną sprawą ustąpienia „sanacyjnego” prezydenta miasta Sosnowca, Marczyńskiego. Jak wiadomo, złożył on nagłe agendy prezydenta miasta, nie czekając na wynik rewizji ksiąg i powołując się na rzekomą „niemożność współpracy” z komisją rewizyjną.

Zatarg o cmentarz katolicki

Warszawa, 16. 10. „Gazeta Warszawska” donosi z Wysocka w powiecie słonimskim o zatargu między ludnością prawosławną a katolicką. W kwietniu r. b. starosta miejscowy zwrócił się do kurji biskupiej o „wydanie opinji” w sprawie oddania prawosławnym części cmentarza katolickiego w Wysocku. W trzy tygodnie potem starosta, nie czekając na odpowiedź kurji, wydał rozporządzenie, że prawosławni mogą grzebać bez żadnych opłat swych zmarłych na cmentarzu w Wysocku, formalne zaś wydzielenie odbędzie się później. Zarządzenie to zaostriżyło zatarg i wywołało szereg zajść. Pop prawosławny prowadził nieboszczyka przez zaorane pola proboszcza wprost na cmentarz katolicki. Ks. proboszcz wzywa świadków, ludność katolicka jest wzburzona, i skutkiem tego zapanowały takie stosunki, że ks. proboszcz uznał za konieczne ze względów bezpieczeństwa opuścić plebanję i zamieszkać w miejscowości, odległej o 24 kilometry. Parafia pozostaje bez należytej obsługi, parafianie rozgoryczeni szła skargi i prośby zarówno do ks. metropolity wileńskiego, jak i do województwa.

Walka w łonie t. zw. kościoła narodowego

Tolerancja władz państwowych

(KAP.) Kilka miesięcy temu nastąpił rozłam w t. zw. kościele narodowym, założonym przez Hodurę w Polsce. Od sekty odseparował się duchowny Piechociński, zakładając swą własną sektę chochołską, zakładając swą własną sektę chochołską, zakładając swą własną sektę chochołską. W piśmie p. n. „Polska reformacja”. W swej organizacji i działalności wzoruje się i opiera na wyznaniach luterańskim i kalwińskim, które udziela mu swego wydatnego poparcia.

Po rozłamie rozgorzała walka pomiędzy Piechocińskim z jednej strony, a duchownym Faronem, szefem sekty hodurów z drugiej. W nr. 16 i 17 „Polski Odrodzonej” Faron drwi i nasmiewa się z Piechocińskiego, którego wziął w obronę „Głos Ewangelicki”, przyrównywał go do byłych duchownych swej sekty, Ptaszka i Huszno.

O duchownym Ptaszku mówi, że „stworzył niezależnictwo, ukradłszy nie tylko mszał, rytuał, ale nawet tytuł i godło kościoła narodowego” i że „w ten sposób dał przemysłny Ptaszek początek swemu kukulczemu gnazdeczku na Krowodrzy w Krakowie...”

„Drugi „wtajemniczony mistyk” (Huszko) — pisze dalej Faron — w głowie swojej czupurnej, rozbudzonej fantazji bajek z tysiąca i jednej nocy, rysował plany nowego Betlejem w Dąbrowie Górniczej, opierając to wszystko na podłożu pojęć teozoficznych — budhaimistycznych... Słabsi na głowę podobno dostawali często po przeczytaniu takie-

go numeru („Głos Ziemowita”, organ Huszno — przyp. red.) od deski do deski kolowacizny... Błędny Huszno poccił się niczem Krishnamurti, uduchowionym i zmistyczny tak długo, aż otworzył fabrykę rozwodów i ślubów, którą mu niestety dziś zabrał inny sprytniejszy współpracownik, chowając skwapliwie strugami płynące złoście do osobistej kieszeni. Do takiego grona, choć na innym nieco polu, przybywa teraz Piechociński. Sięgnął... w swoich pomysłach do wieku 16-go, a mistrzami w tej sprawie uczynił sobie Luthra i Kalwina z przetłumaczeniem na język polski. Ubrał więc na się białą togę, zostawiając jednakże czerwoną stulę (nie wiedzieć poczę, ołtarz zniósł ze stopni w ten sposób, że stoi w czasie sprawowania nabożeństwa za nim, twarzą zwrócony ku publiczności. Zniósł wszelkie obrzędy starochrześcijańskie, pousuwał szaty liturgiczne i sprzęty. Msza św. wedle niego — i inne ceremonie — to rzymskie pozostałości zabobony, niezgodne z Pismem Świętym... Znać w tych nowogatuńskich eksperymentach wyraźnie ducha lutherańskiego, drogą wpływów sobie przyswojonego. Sili się mozołnie nad skojarzeniem ideologii kościoła narodowego z obcym nam, Słowianom, protestantyzmem. I wychodzi z tego znówu parodia, czy nawet karykatura.”

Tak piszą o sobie nawzajem twórcy sekt rodzinnych. Z tego, co głoszą o so-

Sprawa plebiscytu w Niemczech przeciw planowi Younga

Odezwy niemieckich kół republikańskich i odpowiedź Hugenerga

Berlin, 16. 10. (PAT). Biuro Wolf-
ta ogłasza odezwę przeciwko akcji ple-
biscytowej kół prawicowych, podpisa-
ną przez członków gabinetu z kancle-
rzem Müllerem na czele, przez premje-
ra pruskiego Brauna i prezydenta
Banku Rzeszy dr. Schachta oraz licz-
nych przedstawicieli świata poli-
tycznego, gospodarczego i naukowego.
Odezwa wskazując na sukcesy polity-
ki porozumienia, zwraca się w tonie
zdecydowanym przeciwko plebiscytowi.
Jako dążeniu do obalenia dotychcza-
sowej polityki niemieckiej, zagrażają-
cemu rozwojowi Niemiec. Akcję ple-
biscytową określiła odezwa, jako po-
tworność i próbę demagogii, najgor-
szego gatunku.

Jednocześnie ks. kardynał Bertram
ogłosił, jak donosi „Schlesische Volks-
zeitung”, orędzie do kleru, ostrzegą-
jąc przed zgubnymi skutkami plebi-

scytu i zalecając powstrzymanie się
od udziału w nim.

Berlin, 16. 10. (PAT). Katolickie
centrum i Bawarska Partja Ludowa
ogłosiły wspólny komunikat, potępia-
jący w ostrej i zdecydowanej formie
akcję plebiscytową stronnictw prawi-
cowych przeciwko planowi Younga
i wzywający do przeciwdziałania pro-
pagandzie kół prawicowych. Komuni-
kat zapewnia, iż oba stronnictwa w
dalszym ciągu zdecydowane są jednak
prowadzić walkę polityczną przeciwko
t. zw. kłamstwu o winie Niemiec za
wywołanie wojny.

Berlin, 16. 10. (PAT). Przewodni-
czący komitetu plebiscytowego, poseł
Hugenberg, ogłosił odezwę, atakującą
proklamację niemieckich sfer pro-rząd-
owych i wzywającą niemieckich wy-
borców do tłumnego zapisywania się
na listy plebiscytowe.

„Deutschnationale” wobec rozwiązania „Stahlhelmu” na za-
chodzie Niemiec

Berlin, 16. 10. (PAT). Frakcja
niemiecko - narodowa złożyła wczoraj
w Sejmie pruskim wniosek o wyraże-
nie votum nieufności rządowi pruskie-
mu z powodu rozwiązania organizacji
stahlhelmowych, w Nadrenji i Westfa-
lii. Na porządek dzienny Sejmu wej-

dą, poza zgłoszonymi poprzednio,
wnioski niemiecko - narodowe, doma-
gające się m. in. cofnięcia zakazu or-
ganizacji „Stahlhelmu” i przedłużenia
terminu na zapisanie się na listy ple-
biscytowe.

Dalsze echa afery Biesiedowskiego

Biesiedowski nie popełnił defraudacji

Paryż, 16. 10. (AW). Afera Biesie-
dowskiego, która odbiła się głośnie-
m echem w całym świecie, nie przestaje
interesować opinii paryskiej. Najcie-
kawszem zagadnieniem jest ustalenie,
czy Biesiedowski będzie odpowiadał
karnie oraz ustalenie kwestii odpowie-
dzialności ambasadora sowieckiego
Dowgalewskiego za zniesławienie Bie-
siedowskiego.

Jak się dowiadujemy z wiarygod-
nych źródeł wbrew wszystkiemu temu,
co się pisze i mówi w tej sprawie. Bie-
siedowski nie będzie odpowiadał za
rzekome defraudacje, gdyż jest w po-

siadaniu dokumentu, wydanego przez
swego zwierzchnika w przeddzień zaj-
ścia z Rojzemanem, że zdał mu służ-
bowo wszystkie sprawy, jak również
i rachunki w zupełnym porządku. Do-
kument ten z góry przesądza kwestję
odpowiedzialności za nadużycia.

Co do drugiej sprawy, to Dowga-
lewski nie może odpowiadać za znies-
ławienie przed sądem francuskim, z
tej prostej przyczyny, że jako dyploma-
ta, akredytowany przy prezydencie
Francji, nie podlega jurysdykcji sądów
francuskich.

Dzieje grzechu lewicy

P. Stanisław Thugutt, w drugim
zeszycie swego nowego pisma („Ty-
dzień z 12 bm.”), zamieszcza pewnego
rodzaju ogólny pogląd w skrócie na
całość przewrotu majowego. Píše za-
tem p. Thugutt:

„Punktem wyjścia dla stanu obecnego
są wypadki majowe: niezaprzeczalny
fakt wydarcia Sejmowi władzy siłą zbroj-
ną przez Piłsudskiego. Co większa, fakt
ten został wielokrotnie podkreślony, nie-
jako milczaco akceptowany przez zwycię-
żony Sejm, który w kilkanaście dni po o-
statnim wystrale obrał twórcę zamachu
Prezydentem Rzeczypospolitej, dał mu
olbrzymie pełnomocnictwa, uchwalił wie-
lokrotnie budżet, nie wyraził formalnie
swojej nieufności”.

Potrzebne tu jest pewne uzupełnie-
nie. Nie Sejm cały rozgrzeszył p. Pił-
sudskiego z przewrotu, lecz lewica.
Stało się to przez głosowania z 31 maja
1926 i 1 czerwca 1926, gdy lewica wy-
brała Prezydentem Rzeczypospolitej
naprzód p. Piłsudskiego, a po jego
zrzeczeniu się p. Mościckiego, jako
wskazanego przez kandydata, gdy
tymczasem prawica głosowała oba ra-
zy na p. Bnińskiego. Zastugi tego wła-
ściwego rozgrzeszenia nie zamierza
prawica nigdy podzielać z lewicą.
Wszelkie dalsze sprawy, jak budżety,
pełnomocnictwa, wnioski o nieufność
były już tylko politycznymi załatwie-
niami spraw, takimi czy innymi, oraz
rozmaita większość, ale rozgrzesze-
nie ze wszystkich następstwami do-
konane było przez lewicę z mniejszo-
ściami.

Zresztą p. Thugutt nie tylko wie, że
tak było, ale też objaśnia, dlaczego:

„Na początku znaczna część Sejmu
wiała swe nadzieje ze zwycięstwa, ludząc
się, iż on się nie przeciwko niej buntował.
Później tak trudno było rwać nici
starego sentymentu, trudno było zapom-
nieć o niezaprzeczalnych zasługach tego,
który we krwi walczył o wolność. W pew-
nym momencie, dając się oslepić fintom,
ludzono się, że gdzieś coś przecie uda się
uzgodnić. Pod koniec chciano już popro-
stu dyktatora przeczekać”.

Uwagi obecne p. Thugutta mają
właśnie na celu, jak widać, ustalenie
na lewicy poglądu, co do którego cią-
gle jeszcze są tam wahania, iż porozu-
mienie jest niemożliwe:

„Wszelkie propozycje, porozumiewa-
nia się i rzekomej współpracy z Sejmem
były tylko próbami zafascynowania go,
aby poderznął sobie gardło, zrzekając się
prawa wyboru swego przewodniczącego,
albo wchodzenia w szczegóły przedkłada-
nego przez rząd budżetu”.

Z tym poglądem wiąże się też nie-
jako spojrzenie w przyszłość:

„Należy pamiętać, że czyni raz dokona-
ne żyja swem własnym życiem, niezależ-
nie od woli swych twórców. To wszystko,
co stało się w ciągu ostatnich trzech i pół
lat, żyje w świadomości ludzkiej, ciąży
na decyzjach, stwarza sytuacje, od któ-
rych odejść nie można. Mógłby Sejm da-
rować wszystkie zniewagi, których padł
ofiara, mógłby skamienieć w bezruchu, a
nawet dokonać harakiri na sobie, nicy
to nie zmieniło. Czas, który siedzi, złożył
w duszach ludzkich straszliwe ślady i
dziś te ślady zaczynają już same krzyżeć.
Łatwo temu zaprzeczać urzędową lekko-
myślnością; kto nie wierzy, niech idzie
się przekonać na pierwsze lepsze zgroma-
dzenie ludowe, oczywiście nie takie, które
urządza starosta z komendantem policji,
ale względnie niezależne zgromadzenie; od
słów, które tam z głosu padają, błędna
nieraz twarz przywódców. Próbnem też
byłoby się Sejmowi ugodzić na 99 punk-
tach, jeżeli się nie ugodzi na jednym,
na setnym, — na rzuceniu wszystkiego,
nie wyłączając prawa, pod nogi jednemu
człowiekowi. Gdyby się na to zgodzili po-
słowie, nie zgodzą się wyborcy; gdyby się
zgodzili wyborcy, cofną jutro swą zgodę.
A to jest punkt, od którego i druga stro-
na nie może odstąpić. Dla Piłsudskiego
niema już z tej drogi nawrotu. Miał od-
wagę wziąć na siebie całą odpowiedzial-
ność za losy państwa; nie starczy mu jej,
żeby przyznać, iż brak mu sił do dźwiga-
nia tak wielkiego ciężaru”.

Stąd też wniosek ostateczny, w
którym p. Thugutt łączy przewódcę
przewrotu majowego z jego najistot-
niejszymi współpracownikami:

„Dla wierzących, szczerze i żarliwie
wierzących piłsudczyków gra idzie va
banque. Albo oni, albo Sejm muszą usta-
pić. Zamiast ustąpić można powiedzieć:
zginąć. I dlatego walka, czy kto chce czy
nie chce, musi się rozwinąć. Na nic nie
zda się chcieć uniknąć konfliktu: on już
jest i trzeba go rozegrać”.

W ten sposób zatem pogląd obecny
tego kierunku na lewicy, który w tej
chwili wydaje się przeważający (jesz-
cze w końcu czerwca, gdy p. Daszyń-
ski siedział poufnie do p. Piłsudskiego,
nie był on przeważający), został zary-
sowany wyraźnie... aż do dalszego
ciągu, jak powiada p. Thugutt, wszyst-
ko żyje i rozwija się. St. St.

Pierwszy poseł egipski w Warszawie

Warszawa, 16. 10. (Tel. wł.).
Pierwszym posłem egipskim w War-
szawie będzie poseł egipski w Berlinie
dr. Haasan Nachwad Pasza, który
swoje listy uwierzytelniające złożył w
początkach listopada. (w)

Wybory uzupełniające do senatu
francuskiego

Paryż, 16. 10. (AW). W nadcho-
dzącą niedzielę, dnia 20 października
 odbędą się wybory uzupełniające do
senatu w 33 departamentach. Równoc-
ześnie odbędą się wybory nowego se-
natora na miejsce zmarłego senatora
Fellnera.

Komisariat Rzeszy dla terenów
okupowanych

Berlin, 16. 10. (AW). Na siedzibę
komisarjatu Rzeszy dla terenów oku-
powanych wyznaczono ostatecznie
Wiesbaden. Komisarjat przeniesiony
będzie do Wiesbadenu w grudniu w
zmniejszonym składzie personalnym.

Walka z opozycją prawicową w Rosji

Moskwa, 16. 10. (AW). Sensację
wywołał tu fakt zwolnienia ze stano-
wiska dyrektora biura rady komisa-
rzy ludowych Gorbunowa, który na
stanowisku tem przetrwał od samego
zarania rządów sowieckich. Gorbun-
ow cieszył się zaufaniem Lenina i
miał duży wpływ na bieg zdarzeń w
Sowieciech. Przypuszczają, iż zwolnie-
nie nastąpiło na wskutek podejrzeń,
że Gorbunow jest zwolennikiem opo-
zycji prawicowej.

Walki na granicy sowiecko - chińskiej

Tokio, 16. 10. (AW). Według do-
niesień z Charbina, w ciągu soboty i
niedzieli toczyły się zaciete walki mię-
dzy wojskami chińskimi a sowiec-
kami w okolicach miejscowości La-
hussa u ujścia rzeki Sungari de Amu-

Czy wiesz że...

Nic Ci nie pomoże
nowy strój balowy,
Ani też misterna ondulacja
głowy,
Jeśli nie użyjesz - stroją-
się na bal -
Cudnych perfum ŻAKA
„LILAS IMPERIAL”...

ru. Piechota sowiecka, zasilana
ogniem kanonierek i atakiem 14 sa-
molotów, przez dwa dni atakowała po-
zycje chińskie gradem pocisków. Za-
tonęły 3 kanonierki chińskie. Żołnie-
rze chińscy po zatonięciu kanonierek
wycofali się z Lahussy.

Sirax

do
Czyszczenia
wszelkich
PRZEDMIOTÓW
DOMOWYCH
i
KUCHENNYCH
jakoteż
do
MYCIA RĄK

Do
CZYSZCZENIA
METALI
SZYB i
LUSTER tylko

Sidol

P 5 785-62.706

SIVIZNA

TO STAROŚĆ, ZANIK ENERGJI,
POTRZEBNEJ DO WYDAJNEJ PRACY

Tak myśli szef-przełożony spogląda-
jąc na siwiejącego współpracownika.
Łatwo tego uniknąć używając płynu

„Orientine”

który nie plami, nie brudzi, jest zupełnie
nieszkodliwy, i stopniowo nieznacznie
dla otaczających przywraca siwym wło-
som pierwotny zupełnie naturalny kolor
i miękkość.

Parf. d'ORIENT, Warszawa
Wszędzie do nabycia

PLYN DO GOLENIU

RAMON

PULSA

UDELIKATNIA ODŚWIEŻA
i DEZYNFEKUJE SKÓRĘ

PRZEM. MYDLARSKI i PERFUMERYJNY
FR. PULS S.A. WARSZAWA WIEŻOWA 11

R A D J O

aparaty i wszelkie przybory
w wielkim wyborze

Poznańskie Tow. Telefonów

z o. p.

Centrala:
Poznań, Jasna 9, tel. 69-27.

Filja:
Poznań, ul. Fr. Rataj-
czaka 39.

Filja:
Bydgoszcz,
Jagielloń-
ska 65/66.

Po wyborach do rad miejskich

Walne zwycięstwo narodowców w Zaniemyślu

W Zaniemyślu uprawnionych do głosowania było 655 osób, głosowało 583; jedna karteczka była czysta.

Lista Narodowo - Obywatelska uzyskała 381 głosów i cztery mandaty na ogólną liczbę 6. Wybrani zostali pp.: 1. Jan Gruszkiewicz, dyrektor banku, 2. Stanisław Preiss, mistrz kowalski, 3. Kazimierz Menesik, mistrz stolarski, 4. Stanisław Dams, mistrz kołodziejski.

Lista osobista z p. Ignacym Andrzejewskim na czele dostała 96 głosów i 1 mandat. Druga lista osobista z p. Ignacym Antkowiakiem na czele — 105 głosów i 1 mandat.

Dwie ostatnie listy zablokowały się. Z zapalem agitował na ich korzyść urzędnik pani Jouanne, Niemiec z Łekna, niejaki Finke. Zaznaczyć należy, że owa p. Jouanne jest córką osławionego Kennemanna, ojca hakatyżmu. Pani Jouanne, dostarczyła wspomnianym panom powózek celem zwożenia wyborców przed lokal wyborczy, aby z pomocą głosów niemieckich i żydowskich ubić listę Narodowo - Obywatelską.

Pokłosie wyborcze z Gniezna

Gniezno, 15 października.

Jak wiadomo, wybory do rady miejskiej w Gnieźnie przyniosły Narodowemu Blokowi Gospodarczemu pełne zwycięstwo. Na 36 radnych uzyskali 18 mandatów — do 19 brakło nam zaledwie kilku głosów. Gdyby nie opieszłość pewnej części naszego obywatelstwa (głosowało bowiem 52,46 proc.) mogliśmy przeprowadzić nie 18, lecz co najmniej 21 radnych. Narodowy Blok Gospodarczy w Gnieźnie ma tem większy powód zadowolenia, że warunki bytowania szerokiej warstw w naszym mieście są bez porównania trudniejsze, niż w Poznaniu, Inowrocławiu i wielu innych miejscowościach, gdzie istnieje ruch przemysłowy, dający warstwie robotniczej warunki pracy.

Mimo, że Gniezno cierpi na brak zatrudnienia, warstwy robotnicze nie dały się tym razem zwieść obłudnym hasłom P. P. S., czego wynikiem jest spadek głosów tej partii. Nasze przypuszczenia, ogłaszane na łamach „Kurjera Poznańskiego”, że P. P. S. i „sanacja” na gruncie gnieźnieńskim stracą większą część głosów sprawdziły się, gdyż „sanacja” straciła w stosunku do wyborów sejmowych przeszło dwie trzecie swych głosów, zaś pepeesowcy prawie trzy czwarte.

Niepotrzebnie właściciele nieruchomości postawili własną listę, gdy się zważy, że z listy Narodowego Bloku Gospodarczego weszło do naszej rady 8 właścicieli nieruchomości.

Do nowej rady miejskiej Gniezna wchodzi:

Z listy Narodowego Bloku Gospodarczego: 1. Ks. kan. Tadeusz Styczński, 2. dr. Tad. Zgalski, adwokat, 3. Antoni Smielecki, dyrektor banku, 4. Józef Zakrzewski, mistrz stolarski, 5. dr. Walery Szalkowski, lekarz, 6. Zygmunt Migdałek, kupiec, 7. Bronisław Bogajewski, przemysłowiec, 8. Michał Nowak, dyrektor banku, 9. Maksymilian Waberski, przemysłowiec, 10. Jan Zdrojewski, mistrz lakierniczy, 11. Bolesław Nowak, dzierżawca hotelu, 12. Józef Sypniewski, mistrz rzeźnicki, 13. Tomasz Andersch, kupiec, 14. Antoni Janicki, ogrodnik, 15. Antoni Bibrowicz, korespondent, 16. Bolesław Różakowski, kupiec, 17. Stanisław Śrama, mistrz kołodziejski, 18. Stanisław Hartwich, em. zaw. stacji.

Z listy — właściciele nieruchomości: 1. dr. Wiktor Urbański, lekarz, 2. Walenty Kostencki, em. urzędnik poczt., 3. dr. Stanisław Dżianott, adw. i notariusz, 4. Franciszek Perlikiewicz, mistrz zegarm.

Z listy Związku Inwalidów Wojennych: 1. Leon Szczepaniak, zegarmistrz, 2. Edward Frąckowiak, kupiec.

Z listy Narodowej Partii Robotniczej — Prawica: 1. Teodor Kiersztan, sekretarz Z. Z. P., 2. Franciszek Chudaś, mistrz ślusarski, 3. Wincenty Gast, ślusarz, 4. Edmund Rozwarski, palacz.

Z listy Polskiej Partii Socjalistycznej: 1. Stefan Grotowski, ko-

tarz, 2. Andrzej Antoszek, garbarz, 3. Michał Nowak, kowal, 4. Ludwik Józefowicz, robotnik, 5. Marcin Woźniak, tokarz.

Z listy „sanacyjnej” (Demokr. Bloku Pracy Gospod.): 1. dr. Józef Musiel, lekarz powiat., 2. Michał Biskupski, robotnik, 3. Stefan Kolczyński, prof. gimn.

Na liście Narodowego Bloku Gospodarczego figurowały m. i. dwie kandydatury a mianowicie: Kazimierza Szymańskiego, naczelnego sekretarza Sądu Okręgowego i Michała Kowalskiego, rektora szkolnego. W ostatnim momencie zrezygnowali oni z kandydatury; nie trudno się domyśleć, że stało się to wskutek nacisku z wiadomej strony. Na liście „sanacji” znajdowało się również dwóch urzędników państwowych — i to dr. Musiel oraz p. Stefan Kolczyński. Tych nie zmuszono do rezygnacji.

Po zwycięstwie narodowców w Ostrowie

Ostrów, 13 października.

Wybory do rady miejskiej miały u nas przebieg nader spokojny. Roznamietnienie jakie panowało przed wyborami, ustąpiło w dniu wyborów zupełnie. Zbyteczną okazała się ustawiona przed ratuszem sikawka motorowa, za pomocą której miano ewentualnych awanturników rozpedzić. — Wielu wyborców niestety musiało odejść z niczem od urny wyborczej, bo nie byli zapisani, a inni spóźnili się do głosowania. Przeszło 30 proc. obywateli wogóle nie głosowało.

Na 24 radnych otrzymała narodowa lista 9 mandatów (dotychczas miała 4). Z listy tej wchodzi do rady pp. adw. Fr. Kwiatkowski, St. Namysł, Stefan Rowiński, Roman Brykczyński, Ludwik Malecki, Jan Kościelak, Jan Waldowski, Wojciech Kostrzewa i Wł. Rychwański.

Socjaliści uzyskali o jeden mandat więcej; mają obecnie 7 radnych. Jest to objaw mało pocieszający i sprzeczny z tem, co obserwujemy w reszcie Wielkopolski. Przyczyniły się do tego po części opłakane stosunki, panujące w tutejszej gospodarce miejskiej — z winy N. P. R. i Ch. D. Ci ostatni mimo, że szli z wspólną listą do wyborów ponieśli klęskę, bo uzyskali tylko 4 mandaty — a przy ostatnich wyborach uzyskali N. P. R. 6 i Ch. D. po 6 radnych, czyli razem 12 radnych. Sanacja otrzymała 4 mandaty, Niemcy ani jednego, mimo że głosów uzyskali 262. Nie wiele głosów im brakowało, a byłiby mandat zdobyli dzięki opieszłości naszych polskich wyborców. (n)

Chełmża

Największą liczbę mandatów uzyskała lista narodowa nr. 2, bo 1493 głosy i 11 mandatów.

lista N. P. R. nr. 5 — 675 głosów i 5 mandatów,

lista kolejarzy nr. 1 — 123 głosy i 1 mandat,

lista „sanacyjna” nr. 4 — 404 głosy i 3 mandaty,

lista P. P. S. nr. 3 — 1278 głosów i 9 mandatów,

lista niemiecka nr. 6 — 188 głosów i 1 mandat.

Na 6090 uprawnionych głosowało 4171.

Wąbrzeźno.

Lista narodowa nr. 4 uzyskała 462 głosy i 5 mandatów.

Lista rolników (zblizona do narodowej) nr. 7 — 276 głosów i 3 mandaty,

lista właścicieli nieruchomości nr. 1 — 173 głosy i 2 mandaty,

lista rzemieślników nr. 9 — 128 głosów i 1 mandat,

lista N. P. R. - Prawicy nr. 2 — 315 głosów i 3 mandaty,

lista lokatorów nr. 8 — 178 głosów i 2 mandaty,

lista „sanacyjna” nr. 6 — 318 głosów i 3 mandaty,

lista P. P. S. nr. 3 — 562 głosy — i 5 mandatów.

Puck

Lista narodowa nr. 4 uzyskała 218 głosów i 3 mandaty,

lista p. Czesława Krauzego („sanacyjna”) nr. 1 — 652 głosy i 10 mandatów,

lista N. P. R. - Prawicy 312 głosów i 5 mandatów.

Przeczytaj uważnie...

KINO METROPOLIS

daje
w niedzielę i święta cztery seanse
mianowicie
o godz. 3, 5, 7 i 9

...i zapamiętaj!

KINO APOLLO

od piątku, 18 b. m. początek przedstawień w dni powszednie o godz. 4,30, 6,30 i 8,30,
w niedzielę i święta pierwszy seans już o godzinie 2,30.

nw 4242

Dr. Jan Rozwadowski, Oskar Sobański i Dr. Gustaw Załęcki.

Rada Główna wyłoniła następnie z pośród siebie kilka komisji, którym powierzone zostało wykonywanie wniosków i uchwał Zjazdu Poznańskiego.

Z Helu

Od przygodnego korespondenta otrzymujemy z naszego wybrzeża następujące uwagi:

Główna swego czasu uchwała niemieckich członków rady miejskiej w Helu, na półwyspie tejże nazwy, odrzucająca bezwzględnie wniosek radnych polskich o przyłączenie do miasta obszaru dworskiego Hel — rzuciła odrazu nieco światła na uczucia Niemców helskich względem swych polskich współmieszkańców. Oczywiście uchwałę taką podyktowała im jedynie obawa, żeby mogło wejść z czasem więcej Polaków do rady miejskiej i położyć kres ich wyłącznemu rządowi niemieckim.

Jakże dziwnie wobec tego odbija się godność, z jaką po stronie naszej traktuje się Niemców helskich, którzy i tak już cieszą się dzisiaj znacznie lepszym dobrobytem, aniżeli za czasów niemieckich. Naprzykład był tam cały szereg optantów, którzy, gdy musieli się wynosić, przenieśli się tylko do Gdańska. a stąd już jako „poddani gdańscy” wrócili znowu na półwysep i mieszkają tam za zezwoleniem władz polskich. Między innymi takim obywatelem gdańskim jest kierownik elektrowni miejskiej, żona zaś jego jest zarazem nauczycielką ręcznych robótek i to nietylko w szkole niemieckiej, ale i w polskiej...

Pisało się w ostatnich czasach dosyć wiele o rybołówstwie. Niestety, jak często, i w tym roku niebardzo ono dopisuje, bo po ciężkich mrozach ubiegłej zimy ryby nie ukazują się w większych ilościach. Ale ostatecznie naszym rybakom nie najgorzej się powodzi dzięki wzrastającej z roku na rok liczbie letników i gości kąpielowych, zjeżdżających z całej Polski na nasze wybrzeże. A i ze strony państwowej czyni się starania o poprawę bytu ludności rybackiej. Zajmujący się specjalnie temi sprawami Morski Instytut Rybacki przy pomocy zakupionego 15-metrowego kutra „Starna” organizuje połowy na dalszych wodach Bałtyku, a ministerstwo przemysłu i handlu wyznaczyło dla zachęty dla rybaków premje po 50—200 zł. Obecnie odbywają się połowy koło Bornholmu; załoga kutra składa się z kierownika Duńczyka i 3 rybaków miejscowych.

Równocześnie utworzyło się w Gdyni towarzystwo polsko - norweskie dla połowy ryb, mające do dyspozycji kuter rybacki „Falka”, wynajęty w Hamburgu. Jeździ on pod niemiecką banderą i kierownik jego jest Niemcem. Dyrektorem zaś wspomnianego towarzystwa w Gdyni jest Żyd. (tr)

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA
CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

Uroczystości sądowe we Francji

Zgodnie z ustalonym zwyczajem w pierwszych dniach października każdego roku odbywają się we wszystkich sądach ogólnych Francji uroczyste posiedzenia, otwierające nowy rok sądowy.

W posiedzeniach tych biorą udział sędziowie i prokuratorzy danego sądu oraz przedstawiciele miejscowej rady adwokackiej.

Porządek dzienny tych posiedzeń obejmuje zazwyczaj: żałobne wspomnienia, poświęcone zmarłym w ubiegłym roku sądowym członkom miejscowej magistratury oraz przegląd działalności danego sądu z określeniem pewnych ogólnych wytycznych na przyszłość.

I w tym roku, przed kilku dniami, sądy francuskie były widownią takich podniosłych uroczystości, które niewątpliwie przyczyniają się do podniesienia powagi i nastroju pracy w sądownictwie.

Dlaczegoż to u nas teren sądownictwa traktowany jest w sposób tak dziwnie suchy i mechaniczny?

Zakazane książki we Włoszech faszyst.

(KAP) Włoski podsekretarz stanu ministerstwa spraw wewnętrznych p. Michele Bianchi rozesał do prefektów okólnik, w którym nakazał zaskewstrowanie szeregu dzieł literackich, między innymi dzieł Gorkija, Dostojewskiego, Tolstoja, Turgieniewa i Jacka Londona. W uzasadnieniu wskazano na to, że dzieła te sprzedawane są we Włoszech po takiej cenie, że wydawcom przynoszą tylko straty. Z tego wynika, że nie chodzi tu o zwykły handel książkami, lecz o rozpowszechnianie tych dzieł w celach propagandowych, a mianowicie w celu szerzenia poglądów, które przeciwstawiają się atmosferze, w której faszystom pragnie wychowywać młodą generację Włoch.

Przerażający bilans działalności G. P. U.

(KAP) Według doniesień z Moskwy, G. P. U. (Gosudarstwiennoj Politiceskoje Uprawlenie, dawne Czecha - Czereszczajna Komisja) ogłosiło sprawozdanie z działalności w roku 1929. Ogólna liczba rozstrzelanych osób wynosi w r. b. od dnia 4 sierpnia r. b. kilka tysięcy ludzi. Pięta część straconych stanowią „prawdopodobnie organizatorzy t. zw. „Kulaków”, kilkadziesiąt osób rozstrzelano za zniszczenie zapasów zboża, kilkaset innych „za aktywną reakcję”.

W grudniu 1928 r. rozstrzelano 307 osób, w marcu b. r. 605, w czerwcu 1.113, w lipcu rozstrzelano 75 osób dziennie.

Nie dziwnego, że przy takim systemie zrozpaczona ludność coraz częściej dopuszcza się w okrutny sposób aktów zemsty na przedstawicielach władzy sowieckiej.

Zaleganie z opłatą komornego

Jak wiadomo, ustawa o ochronie lokatorów przewiduje, że zaleganie przez lokatorów „mimo upomnienia” z zapłatą co najmniej dwóch następujących po sobie rat komornego jest podstawą eksmisji z zajmowanego lokalu.

Otóż, zgodnie z wyjaśnieniem Sądu Najwyższego, pozwany o eksmisję lokator nie może skutecznie bronić się zarzutem, że dozorca domu, który zgłaszał się po komorne, nie posiadał kwitów, stwierdzających ewentualne uiszczenie komornego.

Natomiast lokator może się w podobnym wypadku zasłaniać twierdzeniem, że nie uiszczył komornego z powodu braku kwitów, jeżeli należność z tytułu komornego w należytym wysokości zaoferował, chociażby już po wytoczeniu skargi o eksmisję.

Nowe władze Ligi Morskiej i Rzeczej

W czwartek, 10. b. m., odbyło się w Warszawie, w gmachu Ministerstwa Przemysłu i Handlu przy ul. Elektralnej 2, pierwsze po Walnym Zejeździe Delegatów w Poznaniu posiedzenie Rady Głównej Ligi Morskiej i Rzeczej. Na posiedzeniu tem ukonstytuowało się Prezydium Rady Głównej oraz dokonano wyborów uzupełniających do Zarządu Głównego L. M. i R.

Prezesem Rady Głównej obrano przez aklamację gen. Romana Góreckiego. Również przez aklamację wybrano pozostałych członków Prezydium Rady: I wiceprezes — dyr. Edmund Krzyżanowski, II wiceprezes — adwokat Antoni Rostek z Katowic i sekretarz p. Bohdan Pawłowicz.

Do Zarządu Głównego, na miejsce ustępujących członków, wybrani zostali pp.: Dr. Władysław Rogowski,

KINO STYLOWE

Od czwartku, dnia 17 października 1929 roku

Romans przy dźwiękach kastanietów i szpad

„Noce hiszpańskie“

W rolach głównych. EUGENJA ANDAUCI — ALEKSANDER d'ARCY.

Przedstawienia o godz. 5, 7 i 9, w święta o 3-ciej.

Przedsprzedaż biletów od godz. 12—14.

ul. Marsz. Focha 4 przy Kaponierze

Telefon 76-2-2

bpw 808/1

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Gdzie do niedawna królowała „Wuńcia”...

Pusto i smutno na terenach powystawowych — Likwidacja P. W. K. kończy się — Na gruzach „Wesołego Miasteczka”

Przechadzki po opustoszałych terenach niezapomnianej „Wuńci” nie są, rzecz oczywista, tak przyjemne, jak dawniej, kiedy to prace przygotowawcze, prowadzone w pośpiesznym tempie, dokonywały wprost cudów. Wszystko musiano wykończyć na czas, aby termin otwarcia wystawy nie został opóźniony ani na chwilę. Wtedy było całkiem inaczej. Wszyscy, począwszy od robotnika aż do inżyniera i architekta, zakasali rękawy, pracując dniem i nocą bez przerwy. Radość i zapał do pracy opanowały wszystkich, jako że w najbliższych dniach wystawa miała otworzyć swe podwoje. Wszakże radość była zrozumiała, bo na tem miejscu miało stanąć dzieło wielkie, narodowe, by świadczyć i głosić światu o potęgę i siłę Polski.

Teraz na terenach wystawowych pusto i smutno. Jak okiem sięgniesz, zewsząd bije jakaś nieokreślona tęsknota. W pawilonach już zupełnie pusto. przeto robią one wrażenie balastu, tak przywykło się do panującego tam przed paru tygodniami gwaru. Aleje znowu porzecinały wzdłuż i wszerz tory kolejowe.

Likwidacja wystawy objęła wszystkie tereny w jednym terminie. Można już teraz śmiało powiedzieć, że większość działów „Wuńci” już należy do przeszłości. Jedynie ciężki przemysł, pawilon przemysłu metalowego i Wieża Górnolaska mieszczą jeszcze dużo eksponatów. Likwidacja tych terenów postępuje, rzecz zrozumiała, wolniej, niż gdzieindziej, gdyż rozbiórka wymaga więcej pracy. Tak samo i zwózka ich też nie jest zbyt łatwa. W każdym razie

i tutaj wre ruch gorączkowy, bo dyrekcja P. W. K. w swoim czasie wydała zarządzenie, że tereny te mają być opróżnione przez wystawców najpóźniej do 15 bm., t. zn. do wczoraj. Po tym terminie odpowiedzialność za ewentualne szkody w ekspozycjach i opieka różnych ubezpieczeń całkowicie upada.

Za parę więc dni tereny wystawowe całkowicie opustoszeją. Pozostaną jeno ogołocone pawilony. Wiele jednak stoisk np. w pawilonie włókienniczym, nie rozbiera się, są bowiem zarezerwowane na Targi Poznańskie. Sprawa ta zresztą dotyczy tylko terenów A i B.

Pawilony na terenach zachodnich całkowicie opróżniono z eksponatów. Dawniejsze „Wesołe Miasteczko” dziś się zamieniło na... smutne. Doprawdy, wszystko to, co bawiło ludzi i uprzyjemniało im pobyt na wystawie, a więc „koła śmiechu”, różne koleжки itd., przestoczyło się w dziwne, odstraszające szkielety. Gdzieś tam tylko wiadać tutaj robotników, uwijających się nad rozmontowywaniem stoisk.

W jednym z ostatnich numerów donieśliśmy o zajęciu przez właściciela koleжки górskiej i wodnej. Właścicielem zarekwirowanych koleжек jest Niemiec, który od dłuższego czasu zalega z przypadającymi na niego opłatami. Ponieważ zaległości te nie zostały uregulowane w terminie, wystawa sprawę oddała egzekutorowi. Fakt ten wywołał już w społeczeństwie słusne oburzenie, tem więcej, że koleжки wspomniane przyniosły podobno wcale poważne, a bodaj największe wśród wszystkich właścicieli rozrywkowych imprez, zyski. (tr.)

Wzrost bezrobocia

Co mówią statystyczne dane

W ostatnich tygodniach wzrosło w Poznaniu bezrobocie. Stan ten nie przybrał groźniejszych rozmiarów i nie nasuwa większych obaw. Główną przyczyną wzrostu bezrobocia jest osłabienie ruchu budowlanego spowodowane brakiem kredytów.

W związku z powyższym objawem, magistrat przystąpił przed kilku dniami do pewnych prac doraźnych. Kontynuuje się m. in. sypanie grobli przeciwpowodziowej przy Drodze Dębińskiej w pobliżu dziecinia i mniejsze roboty ziemne, oraz przystąpienie do przygotowań pod linię ulicy łączącej teren na Św. Rochu z szosą kórnicką.

O wzroście liczby bezrobotnych świadczą najlepiej cyfry według których w mieście Poznaniu notowano w dn. 1. bm. 1710 bezrobotnych a w dn. 15. bm. 2138 osób. W roku ubiegłym o tym samym czasie miasto znajdowało się w wyjątkowych warunkach ze względu na liczne prace budowlane z okazji P. W. K. (k)

KALENDARZYK

Środa, 16 października 1929.

Słońce: wschód 6.19 — zachód 16.56 — długość dnia 10 godzin 37 min.

Księżyc: wschód 16.33 — zachód 3.20 — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska plus 4 st. Cels. — Pochmurno. Wiatr zachodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 760 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 16 st. Cels., najniższa plus 4 st. Cels.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodn. dziś — 0,17 m.

Kal. rz. kat.: Wincenty — jutro Florentyn B.

Kal. słow.: Radziław — jutro Zytisława.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka Czerwona, Stary Rynek 37.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Lazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckie-go 26. — Apteka p. Plucińskiego, ul. Marsz. Focha 72.

Wilda: Apteka „Fortuna”, G. Wilda 96. W innych dzielnicach miasta tamtejsze apteki.

OSOBISTE

— **Śp. Helena z Gólców Duchowska**, właścicielka restauracji przy ul. św. Marcina 66, jedna z najbardziej zasłużonych obywaterek miasta, zmarła 12 bm. Podczas swego 82-letniego żywota Zmarła do-

Kościół dnia 27. o godzinie 10; Smigiel dnia 28. o godzinie 11.

Komisja, przeprowadzająca premjowanie, będzie wypłacała premje pieniężne za żrebiec w wieku do trzech lat, właścicielom lub dzierżawcom, których własność lub dzierżawa nie przekracza 200 morgów ziemi. Komisja zważy przy premjowaniu na prawidłowe chody koni, dobrą i silną budowę oraz prawidłową postawę. Wszelkie kwestje sporne załatwia komisja na miejscu i jej orzeczenie jest decydujące. Nagród udziela się tylko w miarę środków będących w Wkp. Izbie Roln. do dyspozycji. Koni z domieszką zimnej krwi, krwi oldenburskiej lub fryzyjskiej nie będzie się premjować, również żrebiec bez udowodnionego pochodzenia.

— **Wieczorne kursy Miejskiej Szkoły Handlowej** rozpoczyna się 1 listopada rb. przy ul. Działynskich 4. Wykładać się będzie: języki niemiecki, angielski, stenografia polska, pisanie na maszynie, pismo plakatowe. Zgłoszenia przyjmuje sekretariat w szkole od godz. 17—18.15.

— **Kwesta na ociemniałego żołnierza.** Dnia 19 i 20 bm. t. j. w sobotę i w niedzielę, odbędzie się w Poznaniu kwesty uliczne i po lokalach na rzecz Związku Ociemniałych Wojaków. Apelujemy do uczuć społeczeństwa poznańskiego, tak hojnego zawsze, gdy chodzi o poparcie dobrej sprawy, prosząc gorąco, by każdy w miarę możliwości zasiał puszkę kwestarską. — Na prowincji odbędzie się kwesta na rzecz Związku Ociemniałych Wojaków od dn. 14 do 21 bm.

PODZIĘKOWANIA

— **Zarząd Okręgu Wielkopolskiego Polskiego Czerwonego Krzyża** składa najszersze podziękowanie wszystkim Paniom, które bezinteresowną pracą, pełniąc dyżur na stacjach sanitarnych P. C. K. na Powszechniej Wystawie Krajowej, oddały instytucji niepospolite usługi. W szczególności Zarząd P. C. K. dziękuje pp. Annie Kryszkiewiczowej, Marii Redelbachowej i Helenie Michalskiej, które przez cały czas trwania P. W. K. pełniły bezpłatnie funkcje przewodniczących stacji sanitarnych.

KRONIKA MIEJSKOWA

— **Sekcja Misyjna przy Sodalicii Pań Zawodu Kupieckiego w Poznaniu** urządziła tydzień temu „Dzień Misyjny”, celem spopularyzowania wśród członków Sodalicii idei misyjnej, wysuwanej tak gorąco przez Ojca św. Piusa XI. Na rozpoczęcie „Dnia” odprawił prezes krajowy dla P. D. R. W. ks. Ks. Bajerowicz mszę św. i wygłosił podniosłe kazanie w kaplicy Św. Józefa. Wieczorem na sali Królowej Jadwigi, przepełnionej po brze gi, odbył się „Wieczór Misyjny”, który zagał ks. Bajerowicz. Na dalszy program zostały się popisy na fortepianie i skrzypcach, deklamacje, obrazek sceniczny p. t. „Ogródek Misyjny” oraz obrazy świetlne.

— **Z targu.** Dnia 16. b. m. na pl. Sapińskiego płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 6.00—6.40 zł; masła mleczarskiego 7.20—7.40 zł; twarogu 1.00—1.40 zł; miodu 3.30—3.50 zł; litr śmietany 2.80—3.20 zł; litr mleka pełnego 40 gr. za mięso: 1 kg słoniny świeżej 3.20 do 3.40 zł; słoniny wędzonej 4.00—4.20 zł; wieprzowiny 3.20—4.40 zł; wołowiny 3.20—4.40 zł; cielęciny 3.20—4.80 zł; skopowiny 2.80—3.20 zł; koziny 2.00—2.20 zł; smalcu 4.00—4.20 zł; za drob: para kurcząt 5.00—6.00 zł; kura 4.00—5.00 zł; perlica 6.00—8.00 zł; kaczka 5.00—6.00 zł; para galebi 2.00—3.00 zł; para kuropatek 6.00—7.00 zł; za ryby: 1 kg. szczeniaka 4.80—5.20 zł; karpia 4.80—6.00 zł; lina 5.00—5.60 zł; węgorza 7.00—8.00 zł; karasia 2—4.40 zł; leszcza 2—4 zł; okonia 3.60 zł; suma 4—5 zł; białych ryb 0.80 do 1.50 zł; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; pieczek marchwi 10 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 40—50 gr; szpinaku 60—80 gr; jarmużu 40 gr; 1 kg fasoli 30 do 50 gr; fasoli szparagowej 1.20 zł; 1 kg. rabarbaru 30 gr; 1 gl. sałatki zielonej 30 do 50 groszy; białej kapusty 25—40 groszy; miodrej i włoskiej 40 do 60 groszy; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0.30—1.00 zł; 1 mdl. ogórków 60—80 gr; 1 kg. bobu 1.20 zł; 1 kg. pomidorów 0.30—0.50 zł; za owoc: 1 kg. jabłek 0.40—1.10 zł; gruszek 0.60—1.00 zł; śliwek 0.50—0.80 zł; winogron 5 zł; za grzyby: 1 kg. pieczarek 1—2 zł; 1 kg. zielonek 1.60—3 zł; 1 kg. masła kół 1.00 do 1.60 zł; za miodrej raków płacono 1—3.50 zł; 1 kg. chleba 40 gr. — Targ dość ożywiony. Ceny bez zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Pożar.** Wczoraj wieczorem wybuchł pożar w składnicy paszy przy ulicy Nadbrzeżnej 2. Przywołana straż stłumiła ogień w zarodku. Straty nieznaczne. (k)

— **Całe gospodarstwo spłonęło.** W Mielkowie, w pow. poznańskim, wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika Marcina Kozaka. Ogień powstał w stodole i rozszerzył się bardzo szybko na chlew i dom mieszkalny, niszcząc je doszczętnie. Budynki są ubezpieczone na 20 tys. złotych. Jednak nie były ubezpieczone zbiory, narzędzia rolnicze, inwentarz oraz urządzenie domowe, toteż pogorzelec ponosi dotkliwe straty. Podejrzewa się, że ogień spowodowany został przez nieostrożność służby. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Czyja własność.** W czasie rewizji zabrano granatowe ubranie (marynar-

Uczucie przepelnienia, nieprawidłową fermentację w jelitach, uczucie pełności i wzdęcia w wątrobie, zastoinę żółci, bóle w bokach, ucisk w piersiach i bicie serca, usuwa użycie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa**, zmniejszając zbytnie przekrwienie mózgu, ucisk w oczach, sercu i płucach. Opinie lekarskie wskazują na nadzwyczajny efekt leczniczy, osiągnięty przy używaniu wody **Franciszka Józefa** u ludzi, prowadzących siedzący tryb życia. Ządać w aptekach i drogeriach. nw 4465

ka na prawym rękawie naprawiona). — Na posterunku P. P. w Trzku znajduje się sieć rybacka 12x5 m, którą nieznani osobnicy łowili ryby i uciekając pozostawili. — W biurze znalezionych rzeczy oddano zegarek damski złoty 14 karat, bransoletkowy, owalny, marki „Lefrét”, (z)

— **Kradzieże i włamania.** Wielkopolskiemu Związkowi dla popierania turystyki w Poznaniu skradziono blanko weksel na 500 zł, wystawiony przez p. Lewickiego i 5 weksli po 200 zł, wystawione przez biuro turystyczne „Poltur” w Warszawie. — Z samochodu przy pl. Wolności skradziono p. Zychlińskiemu Józefowi z Usarzewa, walizkę i tekę z różnymi przedmiotami, wart. 500 zł. — Do składnicy skór p. Rosickiego Jana przy ul. W. Garbary 1 włamali się złodzieje i skradli skór za 5375 zł. — Do szafasu klubu wioślarskiego „Neptun” włamano się i skradziono kilka garniturów sportowych, różne obuwie, wiatrówek i inne przedmioty, łącznej wartości 500 zł. — Z ogrodu p. Haraszkiewicza Kazimierza w Lubiniu skradziono 200 kalafiorów. Sprawców kradzieży przytrzymał w osobach Wiktorji Pluciennik i Aleksandra Mądrzaka, bezdomnych. — Z składu rzeźnicznego p. Jaworowskiego Józefa, przy ul. Obornickiej 42a skradziono większą ilość mięsa i wędlin, wart. 1020 zł. (z)

— **Aresztowano i oddawiono do sądu:** Gmerka Jana, bez mieszkania, za fałszowanie dokumentów ze szkoda Banku Miasta Poznania; Machuderskiego Konstantego, bez mieszkania, za kradzież kieszonkową ze szkoda Hoffmanna Józefa, ul. Zupańskiego 2 i Pisarka Wacława, zamiesz. przy ul. Pamiątkowej 5, za kradzież ze szkoda Spychalskiej Brygidy z Jaremna pow. Czarnków. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— **O zniewagę sądu.** Przed wydziałem karnym sądu okręgowego w Gnieźnie toczyła się rozprawa przeciw redaktorom Henrykowi Ryszewskiemu i Janowi Tesce o zniewagę sądu. O sprawie tej pisałyśmy w nr. z dnia 12 bm. Osk. Ryszewski przyznał się do autorstwa inkryminowanego artykułu w „Dzienniku Bydgoskim” p. t. „Poczekaj zobaczysz Figla”. Sprostowania prezesa sądu okręgowego nie otrzymał wpłynęło widocznie w tym czasie, gdy się znajdował poza Bydgoszczą. Sprostowanie załatwił jeden z kolegów redakcyjnych. Później przegądał sam numer z sprostowaniem. Osk. Teska do autorstwa się nie przyznał, bowiem, jak twierdził na rozprawie, gdyby artykuł sam był pisał, użyłby z pewnością formy mocniejszej. Następnie przesłuchano świadka sędziego Bromirskiego, Staszewskiego. W szczególności zeznania świadka sędziego Bromirskiego rzucały ujemne światło na stosunki bydgoskie. Po dłuższej naradzie sąd oskarżonego Ryszewskiego uznał winnego jako odpowiedzialnego redaktora za wydrukowanie w gazecie inkryminowanego artykułu. Nadto że jako redaktor odp. „Dziennika Bydgoskiego” umieścił artykuł celem sprostowania oddany przez prezesa sądu okręgowego w Bydgoszczy nie na naczelnym miejscu, jak był zobowiązany umieścić i zamiast sprostowania zamieścił w nagłówku sprawozdanie i to dwukrotnie, wobec czego zasądził go na grzywnę 600 zł. w miejsce której w razie nieściągalności wstępuje kara więzienia licząc za każdy dzień po 15 zł. Oskarżonego Teskę uwolniono od winy i kary. — Orzeczono również obowiązek umieszczenia sprostowania nadesłanego pod rygorem konfiskaty każdego numeru „Dziennika Bydgoskiego”. (br)

Z WIELKOPOLSKI

— **Niegolewo pod Bukiem.** (Obchód uroczysty.) Dnia 13 bm. odbył się obchód ku czci Kazimierza Pułaskiego, zorganizowany przez p. ord. Niegolewską. Udział wzięli Szkoła, Stow. Młodych Polek, dzieci szkolne oraz mieszkańcy Niegolewa i okolicy. Ślicznie wyglądał pochód sunący w zmrzoku jesiennym z zapalonemi

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Trujące usta”.
Aurora: „Córka Zory”.
Bajka: „Miss Cavell”.
Casino: „Miss Cavell”.
Colosseum: „Miłość Beduina”.
Corso: „Przed bitwą”.
Edison: „Jarmark miłości”.
Kapitol: „Almor na nartach”.
Metropolis: „Żegnaj Mascotte”.
Odeon: „Romans hrabianki L.”.
Polonia (Górczyn): „Zemsta szaleńca”.
Renaissance: „Pojedynek w samolocie”.
Słońce: „Skazaniec ze Stambułu”.
Stylowe: „Rozkosz zemsty”.
Wilsona: „Król Arlekin”.

lampionami i pochodniami. Śpiewano pieśni narodowe i wygłaszano deklamacje. Miejscowy nauczyciel w pięknym przemówieniu przedstawił życie i czyny Pułaskiego. Uroczystość zakończono odśpiewaniem Roty.

— * **Dolsk**, pow. Śrem. (Teatr amator ski.) Miejscowy Klub Miłośników Sceny i Gier urządził w niedzielę przedstawienie amatorskie. Wykonano dwie sztuki p. t. „Fatalna szafa” i „Poseł czy kominiarz”. Przedstawienie udało się bardzo dobrze. Następnie odbyła się zabawa taneczna przy dźwiękach orkiestry p. Ciesielskiego z Śremu.

— * **Ostrów**. (Pożar.) Z nieustalonej naraż przyczyny wybuchł pożar w zabudowaniach p. Michała Rosolka w Węgrach. Spaliła się stodoła z tegorocznym żniwem i narzędziami rolniczymi. Straty ocenia się na 2 tys. złotych. Podejrzewa się, że ogień został wniecony przez włóczęgów. (k)

— * **Szamotuły**. (Pościg za włamywaczami.) W nocy na 14 bm. włamało się dwu nieznanych osobników do mieszkania osadnika Hermana Wendorfa w Budziszewku w powiecie szamotulskim. Włamywawcy spłoszono, jednak zdołali skraść kilka butelek wina. W czasie pościgu, jeden z włamywawców ostrzeliwał się z rewolweru i wstrzymywał w ten sposób pogoń. Ostatecznie włamywawcy zbiegli niepoznani do pobliskiego lasu. (k)

— * **Budzyń**. (Kradzieże.) Wioskę Brzeskię nawiedzają ciągle złodzieje. W ostatnich dniach okradziono dotkliwie rolników Bernarda Musiałowicza, Artura Blocha i Ihnofelda. Łupem złodziei stała się wszelka bielizna i odzież, a częściowo także żywność.

— (Żydki oprawiają obrazy święte.) — Wsie pod Budzyńniem odwiedzają dwaj żydkowie i wśród ludności zbierają zamówienia na oprawy obrazów świętych. Niestety zdarzają się ludzie ciemni, którzy dawają Żydom podobne zlecenia.

— (Uczczenie śp. Pułaskiego.) W dn 11 bm. odbyła się uroczysta wieczornica w sali p. Kolańskiego, z powodu 150 rocznicy śmierci gen. Pułaskiego. Kierownik szkoły p. Kaja wygłosił odczyt, chłopcy i dziewczęta śpiewali pod batutą nauczyciela p. Hedeszyńskiego.

— * **Barcin**. (Z „Tygodnia Lotniczego”) Na zakończenie „Tygodnia Lotniczego” odbyło się 13 bm. wielkie zebranie obywatelskie na salce parafialnej, na które przybył z referatem instruktor powiatowy O. P. G. i O. P. L. na powiat Szubin, p. nauczyciel Wujec z Łabiszyna. Prawdopodobnie barcińskie Koło L. O. P. P. wznowi swą działalność. (ab)

Z POMORZA

— * **Gdynia**. (Autobus Gdynia — Chylonia.) W ub. niedzielę odbyło się uroczyste poświęcenie linii autobusowej Gdynia — Chylonia, uruchomionej przez Tow. Kom. Aut. Poświęcenia dokonał w obecności przedstawicieli władz miejskich, starostwa, marynarki woj. i publiczności ks. prob. Turzyński. Przemawiali w imieniu magistratu p. Brześci, następnie p. starosta Stanisławski oraz jako przedstawiciel T. K. A. p. inż. Goldhar.

— (Tydzień L. O. P. P.) Tydzień poświęcony L. O. P. P. rozpoczął się w Gdyni w ub. niedzielę i cieszy się wielkimi powodzeniami. W sali Kasyna odbyła się uroczysta akademja, na której wygłoszono odczyty o celach i zadaniach L. O. P. P., o lotnictwie i gazach bojowych. W programie tygodnia były popisy hydroplanów nad miastem, atak gazowy oraz koncerty i dancingi w lokalach rozrywkowych.

— (Z Sądu Grodzkiego.) Naczelnikiem Sądu Grodzkiego w Gdyni mianowany został dr. Juliusz Pobyłocki, dotychczasowy naczelnik sądu w Wejherowie.

— (Pontarei.) W ub. miesiącu utworzona została w Gdyni nowa placówka handlowa „Pontarei” — Polskie Tow. Magazynowe i Transportowe. Kapitał zakładowy spółki wynosi milion złotych.

— (Bezpieczeństwo.) W III kwartale r. b. zanotowano w Gdyni ogółem 2066 przestępstw, aresztowano 398 osób. Z poważnej tej ilości przestępstw pozostało niewykrytych tylko 52. Pożarów zanotowano 6, nieszczęśliwych wypadków 22, w tem 6 śmiertelnych.

— (Rzeźnia eksportowa.) Dla wzmożenia eksportu mięsa utworzona została przed kilku dniami spółka dla utworzenia w Gdyni rzeźni eksportowej. W spółce 50 proc. udziału ma magistrat w Gdyni, po 25 proc. Polski Związek Bekonowy i Syndykat Polskich Eksporterów trzody i bydła. (sg)

SPORT

Boks

Pistula występujący obecnie jako zawodowiec pokonał w Berlinie Van Flicka (Hol.) w 5 starciu przez techniczne k. o. (radio)

Ran w Paryżu osiągnął wynik nierozstrzygnięty z Pecqueur'em w 10 kołach. (radio)

Mecz Poznań — Praga odbędzie się ostatecznie 3 listopada. Czesi przybywają w podanym przez nas w swoim czasie doborowym składzie.

Lekka atletyka

Bieg na przełaj panów o mistrzostwo Pozn. O. Z. L. A. na dyst. 7.000 m. ponowiony zostanie w niedzielę. Start i meta na boisku „Sokoła”. Początek o godz. 12,30. Przypominamy, że bieg ten odbył się w pierwszym terminie 15 września rb. w Gołecinie, został jednak anulowany z przyczyn formalnych.

Piłka nożna

„Amatorski Klub Sportowy” z Król. Huty — „Warta”. Po raz pierwszy w sezonie obecnym zobaczymy na boisku „Warty” jeden z najlepszych zespołów A-klasowych okręgu śląskiego „Amatorski K. S.”. Ma on w roku obecnym poza sobą większą ilość spotkań z drużynami zagranicznymi i w niczym nie ustępuje niejednemu zespołowi ligowym. Mecz niedzielny „Warty” zapowiada się zatem bardzo interesująco. Początek o godz. 15.

Nowoobрани wydział glier i dyscypliny ligi postanowił zawiesić na 6 miesięcy Goerlitza („IFC.”); Machinka („IFC.”) zdyskwalifikować na cztery miesiące z zawieszeniem kary na 6 miesięcy, Rusinkowi („Cracovia”) powiększyć wymiar kary z 3 na 6 miesięcy, Kubińskiego („Cracovia”) zdyskwalifikować na dwa miesiące z zawieszeniem kary na 6 miesięcy; Kisieleńskiego („Polonia”) — na dwa miesiące z zawieszeniem kary na pół roku i Pospiecha („IFC.”) ukarać dyskwalifikacją dwutygodniową.

Szermierka

Mecz Polka — Rumunja. „PZS.” prowadzi obecnie rokowania w tej sprawie. Różnica zdań dotyczy w pierwszym rzędzie ilości konkurencyj. Rumunja proponuje 3 broni, a Polska tylko dwie, t. zn. szpadę i szabłę. W razie uzyskania porozumienia w powyższym punkcie mecz Polska — Rumunja odbędzie się w listopadzie w Warszawie.

Sekcja Szermiercza „A. Z. S.” Poznań zwołuje zebranie informacyjne na dziś godz. 20 w Wartowni na Zamku, ul. Wjazdowa. Przybycie każdego członka obowiązkowe. Ćwiczenia odbywają się w Centr. Szk. Wojsk. Gimn. i Sport. przy ul. Grunwaldzkiej, nar. ul. Matejki.

Koło Śpiewackie Polskie

Wobec przyspieszenia daty koncertu w Warszawie, który naznaczony jest nieodwołalnie na dzień 20 grudnia, a na program którego składają się: Kodaly'ego — „Psalmi Hungaricy”, wyjątki z oratorium młodej kompozytorki warszawskiej Nieklasowej i kapitalne dzieło kompozytora francuskiego Florent Schmitta „Psalm 47” — wzywamy wszystkich czynnych członków do regularnej i obowiązkowej pracy, która, wobec krótkiego terminu musi iść w tempie przyspieszonym. Lekcje dla pań odbywają się w poniedziałki i czwartki od 8 do 10 w seminarjum przy ul. Ratajczaka, dla panów we wtorki i piątki od 8 do 10 w sali Związku Lud. Nar. nad kinem Colosseum, ul. św. Marcina. Zarząd.

RADJO

Programy radiofonijne

Czwartek, dnia 17 października 1929
Poznań (335 m) godz. 7,00 gimnastyka poranna; godz. 12,00 sygnał czasu; godz. 12,05 koncert dla młodzieży (transmisja z Filharmonji Warszawskiej); godz. 14,00 notowania giełdy pieniężnej; godz. 14,15 komunikaty; godz. 17,05 kurs elementarny języka francuskiego; godz. 17,25 pogadanka na temat „Korespondencja krótkofalowa” (wygl. kpt. Mickiewicz); godz. 17,45 koncert solistów. Transmisja z Warszawy; godz. 18,50 nadprogram: godz. 19,20 Odczyt rolniczy p. t. „Organizacja bytu produktów rolniczych”; godz. 19,40 Rolnicza skrzynka radiowa; godz. 20,00 Wieczór szopenowski ku uczczeniu 80-letniej rocznicy śmierci Fryderyka Chopina. Wykonawcy: Franciszka Chmielewska (preludja), Wera Kościńska (śpiew), prof. Fr. Łukasiewicz (fortepian); godz. 22,00 sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. 22,15 radiografja; godz. 22,45 6-ta lekcja tańców.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Józefa Ardynowiczowa z d. Bzdakowa, 44 l. Antonina Górka z d. Smoczykówna, wdowa, 70 l. Józef Nowak, księgarz, 22 l. Kazimiera Michowska z d. Bartoldówna, wdowa, 71 l. Franciszek Szajkowski, woźny, 41 l. Helena Duchowska z d. Golczówna, wdowa, 80 l. Julian Jabczyńska, 56 l. Kazimiera Koperska z d. Stabrowska, wdowa, 70 l. Teodor Lorenz 51 l. 7 m. Władysław Łabiszewski, lekarz - dentysta, 55 l. Wojciech Łuczak, inwalida, 57 l. Antonina Szturm de Hirsfeld z d. Parulka, 54 l. Stanisława Koczorowska, krawcowa, 56 l. Jadwiga Wysocka 1 i pół godz. Janina Lehmannowa z d. Kostecka, 26 l. Melanina Olańska z d. Hedingerówna, wdowa, 75 l. Barbara Anioła z d. Frankenberg, wdowa 82 l. Zygmunt Chrastek 2 m. 2 d. Serafina Halina Budziszewska 5 mies. Antonina Domagała z d. Ryske, 41 l. Zofia

Filipowska z d. Dudkówna, 22 l. Marian Kofodziejski 30 minut. Gustaw Białka, em, sekr. sąd., 73 l.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Męski Chór Seraficki przy kościele Ojców Franciszkanów**. Miesięczne zebranie odbędzie się w środę dnia 16 b. m. o godzinie 20 na salce OO. Franciszkanów przy ul. Franciszkańskiej 2, I ptr.

— **Pierwszy Polski Klub Sportowy Drogistów**. Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się 17 bm. o godz. 19 w lokalu „Pod Dzwonem”, ul. 3 Maja 3. Na porządku obrad m. i. wybór zarządu.

— **Zw. B. Niższych Funkcj. Policji Państw.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę dnia 19 bm. o godz. 19,30 w lokalu p. Dudzińskiego przy ulicy Wrońskiej 4.

— **Sodalicia Nauczycielek**. Pierwsze powakacyjne nabożeństwo i zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 20 bm. o godzinie 9 w kaplicy sodalicyjnej Ojców Jezuitów. Zebranie zarządu w piątek 18 bm. o godz. 17 u O. O. Jezuitów.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **A. K. Jarocin**. Depozyt Pański wskutek dewaluacji utracił wartość. (K)

— **Piotr Stamber, Wągrowiec**. Tekst polsko - niemieckiego układu waloryzacyjnego z dnia 5. 7. 1923 został ogłoszony w nr. 8/10 na rok ub. czasopisma „Ruch Samorządowy”; adres redakcji tego pisma: Poznań, Aleje Marcinkowskiego 29. (K)

— **Poznań J. K.** Mieszkanie wypowiedzieć względnie zaproponować wyższy czynsz gospodarz po upływie umowy obecnej może oczywiście; wobec tego, że mieszkanie to podlega ochronie ustawowej, można w danym razie przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożyć w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: W. Ptaszyński 5 zł; — Antonina Szczepańska, Mostowa, 5 zł; — Stanisław Stępniewicz 100 zł; — Tadeusz Wojkowski 5 zł; — M. R. z prośbą o pomoc i opiekę 2 zł; — K. Szalek z podziękowaniem za otrzymane łaski 10 zł; — Sopałowiczowa, Cieszyń z prośbą o błogosławieństwo 2 zł; — Łuszczewska, Gniezno 5 zł; — H. Stefańska, Wieleń n. N. z prośbą o łaski 10 zł; — H. Sk. Oborniki 3 zł; — Adolfa Wyszeławska 5 zł; — Sew. Sob. i W. R. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze; 5 dol; — razem z poprzednio pokwitowanymi 2570 zł i 7 dol.

Na ubogich miasta Poznania: Błazczakowie zamiast wieńca na trumnę śp. Władysława Młodożyńskiego 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowan. 295,20 zł.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego**. Dziś „Hrabina Marica”. We czwartek, 17 bm. wznowienie opery Kienzla p. t. „Blanchefleur” z gościnnym występem Józefa Wolińskiego oraz z pp. Fedyczkowską, Marynowicz, Szafranką, Majem, Zathemem i in.; kapelmistrz p. Tyllia.

W piątek po raz ostatni opera narodowa „Zygmunt August” z pp. Fedyczkowską, dr. Roesslerówną, Perkowiczem w głównych partjach; kapelmistrz p. Leszczyński. W sobotę wspaniałe wystawiony balet Różyckiego „Pan Twardowski”. „Polska krew”, operetka Nedbała, da na będzie na przedstawienie popołudnio we po cenach znacznie niższych w niedzielę, 20 bm.

— **Z Teatru Polskiego**. Dziś komedia Zygmunta Kaweckiego „Para nie para”. Jutro po raz 115 rekordowa krotoczwila Adama Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia”, którą stale odwiedzają tłumy publiczności. „Maman do wzięcia” zdobyła sobie nienotowane w dziejach teatru naszego powodzenie.

Z wielkim nakładem pracy i kosztów przygotowuje teatr konkursową sztukę A. Nowaczynskiego „Wiosna narodów”, która obecnie w Warszawie cieszy się nadzwyczajnym powodzeniem. Obsadę stanowi cały zespół artystyczny. Reżyserja w wytrawnych rękach p. Wysockiej. Nową całkowitą wystawę przygotowuje p. St. Jarocki. Sztuka budzi wielkie zainteresowanie.

— **Z Teatru Nowego**. Dziś gościnnie występ mistrza Frenkla, seniora artystów polskich, i znakomitego artysty Teatru Narodowego, ulubienca warszawskiej publiczności p. K. Justiana, niezrównanie kreującego postać Pagatowicza w świetnej komedji Bałuckiego p. t. „Grube ryby”. — Występy mistrza Frenkla należą do największych wydarzeń w świecie artystycznym Poznania.

Nazwisko Frenkla znane jest każdemu na terenie całej Rzeczypospolitej jak długo i szeroka. Ileż to razy rozbrzmiewał szczerzy i niewymuszony śmiech publiczności, gdy podziwiała jego niezrównane kreacje. A rola Wistowskiego w „Grubych rybach” — toż to arcydzieło jedynego w swoim rodzaju i każdy, kto ujrzy, niewątpliwie pośpieszy, by raz jeszcze podziwiać jego niezrównaną grę.

Kwartet Guarneri (Prof. Karpiński I. skrzypce, M. Stromfeld II. skrzyp-

ce, B. Kroyt wiola, W. Lutz wiolonczela), który swym artystem przewyższa wszystkie zespoły komnatowe i w krótkim czasie zyskał wielkie uznanie wszystkich wybitnych krytyków świata, wystąpi **jedyny raz w tym tygodniu i to w piątek, dnia 18 b. m. wieczorem, o godzinie 8, w sali Domu Ewangelickiego**. O występach tego niezrównanego Kwartetu piszą „Allgemeine Ztg.”, z 16. 11. 1928: „Kwartet Guarneri przy swym pięknym brzmieniu i kulturze, należy bezsprzecznie do najlepszych naszych zespołów kameralnych”. Düssel-dorfer Anzeiger: „Kwartet Guarneri stoi na tak wysokim poziomie artystycznym, że przewyższył ich artystom, zdaje się niemożliwym”. Amsterdam De Telegraaf: 23. 1. 1929: „Kwartet Guarneri był dla mnie objawieniem... najpiękniejsze wrażenia jakie kiedykolwiek od innych kwartetów odniosłem. Zespół ten składa się z mistrzów, z których każdy umie tajemnicę swego instrumentu wydobyć. „Kwartet Guarneri” jest niezrównany!” Jak z powyższych krytyk osądzić można, występ Kwartetu Guarneri przemieni się w wielkie święto muzyczne, to też spodziewać się należy, że znawcy skorzystają z tak wyjątkowej okazji posłyszenia świetnego Kwartetu i zapelnia salę po brzegi. Ceny biletów ustalono b. minimalne jak na taki zespół: od 3 do 10 zł, które nabyć można u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20 — Telefon 56-38. zw 19 608

Teatr Wielki

DZIŚ — „Hrabina Marica” — operetka Kalmana.

Czwartek, 17. 10. „Blanchefleur”, opera Kienzla. (Wznowienie.) Gościnnie występi Józef Woliński.

Piątek, 18. 10. „Zygmunt August”, opera Joteyki.

Sobota, 19. 10. „Pan Twardowski”, balet Różyckiego.

Niedziela, 20. 10. o godz. 15 „Polska krew”, (operetka Nedbała. (Ceny niższe.)

Niedziela, 20. 10. wiecz. „Blanchefleur”, opera Kienzla. Gościnnie występi Józef Woliński.

Poniedziałek, 21. 10. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej na nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia

Teatr Polski

DZIŚ — „Para nie para”.

Czwartek, 17. 10. „Maman do wzięcia” Kienzla. (Wznowienie.) Gościnnie występi Józef Woliński.

Piątek, 18. 10. „Para nie para”.

Sobota, 19. 10. „Maman do wzięcia” Kienzla. (Wznowienie.) Gościnnie występi Józef Woliński.

Niedziela, 20. 10. o godz. 15 „Prolog” i „Spazmy modne”. (Ceny niższe.)

Niedziela, 20. 10. wiecz. „Maman do wzięcia” Kienzla.

Poniedziałek, 21. 10. „Para nie para”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio na nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Grube ryby”. Gościnnie występi Frenkla i Justiana.

Czwartek, 17. 10. „Grube ryby”. Gościnnie występi mistrza Frenkla i K. Justiana. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio na nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

TEATR OBJAZDOWY

„Sprawa Jakubowskiego”

Czwartek, 17. 10. — Grodzisk.
Piątek, 18. 10. — Włocławek.
Sobota, 19. 10. — Złazyn.
Niedziela, 20. 10. — Nowy Tomyśl.

KURSY RYTMIKI I PLASTYKI

Walentyny Wiechowiczowej.

Lekcje rytmiki i plastyki dla dorosłych. Grupy popołudniowe i wieczorne. Informacje i wpisy codziennie pomiędzy 4 a 5 po poł. w Wielkopolskiej Szkole Muzycznej, Ratajczaka 36 (dom Gebethnera i Wolffa). dw 2522

500
maszyn
potrzeba
do wyko-
nania no-
żyka
Gillette

Duża ilość z tych maszyn pracuje z dokładnością do 1/100 milimetra. Nic więc dziwnego, że nożyki Gillette pod względem jakości są niedoścignione.

Gillette

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

JAK KRAKÓW POCHOWAŁ JACKA MALCZEWSKIEGO

Kraków, 14 października.

W smętny dzień jesienny, z domku który patrzy na Kraków z wyżyny Salwatora, wynieśli młodzi malarze na swych barkach trumnę Jacka Malczewskiego. Obstał ją tłum ogromny, bo chociaż wyprowadzenie zwłok do kościoła OO. Franciszkanów o ósmej zrana się odbywało, płynęły na długo przed tą godziną całe rzeki ludzkie ku Salwatorowi. Życie całe spędził Malczewski w Krakowie — Kraków go nie tylko czcił, ale kochał.

Krótką a rzewną przemowę jednego z uczniów a dziś już jubilata: Vlastimila Hoffmana, odezwał się żywo w sercach. Trumnę przewieziono do Franciszkanów, gdzie spoczęła na wspałym katafalku, skomponowanym przez artystę-malarza p. Mieszka Jabłońskiego, który również skomponował rydwan żałobny, mający przewieść zwłoki na skałkę. Przed ołtarzem zasiadł, jako przedstawiciel rządu, minister Oświecenia p. Czerwiński, z dyrektorem departamentu sztuki Wojciechem Jastrzębowskiem, a dalej cały Kraków artystyczny i intelektualny, z gronem profesorskim Akademii Sztuk Pięknych na czele. Rozległy się pienia żałobne. Nabożeństwo odprawił ks. biskup Rospond, egzekwie — metropolita książę-biskup Adam Sapieha, poczem trumnę wyniesiono przed kościół, gdzie już koło rydwanu ustawili się delegacje z wieńcami i pochód żałobny. Był on olbrzymi. Dość powiedzieć, że gdy ruszano na Skałkę, czoło zaczynającego się przy Franciszkanach konduktu sięgało poza kościół OO. Bernardynów na Stradomiu, pod Wawel, zajmując całą ulicę Grodzką.

Nad tłumem zakoił się trumna, aby spocząć na rydwanie, fioletową materją krytym i liściemi złotymi dębami okolonym. Trumnę spowijał sztandar polski. Trzy pary czarnych koni wiozło zwłoki, przy których posuwała się szeregiem straż honorowa niosąc pochodnie i latarnie. Na ulicach płonęły kirem okryte lampy elektryczne. Gdy zwłoki spoczęły na rydwanie, uciszył się tłum nieprzejrzany tak, że zrobiło się jak by makiem siał i tylko chorągwie łopotwały na powietrzu, przesiąknięte hukami dzwonów, które biły ze wszech stron.

Pochód sunął powoli między dwoma murami ludzkimi, które stanęły wzdłuż Grodzkiej, Stradomia, Skałecznej, aż pod sam kościół św. Stanisława. Gdy trumna zbliżyła się do Wawelu, Zagrzebiał Zygmunt i swym metalicznym basem pokrył na chwilę wszystkie dzwony sąsiednie. Gdy zatrzymano się u wejścia, minawszy wspinała się świątynię św. Katarzyny, przemówił imieniem rządu minister Czerwiński, sławiąc w Malczewskim artystę i człowieka.

Przez podwórze, zatłoczone delegacjami i wieńcami, posunęła się trumna ku krypcie zasłużonych. Jeszcze chwila — i Jacek Malczewski spoczął na wieki w wolnej już ziemi ojczystej, którą tak mocno ukochał i chwalał otczył.

K. L.

NAUKA

Odniesienie uczonego. Z Warszawy piszą nam: Profesor uniwersytetu warszawskiego, dr. Stefan Pieńkowski, otrzymał godność doktora honorowego uniwersytetu łódzkiego w Rydze. Tytuł ten został ogłoszony na uroczystym posiedzeniu w uniwersytecie ryskim z okazji dziesięciolecia tej uczelni. (np.)

Z Akademii Umiejętności. Z Krakowa piszą nam: Wydział filologiczny odbył posiedzenie z referatem prof. J. Janowa pt.: „Tłumaczenie ruskie z Postylli Reja w ewangeljach kaznodziejskich XVI i XVII wieku. (ka.)

SZKOLNICTWO

Jubileusz gimnazjum. Ze Lwowa piszą nam: Gimnazjum im. Karola Szańochy obchodzi w roku bieżącym 110-letni jubileusz swego istnienia. Dla uczczenia tej rocznicy gimnazjum urządza wystawę dzieł Jana Styki, byłego ucznia, oraz wydaje książkę pamiątkową, zawierającą prace byłych uczniów. (sz.)

Szkoły powszechne na Wołyniu. Z Łucka piszą nam: Pod względem rozbudowy szkolnictwa przoduje na Wołyniu powiat horochowski. W bieżącym roku szkolnym buduje się tutaj 10 nowych szkół. (sz.)

MUZYKA

Recital Michałowskiego. Z Warszawy piszą nam: Ku uczczeniu 80-tej rocznicy zgonu Chopina odbędzie się w sali Tow. Higienicznego recital chopinowski. Wykonawcą będzie znakomity odtwórca Chopina prof. Aleksander Michałowski. (mw.)

Festival moniuszkowski w Katowicach. Śpiewactwo śląskie przygotowuje się intensywnie do wielkiego festiwalu ku czci Moniuszki, który jest przeznaczony na początek maja roku przyszłego. Uroczystość będzie trwała przez trzy dni. Udział wezmą w niej masowo chóry śląskie pod kierunkiem dyrektora swego Związku, p. Stoińskiego. Wykonane będą m. in.: Litania ostrobramska (III i IV), dalej „Sonety krymskie”, ballada o Florjanie Szarym, pieśni jak „Trzech budrysów” i t. d. W operze równocześnie będą się odbywały przedstawienia Moniuszkowskie, więc „Halka”, „Straszny Dwór” i „Verbum nobile”. Podczas zjazdu odbędzie się odsłonięcie wielkiego pomnika Moniuszki, ponadto odbędzie się jak zwykle w tak ich razach doroczne zawody śpiewackie itp.

TEATR

Nowy Teatr w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: W gmachu Nowości przy ul. Bielańskiej otwarto nowy teatr pod nazwą „Jaskółka”, przeznaczony głównie dla dzieci, chociaż w tytule ma „teatr dla dzieci i dla dorosłych”. Dorosli nie bardzo się zbudowali pierwszym przedstawieniem, na które „Jaskółka” wybrała kaczkę i to złotą. Tytuł odegranej bajeczki, przez p. Zakrzewską napisanej, brzmi mianowicie „Złota kaczka”. Grano po dyktando i dzieci, które przybyły licznie, również mało ubawiono. Współdziałała w „Jaskółce” dwaj luminarze Reduty: dekorator plastyczny Iwo Gall i dekorator muzyczny p. Dziewulski, obaj pomysłowi i nastroszeni na poważny artystyczny. Ale też tyle świecy i wosku. Może się to jeszcze uzupełni i poprawi. (wt.)

LITERATURA

„Szkice różnych piór”. Korespondent londyński (z. gr) pisze nam: Pojawił się już ósmy zeszyt ciekawego wydawnictwa „Essays by divers hands” (Szkice różnych piór) publikowanego przez „Royal Society of Literature” (Królewskie Tow. Literackie). Tom ten zawiera: studjum Lynda o religijnym podłożu literatury, Garroda o Jane Austen, Gravesa o celtyckiej poezji przyrody i in.

RUCH REGIONALISTYCZNY

Dar dla Grodna. Piszą nam z Wilna: W Grodnie odbędzie się wkrótce wystawa daru, jaki ofiarowała miastu p. Marta Krasińska. Jest to biblioteka, nazwana Biblioteką imienia Wandalina Pusłowskiego i Marty Krasińskiej. (wl)

KRAJOZNAWSTWO

Nowe nabytki muzeum etnograficznego. Z Krakowa piszą nam: Nasze muzeum etnograficzne otrzymało w darze od prof. Tadeusza Seweryna dwa krakowskie obrazy ludowe: „Matka Boska z Dzieciątkiem” i „Chrystus na krzyżu”, dwie rzeźby ludowe, dwie rzeźbione ramy do obrazów, dzbanek, durszlak gliniany, cztery zabawki gliniane, kafel majolikowy, pięć ręcznych haftów, dwie malowanki z Dąbrowskiego Powiśla, dwie krezy haftowane, dwa malowidła skrzyń krakowskich, przybory malarskie wiejskich malarek, potran do malowania ścian oraz 4 klisze fotografii okazów sztuki ludowej.

PISMA NADEŚLANE

„Przegląd Piechoty”. Miesięcznik. Zeszyt 10. Treść: Por. Karol Magdziarz: „O uzupełnianiu kadry podoficerów zawodowych”. — Kpt. Alfred Stawicki: „Układanie programów wyszkolenia”. — Por. Andrzej Sujkowski: „Szkoly wojskowe piechoty w Polsce w XVI—XIX wieku”. — Por. Piotr Laurentowski: „Zawody sportowe i praca nad wychowaniem fizycznym w wojsku”. — Mjr. Władysław Ziętkiewicz: „O zawodach wojskowo-sportowych”. — Por. Stefan Wierzyński: „Uwagi o pracy kulturalno-oświatowej w wojsku”. — Kpt. dypl. Antoni Słószarczyk: „Charakterystyka włoskiej instrukcji, skład i taktyka plutonu piechoty”. — Mjr. Józef Kalandyk: „Powojenne typy i rozwój broni maszynowej piechoty”. — Por. dypl. Jerzy Podolski: „Warunki rozwoju sportu strzeleckiego w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej”. — Sprawozdania. — Biografia.

„Polska Gazeta Introligatorska”. Nr. 9. Treść: Od wydawnictwa. — „Po zamknięciu Powszechnej Wystawy Krajowej”. — „Odniesienia na Powszechnej Wystawie Krajowej”. — „Dekoracyjne i cyzelowane brzozy książek”. — Z. Szafranek: „Organizacja introligatorstwa”. — „Ornamentacja”. — Tadeusz Pietrzkowski: „O książkach i oprawkach”. — „Czy w szkołach do kształtujących należy uczyć kalkucacji?”. — Z zagadnień wychowania uczniów. — „Vaticana”, najstarsza biblioteka w Europie. — Rozmaitości. — Z życia cechów. — Osobista. — Odpowiedzi Redakcji.

POLSKA NA ZJEŹDZIE FILOLOGÓW SŁOWIAŃSKICH

Od 6 do 13 października b. r., t. zn. pełnych ośm dni, obradował w Czechosłowacji I-szy Zjazd filologów słowiańskich. Mówię w Czechosłowacji, a nie w Pradze, gdyż Zjazd dwukrotnie zmieniał miejsce swego pobytu; od niedzieli do czwartku odbywał się w Pradze, na piątek i pół soboty przeniósł się do Borna morawskiego, a wreszcie w niedzielę zakończył swe obrady w słowackiej Bratysławie. Tym sposobem wszystkie czechosłowackie ośrodki naukowe miały możność gości u siebie przedstawicieli bujnie rozwiniętej sławistyki.

Rozmiary przybrał Zjazd wprost imponujące. Reprezentowanych było 22 państw europejskich, t. zn. z wyjątkiem Hiszpanii, Portugalii, Albanii i Turcji, wysłały nań swych delegatów wszystkie państwa kontynentu, państwa Watykańskie nie wyłączając. Ogółem zmieściło się około 200 delegatów. Najliczniejszą ze wszystkich była delegacja polska, gdyż liczyła 48 uczestników, na drugim miejscu znalazła się Jugosławia z 22 przedstawicielami, na trzecim Francja i Niemcy, mając po 17 reprezentantów. Ogólne zaciekanie obudzała delegacja Sowieci, której przewodniczył prof. Sakulin z Moskwy.

Otwarcie Zjazdu odbyło się we wspaniałej sali Miejskiego Domu. Przemawiali: prezes komitetu urządzającego Zjazd, prof. Murko, minister oświaty Stefanek, przedstawiciel stołecznego miasta Pragi, prezes Akademii Umiejętności prof. Zubaty, a wreszcie reprezentanci wszystkich państw. W imieniu Polski witał Zjazd delegat krakowskiej Akademii Umiejętności, prof. K. Nitsch; w mowie swej wymienił on towarzystwa polskie, jakie wysłały na Zjazd swych reprezentantów, zaznaczając osobno, iż najliczniej obesłały go towarzystwa poznańskie (przyjęte oklaskami). Gdy przemówienia powitalne wszystkich przedstawicieli państw obracali się w sferze młde brzmiących ogólników, jedynie polskie przemówienie było zlekka polemiczne. Chodziło w nim o słusność, czy też niesłusność, stawianych Polsce zarzutów, że ze wszystkich narodów słowiańskich najmniej się zagadnieniami słowiańskimi zajmują.

Jakże wypadła naukowa strona Zjazdu i jaki był w niej nasz udział?

Całe zebranie rozdzieliło się na 3 sekcje: 1. historyczno-literacką, 2. lingwistyczną i 3. pedagogiczno-dydaktyczną; każda znowu sekcja rozpadła się na szereg podsekcji, w których pod zmieniającym się kolejno przewodnictwem, odczytywano referaty i prowadzono dyskusję. W pierwszej sekcji zgłoszono 39 referatów, w drugiej 37, w trzeciej tylko 3. Streszczenia referatów zostały ogłoszone drukiem i rozdane uczestnikom. O wysokim poziomie naukowym zarówno referatów, jak i licznych dyskusji nie potrzebuje mówić osobno. Jeśli chodzi o referaty, któreby mogły zainteresować szerszy ogół, wymienię cztery następujące: 1. A. Florowskiego (Rosjanina, przebywającego w Pradze), „Legenda o Czechu, Lechu i Rusie w historii słowiańskich badań”, 2. prof. Vasmera (z Berlina), „Alte geographische Namen zwischen Elbe u. Weichsel”, 3. M. Szykowskiego (profesora polonistyki w Pradze), „Polski udział w czeskim odrodzeniu” i wreszcie 4. niezwykle zajmujący wspólny elaborat profesorów lwowskiego uniwersytetu, T. Sławińskiego i J. Czekanowskiego: „O dialektach prasłowiańskich”.

Co do udziału Polaków w naukowych pracach, był on bardzo nierówny w poszczególnych sekcjach. W sekcji lingwistycznej dopisaliśmy znakomicie; na 37 zgłoszonych referatów, sami Polacy opracowali 14, a więc dobrze ponad trzecią część. W sekcji pedagogicznej nie było ani jednego polskiego elaboratu, ale też fakt, że zgłoszono z tej dziedziny wogóle trzy za ledwie referaty, świadczy o słabym zainteresowaniu sławistów sprawami pedagogiczno-dydaktycznymi.

Najbardziej wypadł nasz udział w sekcji historyczno-literackiej. Na 39 referatów, opracowali Polacy tylko 3. Gdy jednak z tych trzech wyłączymy referat prof. Szykowskiego, który stale pracuje w uniwersytecie praskim

i dla tego inaczej winien być oceniany, gdy ponadto wyłączymy referat lingwisty lwowskiego, prof. J. Janewa, który się przypadkowo między historyków literatury zabłąkał, pozostanie jeden jedyny referat literacki J. Gołębka z Warszawy, pod tyt. „Księgi narodu polskiego” A. Mickiewicza i „Knyhy bytija ukraińskoho narodu” M. Kostomarov. A więc jedna praca na 39! Myślałem, że Komitet popełnił jakiś błąd i nie zawiadomił, lub źle poinformował uczonych polskich o charakterze i celach zebrania, to też zwróciłem się w tej sprawie po informacje do sekretarza generalnego zjazdu, prof. Hovaka. Niestety dowiedziałem się, że zostało wszystko zrobione, co leżało w mocy komitetu, i że absencja polskich uczonych nieco Czechów dotknęła. Powtarzam za moim informatorem to stwierdzenie faktów i dodaję, że historycy literatury nie tylko referatów nie nadesłali, ale też żaden z nich nie przyjechał.

Zjazd odbył się w sympatycznym nastroju. Czesi okazali się gospodarzami bardzo gościnnymi, zarówno w Pradze, jak w Bernie i Bratysławie. Rozliczne przyjęcia (najważniejsze u ministra Benesa), teatry, kina, objażdżki po mieście, zwiedzanie wystaw i t. p., wypełniały przyjemnym wolnym od zajęć naukowych czas. W rozmowach z Polakami poruszali Czesi najchętniej sprawę zamkniętej niedawno Wystawy Krajowej. Zachwyt dla niej wyrażali mniej więcej w następujący sposób: „Byliśmy pewni dotychczas, że wśród narodów słowiańskich jesteśmy najlepszymi organizatorami, a tymczasem Wystawa wasza dowiodła, że jesteście tacy sami, a może nawet lepsi od nas”.

Poznań.

Dr. Józef Widajewicz.

PRASŁOWIANIE A LACINA

Językoznawcy wykazywali już od dawna w językach słowiańskich dość liczne elementy leksykalne pochodzenia łacińskiego, a uczony francuski Meillet zestawiał najobfitszą listę tych zapożyczeń twierdząc, że dostały się one do Słowian wyłącznie za pośrednictwem germańskim, w szczególności niemieckim. Odmienne przypuszczenie a mianowicie, że w języku prasłowiańskim istniały wyrazy, zapożyczone bezpośrednio z łaciny, wyraził niedawno J. Czekanowski we „Wstępie do historii Słowian” (str. 205 nn). Opierając się na jego hipotezie, zajął się ostatnio tem zagadnieniem z punktu widzenia czysto lingwistycznego prof. T. Lehr-Splawiński w pracy pt. „O zapożyczeniach łacińskich w języku prasłowiańskim”, streszczoną właśnie w „Sprawozdaniach z działalności i posiedzeń Pol. Akad. Umiejętności”.

Z pośród wyrazów wymienionych przez Meilleta przyjmuje on dla epoki prasłowiańskiej tylko niewielką liczbę takich, które przeważnie stały się ogólnosłowiańskimi, a z których do języka polskiego przeszły: kociół, koleś, krobka, ocet, osieł, siekiera, wino i inne. Między temi wyrazami a zapożyczeniami germańskimi na gruncie słowiańskim wykazuje autor bardzo charakterystyczną różnicę intonacyjno-akcentową, stwierdzając na przykładach, że „Słowianie inaczej apercyowali intonację samogłosek akcentowanych germańskich a inaczej łacińskich”. Wobec tego nie da się utrzymać twierdzenie Meilleta, lecz trzeba przyjąć, że Słowianie przyjęli te wyrazy bezpośrednio od ludności używającej języka łacińskiego. Stało się to zapewne w późniejszym okresie rozwoju języka prasłowiańskiego na terenie na północ od Alp położonym, „na szerokiej przestrzeni, począwszy może od pogranicza rzymskiej prowincji Pannonii na zachodzie aż gdzieś po krańce Dacji na wschodzie”. Wnioskując prof. Lehr-Splawińskiego są wprawdzie tylko hipotezami przypuszczeniami, ale mają za sobą wiele prawdopodobieństwa, gdyż żadnej chyba wątpliwości nie ulega stykanie się Rzymian ze Słowianami na wspomnianym terenie w późniejszych czasach cesarstwa a tem samem i wpływ kultury rzymskiej na słowiańską bez pośrednictwa germańskiego.

Poznań.

Jan Ujda.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Czem Polska jest dla Niemców?

Różne momenty wywołują wrażenie, że sprawa traktatu handlowego polsko-niemieckiego weszła na nowe tory i że ma obecnie więcej szans ostatecznego załatwienia, niż przed wakacjami.

Przedewszystkiem ustąpienie pana Hermesa, dotychczasowego kierownika delegacji niemieckiej, o którym świat cały wiedział, że jest przedstawicielem obozu sabotującego traktat. Następnie: zastąpienie p. Hermesa ministrem Rauscherem, długoletnim posłem Rzeszy w Warszawie i wytrawnym dyplomatą ze szkoły Stresemanna. Dalej: znana enuncjacja przedstawicieli przemysłu niemieckiego na łamach „Ostwirtschaft”. A wreszcie sytuacja wewnętrzno-polityczna Niemiec, wzrost prestiżu gabinetu socjalistycznego kanclerza Müllera w związku z ewakuacją Nadrenji i pomyślnym załatwieniem sprawy planu Younga. Konieczność aktywizacji bilansu płatniczego (niezasilonego pożyczkami amerykańskimi) drogą forsowania eksportu — stwarza potrzebę zawarcia traktatu z Polską.

Warto w chwili takiej zdać sobie jasno sprawę ze znaczenia, jakie Polska ma dla Rzeszy jako odbiorcy towarów niemieckich. Opierając się na danych urzędowych, zaczerpniętych z oficjalnego organu „Wirtschaft und Statistik” stwierdzamy, że w roku 1928 Polska stała na 5-tym miejscu w liście odbiorców niemieckich, zaś w pierwszej połowie r. b. na 7-m miejscu. Eksport niemiecki do Polski jest większy, niż do Austrii, z którą wszak Rzesza w tak bardzo bliskich rzekomo znajduje się stosunkach gospodarczych. Mimo wojny celnej, wywóz z Niemiec do Polski przewyższa sumę globalną wywozu do Rumunii, Węgier i Jugosławii, z którymi to krajami Rzesza zawarła umowy handlowe i na których terenie uprawia ożywiającą propagandę gospodarczą.

Warto zauważyć, że rzekomo tak poważny odbiorca towarów niemieckich, z którym Rzesza liczy się ogromnie, mianowicie rynek rosyjski importował i importuje znacznie mniej niż Polska. Podczas bowiem, gdy Polska w r. 1928 wiozła produktów niemieckich za 499 milionów marek, zaś w I-szej połowie r. b. za 226 milionów marek, Rosja w tychże czasokresach importowała za 403 wzgl. 186 milionów marek. Zresztą i ten rezultat osiągnięto tylko dzięki udzieleniu sowdepji kredytów eksportowych w wysokości 300 milionów marek na przeciąg 3—4 lat, przyczem Z. S. S. R. zużył te kredyty na zakup gotówkowy towarów amerykańskich, chcąc się przypodobać Stanom Zjednoczonym.

Jak więc widzimy, Polska jest pierwszorzędnym klientem Niemiec. Oby delegacja polska umiała atut ten wykorzystać w niełatwej grze z P. Rauscherem!

Krótkie informacje gospodarcze

— W związku z dobrą urodzajami ceny ziarna na Litwie spadły w hurcie od 30 do 40 proc. Pomimo tego ceny chleba w sprzedaży detalicznej pozostały niezmiennie w stosunku do roku przeszłego.

— Czeskosłowackie Zakłady Poldi podwyższają o 10 procent ceny na stal wyższego gatunku na rynku wewnętrznym. Powodem tego wzrostu cen jest podrośnięcie żeliwa.

— „Prager Tageblatt” donosi, iż proponowane połączenie zakładów „Skody” z czesko-morawską fabryką maszyn oraz fabryką broni w Brnie nie tylko dotyczyłoby budowy samochodów, ale również maszyn i broni.

— Zezwolenie czeskosłowackiego ministerstwa handlu na ponadkontyngentowy przywóz bydła z Polski w mies. październiku w wysokości 800 sztuk, prasa praska, reprezentująca opinie konsumentów wita z zadowoleniem.

— W Pradze, organizowane jest nowe towarzystwo okrętowe o charakterze ściśle prywatnym. Towarzystwo zajmować się ma czeskosłowacką komunikacją żegludową przez Hamburg, Triest i Gdansk. Do konsorcjum należą Żywnościński Bank, Bank Legionowy oraz pewna angielska grupa okrętowa.

— „Jugoslovenski Lloyd” dowiadyuje się, iż Amerykańskie Towarzystwo „The Smelting Refining Company” zawarło kontrakt w sprawie eksploatacji kopalni ołowiu w Srebrnicy. Towarzystwo to inwestować ma w te kopalnie poważne kapitały.

Dokoła zachwiania się „Boden-Kreditanstalt”

Sfery bankowe europejskie przeżywają obecnie wielkie zdarzenie, jakim jest załamanie się „Bodenkreditanstalt” w Wiedniu, banku uchodzącego za największą instytucję w Austrii. Niestety, mówić tutaj należy o „załamaniu” się banku, chociaż informacje prasowe wiedeńskie unikają tego terminu, używając wyrażenia „fuzja”, co jednakowoż jest równoznaczne niemal z bankructwem, jeżeli się uwzględni fakt, że fuzja tego banku z bankiem Rotszylda na warunkach wymiany akcji w stosunku 4:1 równa się prawie całkowitej zagładzie kapitału akcyjnego „Bodenkreditanstalt”. Zdarzenie to dla naszych stosunków jest zarówno ważne, jak i ciekawe, bowiem bank ten był w ściślejszych stosunkach z naszym życiem gospodarczym (bankowość, przemysł naftowy i górnictwo), oraz sam fakt załamania się tej instytucji daje naukę, czego uniknąć należy w prowadzeniu wielkiego banku.

Cóż było przyczyną załamania się „Bodenkreditanstalt”? Na to pytanie nasuwa się jedyna odpowiedź, mianowicie ta, że bank ten, należący do kategorii wielkich banków na miarę światową, był źle prowadzony, bowiem w działalności jego czynnik spekulacji odgrywał wielką rolę, co jest rzeczą absolutnie niedopuszczalną w kierownictwie banku wielkiego.

Jak wiadomo z teorii i praktyki bankowej, banki pod względem zakresu działalności dzielą się na dwie grupy: pierwszą stanowią t. zw. banki depozytowe, drugą t. zw. banki ogólne, w Niemczech zwane „Effektenbanken”, we Francji „banques d'affaires”. Banki depozytowe stanowią klasyczny typ banków angielskich, zajmujących się tylko operacjami kredytowymi, natomiast „Effektenbanken”, rozwinięte głównie w Niemczech, prowadzą również działalność finansowania przedsiębiorstw na wielką skalę. Ciekawą w tym podziale rzeczą jest zjawisko, że banki pierwszej kategorii są to banki wielkie w rodzaju angielskich „big five”, natomiast drugą kategorię stanowią banki drobniejsze, przyczem zauważyć tutaj należy, że owe „Effektenbanken” z chwilą, gdy stają się bankami wielkimi, zamieniają się jednocześnie na banki depozytowe, co stosuje się n. p. już do największych banków niemieckich.

Zjawisko to tłumaczyć należy w ten sposób, że olbrzymi bank, posiadający często po kilka tysięcy oddziałów, jest zbyt wielką instytucją na to, aby dbał o zyski z finansowania przedsiębiorstw, gdyż operacje kredytowe, prowadzone na olbrzymią skalę, zapewniają dostateczny dochód. Poza tem w prowadzeniu olbrzymiego przedsiębiorstwa bankowego jest rzeczą nader ważną ujednolicenie działalności, gdyż jej zróżniczkowanie wprowadza chaos do wielkiej maszyny i utrudnia pogląd na całość interesów, co może być połączone z rozmaitemi niespodziankami, gdyż groźny stan interesów instytucji może się maskować bez złej woli kierownictwa. a gdy wychodzi na jaw, sanacja jest nader trudna i zjawisko samo staje się groźnym nie tylko dla instytucji, ale nawet dla całego kraju, jak to miało miejsce ostatnio w Austrii, gdzie jednakowoż nie doszło do zbyt wielkiej katastrofy, dzięki energicznej akcji rządu oraz sfer bankowych, które się postarały o możliwie najszybsze zatuszowanie całej sprawy.

„Bodenkreditanstalt”, będąc wielkim bankiem, nie zaprzestał akcji finansowania przedsiębiorstw, biorąc udział w rozmaitych nieraz ryzykownych imprezach, starając się organizować całe gałęzie przemysłu, co wymagało wielkich nakładów pieniężnych, powodując ich zatrącenie, w najlepszym wypadku uwięzienie w razie, gdy finansowane przedsiębiorstwo nie prosperuje, należyście, co oczywiście dla banku, który musi zawsze dbać o płynność środków pieniężnych, jest rzeczą niebezpieczną. Uwięzienie znacznych kapitałów przez „Bodenkredit” w rozmaitych przedsiębiorstwach wywołało wielkie ich zapotrębowanie ze strony tego banku na rynkach zagranicznych, co zwróciło pilniejszą

uwagę rządu austriackiego na działalność tego banku, a ponieważ równocześnie na pieniężnym rynku światowym zapanował brak kapitałów, więc sytuacja dla największej dotąd instytucji finansowej w Austrii stała się nie do pozazdroszczenia, zmuszając ją do przyjęcia poniżających warunków „fuzji”, proponowanych ze strony czynników, które się zgodziły pomóc w przeprowadzeniu sanacji.

Zachwianie się wielkiego banku w praktyce przyniosło wiele strat nie tylko dla danego kraju, ale również wszędzie tam, gdzie bank dany miał wpływy i gdzie był znany. Przez krach „Bodenkreditu” poszkodowani są przedewszystkiem akcjonariusze wskutek spadku wartości akcji, dalej przedsiębiorstwa finansowane przez bank, które obecnie wskutek nagłego ustania dopływu środków pieniężnych będą zmuszone do ograniczenia produkcji i wogóle zmodyfikowania działalności, co wywoła bezrobocie zarówno wśród robotników, jak i urzędników. Najłatwiej stosunkowo odczują załamanie się banku przedsiębiorstwa polskie, bowiem należą one do jego najlepszych aktywów, które nie wymagały specjalnych nakładów.

Najgorszym jednak skutkiem załamania się „Bodenkreditanstalt”, to wywołanie nieufności społeczeństwa zarówno do tego banku, jak i wogóle do całej bankowości austriackiej. Dla tego z tego krachu bankowego należy wyciągnąć naukę, że banki, opierające swoją działalność w głównej mierze na wkładach szerokich warstw ludności, nie powinny się wdawać w ryzykowne operacje, do jakich przedewszystkiem należy zbyt intensywne branie udziału w finansowaniu różnych przedsiębiorstw.

Jeżeli chodzi o naszą bankowość prywatną, to ta po okresie inflacji markowej trzyma się zdala od czynnej roli w tego rodzaju ryzykownych operacjach, likwidując jednocześnie udziały w różnych przedsiębiorstwach, jakie pozostały z czasów markowych, kiedy tego rodzaju operacje trzeba było prowadzić gwoili obrony przed dewaluacją środków pieniężnych. Obecnie czynnemu finansowaniu przedsiębiorstw oddaje się głównie Bank Gospodarstwa Krajowego, który wskutek tego ma zagwoźdżonych sporo kapitałów. Jednakowoż bank ten, jako bank państwowy, mogący liczyć w groźnej sytuacji na finansową pomoc Państwa, nie może się znaleźć w położeniu bez wyjścia, dlatego też z punktu widzenia ogólnych stosunków gospodarczych pod tym względem nie może przynieść krajowi strat. C.

O organizację eksportu zboża

Utworzenie Biura Eksportu Zbożowego

Dn. 14. b. m. odbyło się posiedzenie w Związku Organizacji Rolniczych R. P., na którym postanowiono przeprowadzić ściślejsze zespolenie zrzeszeń rolniczo-handlowych dla celów eksportu zbożowego, przez powołanie do życia wspólnego organu sprzedaży.

Zasady organizacji tego wspólnego organu sprzedaży byłyby następujące: 1) organizacja roln.-handl. tworząca wraz z ogólnymi organizacjami rolniczymi organizację o charakterze osoby prawnej, której celem będzie stworzenie wspólnego Biura Eksportowego, 2) Biuro Eksportu Zboż. sprzedaje zboża, ofiarowane na wywóz przez poszczególne organizacje roln.-handl. na zasadach komisowych i podejmuje wszelkie kroki i wysiłki dla rozszerzenia rynków zbytu na eksportowane z Polski zboże, 3) organizacja roln.-handl. zobowiązująca się oddać Biuru do komisowej sprzedaży „x” proc. swego eksportu. Resztę (całość = 100 — „x”) poszczególne organizacje rolniczo-handlowe mogą eksportować na własną rękę, jednak w granicach ogólnego planu eksportowego, przez władze Biura ustalonego i pod warunkiem rejestrowania tych transakcji w Biurze, 4) Biuro pobiera prowizję zarówno od operacji ko-

misowych, jak i od transakcji rejestrowanych.

Dla opracowania szczegółowego projektu organizacji Biura, o którym wyżej mowa, oraz opracowania postulatów dotychczasowych ulgowych kredytów eksportowych, informacji kolejowych i in. ułatwień, z jakichby Biuro i organizacje roln.-handl. w Biurze partycypujące korzystały — Związek Organizacji Roln. R. P. powołuje do życia komisję w składzie następującym: z woj. zachodnich 2 osoby od organizacji ogólnych, 2 — od organ. handl., z woj. centr. i wschod. 2 osoby od organizacji ogólnych, 2 — od organ. handl., z woj. połudn. 1 osobę od organizacji ogólnych, 1 — od organ. handl., Biuro Związku 1 osobę od organizacji ogólnych — razem 11 osób.

W następstwie komisja ta ma za zadanie rozważanie wszelkich zagadnień, dotyczących obrotu zbożem, jak to projekt Biura Zbożowego itd. W tej fazie prac komisji reprezentację woj. południowych zwiększa się do 4 osób. Zebrani na konferencji stwierdzili, że jakkolwiek powołanie do życia Biura Sprzedaży jest poważnym krokiem na drodze do usprawnienia naszego eksportu zbożowego i wzmoczenia udziału organizacji roln.-handl. w eksporcie zbożowym, to jednak załagodzenie i opanowanie kryzysu rolniczego jest możliwym jedynie na drodze wprowadzenia w życie systemu „świadczeń przewozowych”.

Do omówienia sprawy tej wrócimy.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Powiększenie kredytu zastawowego dla rolnictwa. Potwierdza się z źródeł urzędowych wiadomość, podana przez nas w tygodniowym sprawozdaniu konjunktury, iż Bank Polski postanowił podwyższyć kredyt dla rolnictwa, ustalony pierwotnie w wysokości 40 milj. zł. do sumy 45 milj. zł. W myśl tej uchwały prywatne instytucje finansowe, którym powierzono rozprawienie kredytów pod rejestrowy zastaw rolniczy, zostały powiadomione o tem, z wezwaniem, aby zgłosiły do Banku Polskiego umotywowane wnioski o dalsze kredyty w ramach przepisanych. Ponadto przyznał Bank Polski specjalny kredyt w wysokości 5 milj. zł., który jest przeznaczony dla małych rolników, za pośrednictwem Państwowego Banku Rolnego.

(k) Wywóz z Polski w miesiącu wrześniu rb. Według obliczeń tymczasowych Głównego Urzędu Statystycznego wartość wywozu z Polski we wrześniu 1929 roku przedstawiała się jak następuje: wywieziono 1.996.345 ton towarów, wartości 262.031 tys. zł. W porównaniu do poprzedniego miesiąca nastąpiło zmniejszenie wywozu w wadze — 203.242 ton. w wartości o — 18.686 tys. zł. Z ważniejszych pozycji zmniejszył się wywóz artykułów spożywczych (o 17.994 tys. zł), drzewa (o 3.679 tys. zł), oraz węgla (o 4.298 tys. zł). Zwiększył się natomiast wywóz wyrobów włóknistych (o 1.576 tys. zł) oraz nasion roślin oleistych (o 4.822 tys. zł).

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 16. 10. 1929.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w hol.); b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w hol.) „Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Zyto	23 75—24 25
Usposobienie słabe.	
Pezenica	36 50—38 50
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemysłowy	25 00—26 00
Jęczmień browarowy	27 00—30 00
Usposobienie spokojne.	
Owies	21 75—23 75
Usposobienie spokojne.	
Maka żytnia w workach według urzędowo ustalonego typu (70%)	36 90
Usposobienie słabsze.	
Maka pszenna 65% w l. worka	56 75 60 75
Usposobienie słabsze.	
Otreby żytnie	16 00—17 00
Otreby pszenne	18 00 19 00
Rzepak	70 00—74 00
Groch polny	38 00—42 00
Groch victoria	50 00—60 00
Groch polgera	44 00—49 00
Ziemniaki fabryczne franco	
fabryka za kg. % mączki	0 20
Słoma luźna	3 00—3 50
Słoma prasowana	4 1—4 50
Siano użne	08 00—1 9 50
Siano prasowane nadnoteckie	10 00—11 50

Ogólne usposobienie słabe. Uwagi: Ziemniaki jadalne bez handlu. Jęczmień, pojawiający się na rynku, w większości wypadkach nie odpowiada normom jęczmienia browarowego.

Z różnych stron Polski

567 rok szkolny na wszechnicy jagiellońskiej

Dnia 14 b. m. odbyło się inauguracyjne otwarcie 567 roku szkolnego na wszechnicy jagiellońskiej na rok 1929/30. Według sprawozdania prorektora Marchlewskiego w ub. r. uczęszczało na wszechnicę 669 studentów. W tym okresie otrzymało dyplom doktorski 409, oraz około 50 magistrów.

Zwalnianie robotników wskutek braku pieniędzy

Z powodu braku funduszy w kasie miejskiej w Zawierciu zostało zwolnionych z pracy około 200 robotników, zatrudnionych przy pracach miejskich. W związku z tem, oraz na skutek zwolnienia pewnej ilości robotników przez zakłady przemysłowe, zgłosiła się do prezydenta miasta delegacja, która złożyła memoriał, domagając się pracy dla zwolnionych, przedłużenia zasiłków, oraz zaopatrzenia bezrobotnych na zimę w kartofle i węgiel.

Kwestje zarobkowe w górnictwie śląskim

W Król. Hucie odbył się kongres rad załogowych górnictwa śląskiego w obecności 61 radców. Wywiązała się dyskusja, w wyniku której kongres przyjął do wiadomości odrzucenie przez przedstawicieli Zespołu Pracy orzeczenia komisji arbitrażowej - pojednawczej z dnia 4 b. m., przyznającego robotnikom podwyżkę zarobków o 4 proc. Kongres domagał się zwolnienia nadzwyczajnej komisji pojednawczej, która miała ustalić ostatecznie zarobki w górnictwie śląskim.

Skazani za uprawianie szpiegostwa

Przed sądem okręgowym w Wilnie stanęli Wacław Kaznowski vel Dowgiałło lat 24, Andrzej Kolyśko lat 32 i Bronisław Sajkowski oskarżeni o uprawianie szpiegostwa na rzecz Rosji Sowieckiej. Po zakończeniu przewodu sądowego uznał sąd Wacława Kaznowskiego za winnego zbierania i dostarczania agentom państwa ośmiennego wiadomości dotyczących się wojskowej obrony państwa i skazał go na 10 lat ciężkiego więzienia, Andrzeja Kolyśkę, jako winnego utrzymywania stosun-

ków z wywiadem obcym na 5 lat domu poprawczego, trzeciego oskarżonego, wobec braku dowodów sąd uniewinnił.

Przed nagrodą Nobla

(KAP) Obecnie staje się aktualną kwestją nagrody Nobla, która jak wiadomo wynosi 100.000 koron szwedzkich. Wśród kandydatów wymieniani są: Chersterton z Anglii, Giulemo Ferrero z Włoch, Maksim Gorkij i Mereżkowski z Rosji, Sinclair Lewis ze St. Zjedn. Am. Półn., Tomasz Mann i Riccarda Huch z Niemiec. Ogólna opinia skłania się na stronę Cherstertona, jako wspaniałego humanisty i stylisty, który dla propagandy katolicyzmu zrobił przez swe dzieła nierównie więcej niż jakakolwiek inna silna indywidualność współczesnej Anglii.

Nagrody Nobla wydawane są od roku 1901 z przerwą w r. 1925. Wśród 27 nagród jest znaczna część nagrodzonych wybitnych katolików - pisarzy, którzy swój talent obracali dla dobra Kościoła i ludzkości, wśród nich są tej miary artyści słowa jak Henryk Sienkiewicz (1905 r.),

Szwedka Selma Lagerlöf (1909 r.), Władysław Reymont (1924), Włoszka Grazia Delledda (1927), Benson, autor wspaniałych „Paradoksów katolicyzmu” oraz Norweżka, wybitna katolicka Sigrid Undset (1928). Wymieniliśmy tylko co najwybitniejszych, którzy służyli i służą katolicyzmowi swym talentem pisarskim.

KAWA

codziennie świeżo palona po zł 10,—, 12,—, 14,—, 16,—, 18,— za jeden kilogram. Wysyłka odwrotnie za pobraniem pocztowym. Przy wysyłce 4½ kg, opakowania i porta nie zalicza się.

EDMUND RIEDL

Import herbaty, kawy i wina.
Rok zał. 1880. Lwów, Rutowskiego 3.
nr 4467

W dniu 14 b. m. zasnęła w Bogu nasza najdroższa matka i babcia, ś. p.

Marja Małecka

z domu Dąbrowska

przeżywszy lat 78. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 18 b. m. o godz. 10,30 z kościoła św. Marcina po nabożeństwie żałobnym. Na smutne te obrzędy zaprasza Krewnych i Znajomych

w ciężkim smutku pogrążona

Poznań, dnia 16 października 1929 r.

rodzina.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Pw 6307/8-42,249/50

W poniedziałek, 14 października 1929, zasnęła w Bogu, opatrzona św. Sakramentami, po długich i ciężkich cierpieniach, nasza droga matka i babka, ś. p.

z Prus Wiśniowskich
Felicja Aulichowa

w 69 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 17 b. m., o godz. 4,30 po poł., z domu żałoby ul. Jasna 11, na cmentarz parafialny. Msza św. żałobna w piątek, 18 b. m., o godz. 9 rano, w kościele Jeżyckim.

W smutku pogrążeni
córk, synowie i wnuk.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonja”. Poznań, Towarowa 25. tel. 31-80

Pawilon drewniany

do sprzedania. Informacje:

„VENETIA”,
Fabr. czek. Poznań, ul. Dąbrowskiego 97. zw 19642

Cebula

żyławska,
sucha, średniej wielkości,
w każdym ilościach do oddania
JAN GANCARZ,
Inowrocław, ul. św. Wojciecha 11 a
zw 19650

Masażystka dypl.

J. Konieczna

wróciła i przyjmuje tylko panie
ulica Zacisze 3, II. (boczna z Jasnej)
zw 19651

Od 15. X. przyjmuje jak dawniej

Dr. med. J. Dziulikowski

w chorobach skórnych i wenerycznych.
10-12 — 4-6. zw 19640

Ul. Pocztowa 33, Poznań.

Wróciłem

Dr. med. Wilczewski

ulica Słowackiego 18.
Pw 6314-56,336

Członka Zarządu

poszukuje Bank Ludowy w Żerkowie (Wlkp.).

Reflektanci z praktyką bankową, zechcą nadesłać zgłoszenia z podaniem referencji, kaucji nie niżej 5 000,— złotych oraz wysokości żądanej pensji na ręce prezesa R. N.

W. RYBACKIEGO w ŻERKOWIE

Nieuwzględnione zgłoszenia pozostaną bez odpowiedzi.
dw 2532

Futra

Założone 1910
Telefon 56-76

Futra

Największy wybór. Eleganckie modele.

TANIE CENY!

M. Pławiński

ul. Cicha 12/13. zw 19646

Kilka wagonów
zupełnie suchej

cebuli

żyławskiej
sprzedaż zaraz

mojeństwo JERONY,
poczta Inowrocław.
zw 19619

Do mojego składu żelaza poszukuję zaraz lub później obznajmionego z branżą uprzejmego zw 19653

komiwojażera

nadającego się na małe tury. Znajomość języka polskiego i niemieckiego pożądana. Ofer ty z odpisami świadectw i pretensjami przy wolnym stole, stancji

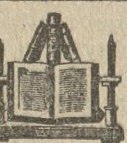
G. E. Kuppi, Smigiel (Wlkp.)

Lokomobile

„LANZA” rocznik 1915 norm. 70 H. P. na 10 atm. potrzebująca niewielkiego remontu, sprzedam korzystnie.

NOWACKI

Poznań, Fr. Ratajczaka 2.
dw 2643

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Ubikacja

masywna, 2 piętrowa z parterem, bocznicą wśród miasta nadająca się na wszelkie przedsiębiorstwa i urządzenia fabryczne, tak samo i mniejsza parterowa jest zaraz do wdzierżawienia lub sprzedaży. Zgłoszenia do „PAR” Aleje Marcińskiego 11 pod nr. 42,253 Pw 6372-42,253

Dobra cegła szamotowa i płyty

dostarcza punktualnie po cenach fabrycznych firma
M. PERKIEWICZ,
Ludwikowo, p. Mosina
Pw 61-5-41,90

Dzierżawy

majątku poszukuje sam reflektant - fachowiec 400—500 morgów dobrej ziemi — okolice Kujawy najchętniej resztówką. Oferty wprost uprasza
Józef Mańka, Ruda
(Śląsk) zw 19650

Kierownicza filij

z branży, władająca dobrze językiem polskim i niemieckim, zaraz poszukiwana.

Skład masła
„Monopol”
ul. Wielka 18.
Pw 6305-56,330

Szkółki drzew owocowych

A. i J. Jeske dawniej D. Stabrowski w Jelonku, poczta i stacja kolejowa Złotniki koło Poznania, tel. nr. 3, polecają: drzewa owocowe, róże i krzewy ozdobne wszelkiego rodzaju. Cenniki na żądanie bezpłatnie.
dw 2195

Poszukuję

40 do 50.000 zł

na I. hipotekę nieruchomości położonych w rynku powiatowego miasta w Wielkopolsce. Budynki zaasekrowane są w Kraj. Ubezpiec. Ogniowej na 353 tys. zł. Najchętniej przyjąłbym na 5 lat lub więcej lat pieniędź sierot, gdyż pupilarność zupełnie pewna. Oprocentowanie według umowy. Tylko poważne oferty upraszam do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 19633

We wtorek, dnia 15 października 1929 r., o godzinie 1 w nocy, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, moja najdroższa żona, najtroskliwsza matka, córka, siostra i szwagierka, ś. p. dw 2544

z Rzyckich

Antonina Domagała

przeżywszy lat 41. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 18, o godz. 3,30, z domu żałoby ul. Żurawia 13.

W ciężkim smutku pogrążony
mąż z dziećmi i rodziną.

Przewielebnemu Duchowieństwu i Wszystkim, którzy okazali tak wiele serca podczas choroby i po śmierci najukochańszej żony i matki naszej, ś. p.

Balbiny Rupańskiej

z głębi zbolalej duszy składają serdeczne

podziękowanie

i wyrazy najwyższej wdzięczności.

zw 19643

Mąż, córki i synowie.

Stodoły drewniane

każdej wielkości dostarcza szybko G. WILKE, handel drzewem, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 6. dw 2347

Jeden nieznaczny wydatek

a możesz zapewnić przyszłość sobie i swej rodzinie.

Los I. klasy 20. Loterii Państwowej

kosztuje: 1/4 zł 10,—, 1/2 zł 20,—, 1/1 zł 40,—

a więc niewielki wydatek przy tak kolosalnych szansach wygrania.

Główne wygrane są imponujące.

Zł 750,000,—, 350,000,—, 250,000,—, 150,000,—, 100,000,— i t. d.

Co drugi los wygrywa.

W naszej kolekturze padają stale największe wygrane, a więc wszyscy powinni pospieszyć po losy do nas. Na prowincję wysyłamy niezwłocznie po otrzymaniu zamówienia i wpłaceniu należności na nasze konto w P. K. O. nr. 1667. npw 4642

Kolektura Loterii Państwowej

Julian Langer

Poznań: ul. Wielka 5 i ul. Fredry 3.

TUNEL EUROPEJSKI

Restauracja obywatelska

Telefon nr. 31-65 Kantaka 2/4 Telefon nr. 31-65

W czwartek, dnia 17. b. m.

kiszki z kapustą, mięso z kotła

zw 19651

Józef Borowiak.

Czynnych lub cichych

agentów do sprzedaży samochodów

osobowych i ciężarowych powszechnie znanej fabryki poszukuje się na niżej podane miejscowości wzgl. powiaty.

Bardzo dobra okazja zarobkowa lub dochodu pobocznego dla panów, którzy dzięki odpowiedniej działalności częściej znaleźć mogą okazję wskazania reflektantów na samochody.

Zgłoszenia uprasza się skierować pod „8644“ do IRO Instytut dla Reklam i Ogłoszeń, Bydgoszcz, Hermana Frankego 3.

Angażowanie nastąpi dla następujących powiatów wzgl. miejscowości:

Bydgoszcz, Toruń, Ujście, Chodzież, Miasteczko, Wyrzysk, Łobżenica, Sępólno, Pruszcz, Mroczka, Nakło, Keynia, Szamocin, Szubin, Koronowo, Pakość, Inowrocław, Kruszwica, Gniewkowo, Solec Kujawski, Foron, Terespol, Unisław, Kowalewo, Chełmża, Wąbrzeźno, Jabłonowo, Golub, Brodnica, Nowe Miasto, Lubawa, Lidzbark, Działdowo. nw 4640

SAMOCCHODY

mało używane, znajdujące się w najlepszym stanie, okazjnie na sprzedaż.

Praga	6-cio osob. limuzyna osile	KM15/50
"	6-cio " otwarta o " "	9/30
Austro-Daimler	6-cio " " " "	10/40
Fiat-Super	6-cio " " " "	9/31
Morris	4-ro " limuzyna o " "	7/30
Fiat	6-cio " otwarty o " "	19/75
Minerva	3- " " " "	8/30
Tatra	4- " " " "	4/14

„TATRA-AUTO“

Sp. z o. o.

Skład Fabryczny, Poznań, Kantaka 7. Tel. 40-24

Pw 6290-41 223

Kasyno Obywatelskie

KISZKI Z KAPUSTĄ

(własnego wyrobu) jak i mięso z kotła, urządzam rano o godzinie 10 w czwartek, 17 października, na które Szan. moich Gości jak i sympatyków jaknajprzejmiej zaprasza

Zamkowa 3.

Jan Hejnowicz

gospodarz

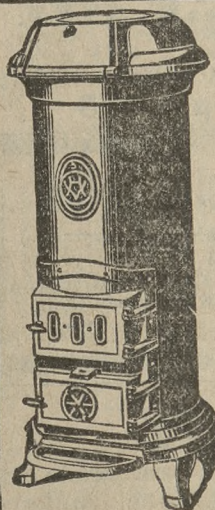
Chodniki

K. Kużaj

27 Grudnia 9

K. K.

P.

PIECE ŻELAZNE
A. Koszewski, Poznań, Stary Rynek 61.

Pw 6261/2-41, 22 i 2

Aby dobrze spać

I obudzi się wypoczętym, należy wziąć wieczorem letnią kąpiel z dodatkiem „4 7 1 1“. Następnie miłe snuśnienie, nerwy uspakajają się — i zasypia się mocno i głęboko, jak dziecko.

4711 Eau de Cologne

Wytwarzana całkowicie w kraju przez generalnego zastępcę — firmę Z. BOCHNER i S-ka, Dziedzice. nw 4466

M. Mindykowski

Poznań, ul. Żydowska 33.

Pw 4277-0, 1147

Piece żelazne

Rury i kolana
Kuchnie westfalskie emalowane
Armatury garniearskie
Szatkownice do kapusty
Łóżka żelazne
Wagi decymalne
Wanny do prania i kąpania
Karnisze do okien

poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza Poznań, ul. Szkolna 3.
Tel. 35-18 i 35-43
Pw 6815-12, 262

Sprzedam

lub wydzierżawie mój hotel położony w rynku w najlepszym punkcie z 12 umeblowanymi pokojami, salą do zabaw, 3 pokojami gościnnymi, z dobrze prosperującym wyszynkiem, z pełną koncesją. Do obiektu tego należy również 30 morgów ziemi z nadkompletnym inwentarzem. Cena kupna bardzo przystępna, cena dzierżawy tylko 400 zł miesięcznie i gwarancja. Zgłoszenia skierować proszę do Hotel Kaczor, Ryczywól, Poznańskie. rw 7320

KAŻDA PANI

przekonać się powinna że najtaniej kupuje się płaszcze i suknie we firmie „Renoma“

wytwórnia konfekcji damskiej. Poznań, ul. Ślusarska 2, parter (róg Wielkiej).

NA RATY I ZA GOTÓWKĘ. Zainteresowanym darmo ilustrowany katalog. Kw 947

Rutynowanego kierownika biura

obeznane go z sprawami notarialnymi, poszukuje się dla kancelarii adwokacko-notarialnej. Zgłoszenia z podaniem warunków do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 59,45
Pw 6247-59, 45

Po 1. S.G. WYBÓR!

Po 2. S.G. GATUNEK!

Po 3. S.G. CENY!

TAKŻE Sz. Pani będzie na firmę S. Chojnacki przysięgała, gdy się raz jeden o naszym wyborze, o naszych gatunkach i o naszych niezwykle niskich cenach przekona.

TAKŻE Sz. Pani nie pożałuje drogi do firmy S. Chojnacki i zawsze chętnie powróci, gdy stwierdzi jak dobrze i rzetelnie została obsłużona.

Zima się zbliża!

Na zimowe płaszcze, ubrania i suknie są materiały potrzebne.

S. Chojnacki jest przygotowany!

S. Chojnacki oczekuje Sz. Panią jeszcze dziś.

S. Chojnacki

POZNAŃ ST. RYNEK-52

Także na dogodnych warunkach spłaty za pośrednictwem „Spdz. KREDYT“, Poczta 30, III. ptr.

Pw 6311/12-42, 257/8

Restauracja

w centrum górnej części miasta z pełnym wyszynkiem za 26 tys. na sprzedaż. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 19648

Poszukuje się od 1. 11. r. b.

dwóch rutynowanych ekspedientek

do składu wyrobów rzeźniczych w Katowicach. Osobiste zgłoszenia z świadectwami:

Musiół Konstanty

Restauracja Targowica w Poznaniu

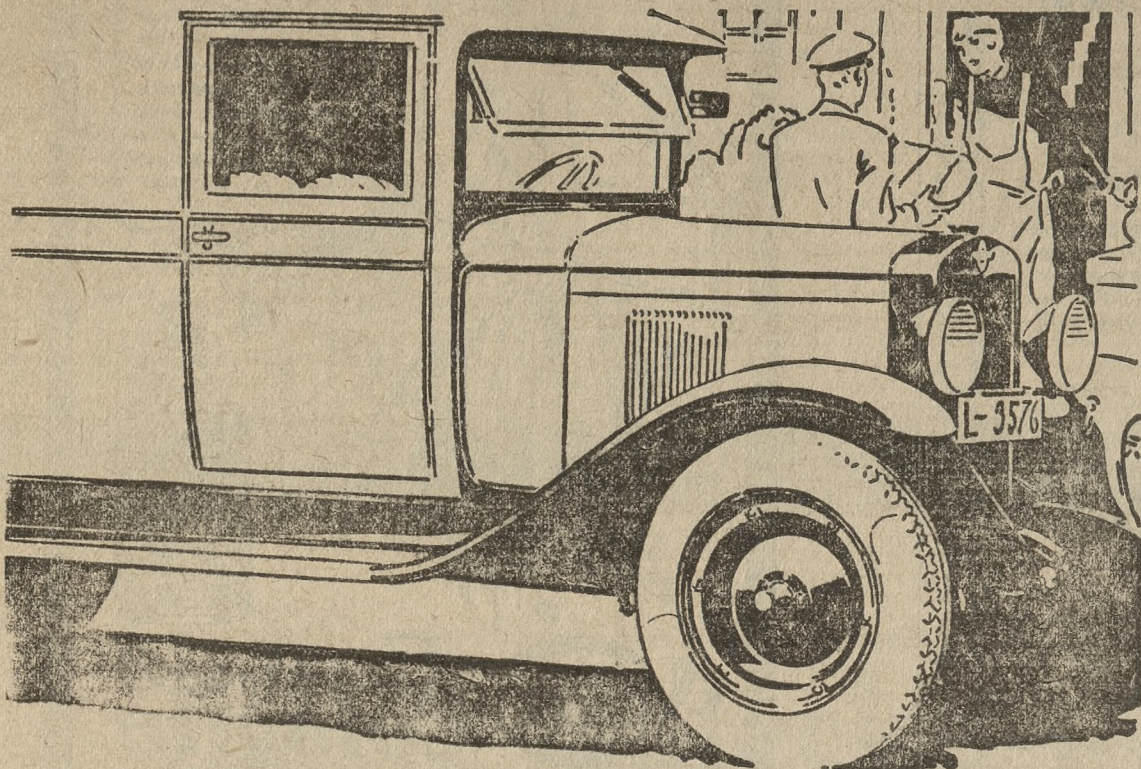
we wtorek, dnia 22 b. m. pom. godz. 3-4 po poł.

nw 19644

Przy chorobach żołądka —
jelit — serca — wymianie
materji.
Zdrowisko cały rok otwarte.

Kissingen Rakoczy

Informacji co do zdrojowiska
i kuracji domowych
jak również prospekty przez:
MICHAŁ KANDEL - Poznań
Masztalarska 7. tel. 18-95.

Nawet wygląd tego samochodu jest
już reklamą dla przedsiębiorstwa

Doskonale prezentująca się ciężarówka Chevrolet, świadczy o żywotności przedsiębiorstwa. Jest ona najlepszym dowodem, że firma, rozwijająca towary Chevroletem, nie tylko umie zbierać zamówienia, ale także potrafi towar dostarczyć na czas.

Ciężarówka Chevrolet rozwija towary z szybkością samochodu osobowego, jest więc nieocenioną przy dostarczaniu towarów zamiejscowej, lub zamieszkałej w odległych dzielnicach miasta klienteli. Szybka i silna zarazem, zaopatrzona w cztery przekładnie i w cztery hamulce, ponadto oszczędna w zużyciu benzyny i smarów, ciężarówka Chevrolet cieszy się olbrzymią popularnością w Polsce, jako najbardziej dostosowana do warunków miejscowych.

Ze względu na swą umiarkowaną cenę i ułatwione warunki płatności jest ona dostępna dla szerokiego ogółu sfer handlowych, przemysłowych i rolniczych. Wyrób General Motors.

Upoważnione zastępstwa na całym terytorjum Polski i w Wolnem Mieście Gdańsku.

Ceny:

Podwozie Ciężarowe Chevrolet (opony 30x5) zł. 8950.—

Podwozie półciężarowe Chevrolet zł. 7150.—

Loko fabryka Warszawa, łącznie z podatkiem obrotowym

Ciężarówka CHEVROLET

GENERAL MOTORS w POLSCE, WARSZAWA

CHOROBY PŁUC

Gruźlica płuc
niebezpieczna choroba, nie robiąc różnicy w płeć, wiek i stan zdrowia, zabija miliony ludzi.

Przy zwalczaniu chorób płucnych, bronchitów, kaszlu i t. p. stosuj pp. Lekarzy

BALSAM THIOCOLAN-AGE,
który ułatwiając wydzielanie się płynu wewnątrz organizmu, samoczynnie chorobę oraz powiększa wagę ciała. Nowa kaszel. Używa się za poradą lekarza.

Sprzedają apteki. Sprzedają apteki.

MUSZTARDA
Palmolive

SPRZEDAŻ OKAZYJNA.

Partię stali narzędziowej ca 30 To., przeważnie stal gatunkowa, w cenie przeciętnej zł —,90 za kg w hurcie **sprzeda**

STOCZNIA GDAŃSKA, Oddział Sprzedaży R. II.

Nowości sezonowe
w płaszczach damskich
od najwykwintniejszych do najskromniejszych poleca

FABRYKA PŁASZCZY DAMSKICH
Stary Rynek 53/54, L. p. wejście z Jeznickiej.
Stale na składzie duży wybór. Ceny ściśle fabryczne. zw 19504

Celem zakupu większego samochodu sprzedajemy korzystnie nasz

samochód „Fiat“
wzór 501, 4-osobowy w dobrym stanie. Zgłoszenia upraszamy pod zp 19578

Wydzierżawie mój wielki skład
z 4 pobocznymi ubikacjami, o 6 oknach wystawowych, 2 wejściach, w którym od 27 lat znajduje się skład białawotów, damskiej i męskiej konfekcji i krótkich towarów, mieszkanie również do objęcia.

L. NEUMANN, Swiecie n/W.

Młyn wodny
z 50 morgami ziemi sprzedam lub zamienię na gospodarstwa, kamienice ewentl. inne zakłady przemysłowe, cena za młyn 465.000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 19610

MECHANIZUJMY PRACĘ BIUROWĄ

Sundstrand

Najlepsze amerykańskie maszyny zapisujące

do dodawania, odejmowania itd.
Niezbędne w każdym biurze do wszelkich prac buchaltaryjnych

Demonstracje nie obowiązują do kupna

Z. Gawroński

POZNAŃ, ul. Gwarna nr. 14
Telefon nr. 52-32.

Reprezentat
Firmy **G. GERLACH**
w Warszawie.
Pw 6284-42,230

NA ZIMĘ!

Koldry puchowe i watowe, materace włosienne, wełniane i z trawy morskiej poleca:

Nowa Wytwórnia Pościeli
Marja Gnońska
Poznań, pl. Świętokrzyski l. 1. Tel. 59-08

Używane koldry i materace przyjmuje do przeróbki i pokrycia. zw 14626

Okazyjna Sprzedaż

Nowych Samochodów
czterodrzwiowych karetek **FORDA** najnowszego typu
miejsce szofera oddzielone oszkloną przegródką. Dogodne warunki. Pw 6288-41,190

„AUTORUCH“
Sp. z ogr. odp. w Poznaniu
Biuro — Warsztaty — Garaże
Specjalność Warsztatów — Naprawa Fordów
ul. Marszałka Focha, nar. ul. Palacza. — Tel. 77-75.

Za zł 26,— jeden metr p.

drzewa opałowego
drobno rąbanego, dostarczam franko w dom.

J. Krzyżanowski — Export drzewa — św. Marcin 39.
Telefon 17-41. dp 2506

RESTAURACJE
z pełną koncesją w dużym mieście powiatowym, 2 sale, 3 bufety, 6 kompletnie urządzonych pokoi, pielegnowany park, mieszkanie prywatne, żywy i martwy inwentarz, zaraz do wydzierżawienia. Do objęcia potrzeba 25 do 30 000 zł gotówki. Oferty do Agencji Kurjera Poznańskiego w Gnieźnie pod 462 zw 4468

Przewrót w malarstwie dekoracyjnym

Dzielnego przedstawiciela
na sprzedaż tych fenomenalnych aparatów na Polskę lub poszczególne zabory, obeznanego z branżą malarzką, stojącego w stosunkach z malarzami, poszukujemy zaraz przejęcia przedstawicielstwa potrzebne ca 25 000 zł gotówki. Zgłoszenia w języku niemieckim prosimy skierować do „PAR“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 41185 Pw 6239-41,185

ZIOŁA LECZNICZE

O. WOJNOWSKIEGO

"IROTAN"
znak słowny pr. zast.

"GARA"
znak słowny pr. zast.

"ELMIZAN"
znak słowny pr. zast.

"ARTROLIN"
znak słowny pr. zast.

"TIZAN"
znak słowny pr. zast.

"EPILOBIN"
znak słowny pr. zast.

"UROBIN"
znak słowny pr. zast.

Do nabycia w oryg. opak. w aptekach lub wprost w głównej reprezentacji:

Apteka pod Koroną

Poznań, Górna Wilda 61

Brozury na żądanie bezpłatnie!

Kw 2889

Poszukuje się

ekspedjentki

do branży obrazowej — władającej językami polskim i niemieckim w słowie i piśmie. Oferty piśmienne z życiorysem i odpisem świadectw do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 19 654

Poszukuje się od 1 stycznia 1930 r., samodzielnego

urzędnika gospodarczego

do prowadzenia większego, intensywnego gospodarstwa na Górnym Śląsku. Kandydaci z odpowiednimi kwalifikacjami i poleceniami zechcą złożyć swoje oferty wraz z warunkami do „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 42,273 Pw 6320-42,273

Poważne przedsiębiorstwo handlowe w Poznaniu, poszukuje młodszych, zdolnych

stenotypistek

Wymagana jest dokładna znajomość języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie i dłuższa praktyka kupiecka. Zgłoszenia w obydwu językach wraz z podaniem żadanego wynagrodzenia należy spieszyć skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 19 645

FABRYKA CHEMICZNA — POSZUKUJE

2 biegłych propagandzistów

znających dokładnie rynek Wielkopolski, Pomorza i Śląska, ze znajomością języka niemieckiego. Oferty do „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 42,252 Pw 6301-42,252

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Pucka nad Bałtykiem, poszukuje

księgowego

obeznanego z czynnościami bankowymi, zdolnego do zastępowania kierownika. Płaca podług umowy. Zgłoszenia nadsyłać z życiorysem, odpisami świadectw szkolnych i pracy zawodowej. dw 2541

Dla mojej hurtowni towarów żelaznych — poszukuję zaraz lub jaknajprędzej rutynowanego i dobrze wprowadzonego

podróżującego

obeznanego z branżą, na województwo poznańskie. Zgłoszenia z fotograf. i podaniem wymagań. pensji proszę skierować do firmy Max Cron, Toruń, hurtownia towarów żelaznych. dw 2539

W mieście Grodzisku (Wlkp.), wakuje od 1 listopada rb. posada

registratora

Pobory według grupy XII. szczebel „a” ustawy o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska plus 15% dodatku komunalnego. dw 2540

Reflektuje się tylko na pierwszorzędne siły z praktyką najmniej 5-letnią w urzędach państwowych wzgl. komunalnych. Zgłoszenia do Magistratu w Grodzisku.

Poszukujemy biegłej

stenotypistki

Warunek: Dokładna znajomość języka polskiego i niemieckiego oraz stenografii w obu językach. Zgłoszenia osobiste z przedłożeniem świadectw i curriculum vitae. Godz. 11—13.

„SIEMENS”, Sp. z o. o., POZNAN, Fredry 12. nw 4479

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Walne Zgromadzenie

Kasy Zapomogowej w Poznaniu

(Tow. sadownie zapisane R. St. 277) odbędzie się w dniu 31 października 1929 r. o godzinie 11 w biurze Związku Straży Pożarnych Województwa Poznańskiego. ul. Fr. Ratajczaka 15.

Porządek obrad:

1. Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej.
2. Likwidacja Kasy Zapomogowej w Poznaniu.
3. Wybór likwidatora.
4. Zamknięcie zebrania.

dw 2355

Zarząd.

Lokalu handlowego

złożonego z dwóch pokoi i małej składnicy, lub trzech pokoi na parterze, najchętniej przy ul. Wielkiej lub okolicy, poszukujemy natychmiast. Zgłoszenia do Kurj. pod R. T. 1560. nw 4477

Wynajmę zaraz

3 ubikacje biurowe

przy ul. Pocztowej, osobno lub razem. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 42,271 Pw 6318-42,271

Magistrat miasta Brodnicy n. Drwęcą (Wojew. Pomorskie), ogłasza

KONKURS

na stanowisko

budowniczego miejskiego

Do stanowiska tego przywiązane są pobory według grupy VIII. plac funkcjonariuszy państwowych i 15% dodatku komunalnego. dw 2542

Warunki:

- a) ukończona szkoła budowlana,
- b) kilkuletnia praktyka,
- c) znajomość przepisów prawnych budownictwa na poziomie,
- d) nieprzekroczony wiek 40 lat,
- e) obywatelstwo polskie.

Stanowisko do objęcia dnia 1 stycznia lub 1 lutego 1930. Zgłoszenia z dokumentami w oryginałach lub uwierzytelnionych odpisach składać należy do dnia 1 listopada r. h.

Burmistrz: w z. (—) Mechlin.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 18 października 1929, o godz. 11, w Luboniu, sprzedam najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą: nw 4478

szałę do rzeczy z owalnym lustrem, 2 łóżka dębowe, 2 stoliki nocne z płytami, umywalnię z lustrem, toaletę damską z lustrem, taboret, krzesła, biurko, szafę i stół kuchenny, regał, stojaki do kwiatów, obrazy plastyczne, bujak.

Blizsze dane przed Urzędem Gminnym. Obejrzeć można 10 minut przed przetargiem.

KRAWCZYK, kom. sądowy — Dąbrowki 14.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

SPRZEDAŻ

Ford

limuzyna rocznik 27/28 zupełnie jak nowa na dobrych oponach z powodu braku miejsca spieszenie sprzedam za gotówkę lub na raty. Zgłoszenia Hoffmann, Wrocław 22, pierwsze piętro, prawo telefon 2194. zdw 63 621-2

Wózek

sportowy na resorach, maszynę okrągłą czolony sprzedam. Poznańska 38, III. lewo. zdw 63 569-70

Parcela

budowlana za wpłatą 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wrocław 18. rw 7 328-9

Składy

wielki wybór poleca i poszukuje Wszechpolska Agencja Osadnicza Poznań, Szkolna 10. zdw 63 549-50

Taksówka

nowoczesna ze stałą koncesją, zegarem i numerem, gotowa do jazdy bardzo korzystnie na sprzedaż do obejrzenia w garażach firmy Hempowicz - Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, tel. 65-15. bpw 801-2

Ciężarówka

prawie nowa pierwszorzędnej marki nośność 1300—1500 bardzo tanio na sprzedaż do obejrzenia w garażach firmy Hempowicz - Automobile, fabryka karoserji, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, tel. 65-15. bpw 803-4

Jadalnia

kompletna z zegarem Bekera, bufet (9 centnarowy), kredens, stół i krzesła w gobelinie, debowa, prawie nowa, krzyżnie do sprzedania. Ul. Ślusarska 2, w podwórzu, prosto, pierwsze piętro, na lewo. zdw 62 612-2

Sprzedam

korzystnie krótkie futerko karakulowe. Skarbowa 8, podwórze, na lewo. II p. zdw 62 433-4

Rzafa

oskłodna 2x2½ mtr. z stołem, nadające się do każdego interesu. Obejrzyć od godz. 17—18. Szal. Matejki 57, III p. zdw 63 355

Dom

II. piętrowy w Toruniu, ul. św. Ducha 7 i 9 sprzedam zaraz. Cena i wpłata według umowy. „Ryzol”, Sołec Kujawski. zdw 61 502

Szpic biały

tanio sprzedam. Jeżycka 43, II. p. r., prawo. zdw 63 666

Złote

ślubne obrączki, pierścionki zaręczynowe poleca Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 63 673

Pianino

orzechowe krzyżowe sprzedam. — Piekary 5, II. lewo. zdw 63 670

Motory elektryczne

od 1—10 KM fabr. Siemens i A. B. G. korzystnie sprzedam „Frankopol”, Grobla 27. zdw 63 682

Sprzedam

skład bławatów i towarów krótkich, znajdujący się przy rynku w Nakle. Do przejęcia z towarami potrzeba 4000 zł. Przy składzie jest 4 pokojowe mieszkanie. Na odpowiedź dołączyć znaczek. Zgłoszenia Bazar Amerykański, Nakło. zdw 63 700

Dom

i 15 mórg dobrej ziemi sprzedam. Pelagia Janke, Trzemeszno koło Sadu Powiatowego. rw 7 314-5

Wiatrak

1 morga ziemi, dobra okolica, sprzedam za 3000. Pelagia Janke, Trzemeszno, koło Sadu Powiatowego. rw 7 312-3

Wózki

dziecięce i budki obciążone ceratą i reparaury. Guma, kółka na składzie. Siodlarnia, Szewska 11 bpw 796

Stół

z płytą marmurową do gry w szachy dla amatora. Adres w Kurjerze zdw 63 496

Pianino

sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 63 501

Rower

prawie nowy i maszyną do pisania tanio na sprzedaż. Muzyk, ul. Ogrodowa 19. zdw 63 510

Do nabycia

dubeltówka centralna za 120 zł. K. Osmiałowski, ul. Generała Pradzińskiego 54, u pani I. Mielnicz. zdw 63 387

Skład

kapeluszy damskich tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 63 336

Łóżko

rzechowe z materacem sprzedam Bukowska 17, II. lewo. zdw 63 335

Kiosk

dobrze prosperujący centrum do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 63 398

Dwa

stoły do składki okazjnie sprzedam. Wiadomość w Kurjerze Poznańskim zdw 63 394

Plac Wolności

Sklep piękny 2 okna wystawowe z obszernymi przylegającymi ubikacjami i duża suterena, nadająca się na każdą branżę do odstąpienia. Oferty Kurjer Pozn zdw 62 711

Gabinet

meński, łódzkiego korzystać do nabycia. Rynek Jeżycki 2, III. piętro, lewo. zdw 63 712

Dom

z piekarnią i dom dla rzemieślnika tanio. J. Łabędzki, Rydzyna, p. Leszno. zdw 63 374

Futro

meńskie, palto na średnią figurę tanio sprzedam. Matejki 60, parter, lewo. zdw 63 371

Skład

kolonijalny w rynku w mieście powiatowym wraz mieszkaniem z powodu stosunków rodzinnych zaraz na sprzedaż. Spieszne oferty Kurjer zdw 63 716

Skład

kolonijalny z towarami, urządzeniem, mieszkaniem w najruchliwszej ulicy zaraz na sprzedaż. Cena 4500. Szymczak, Leszno, Dworcowa 26. zdw 63 694

Dom

piętrowy, 2 składy, piekarnia — przy najruchliwszej ulicy w mieście powiatowym gimnazjum i wojsko na miejscu zaraz do sprzedania. Zgłoszenia do Kiosku w Pleszewie przy Ryńku, nw 4474

Dom

maszynny z ślicznym ogrodem, 2 duże pokoje i kuchnia, 12 drzew owocowych, nadający się na każde przedsiębiorstwo zaraz na sprzedaż. Cena podług umowy. Dąbce 60, 7 km od Leszna. Józef Wojcieszynski. zdw 63 691

Skład

bławatów, konfekcji i krótkich w centrum (rynku) miasta, dobra okolica, z powodu stosunków rodzinnych korzystnie do nabycia. Reflektanci z większą gotówką mogą się zgłosić do Kurjera zdw 61 118

Wózek

dziecięcy stan dobry sprzedam korzystnie. Górna Wilda 54, podwórze parter, prawo. zdw 63 381

Samochód

Ford bardzo dobry oraz motocykl 2½ z biegami tanio sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 63 391

Składnica

w centrum z telefonem, urządzeniem do sprzedania natychmiast. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 63 381

Mam

do sprzedania ciska 300 metr. wałków sosnowych, położone przy szosie i stacji kolejowej. Oferty Kurjer zdw 63 442

Piec

komórkowy, duży, b. dobry do sprzedania za 200 zł. Mickiewicza 22, II. lewo. zdw 63 165

Biurko

dobrze utrzymane tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 63 256

Futro

mało używane sprzedam za 200 zł ul. Szwajcarska 19, front III p., prawo. zdw 63 467

Pianino

krzyżowe. Skryta 8, III. lewo. zdw 63 461

Wozy

dwa 3 cal. sprzedam. Losia, Jeżycka 24. zdw 63 460

Etole

nieużywana, ciemne amerykańskie opasy okazjnie sprzedam. Wiadomość skład Paweł, Matejki 1. zdw 63 454

Maszynę

do szycia tanio sprzedam. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 63 483

Rex - Acme

motocykle sprzedaje po zniżonych cenach. Koszyczynski, Pałac Kino Apollo. zdw 63 475

Maszynę

krawiecką sprzedam. Kuśnierski Zielona 5. zdw 63 520

Skład

ul. Wodna 4200. Małecki, Poznań, Rybaki 20a. zdw 63 527

Sypialnie

sprzedaje ratami, gotówka 200 zł taniej. Stolarnia, W. Garbary 41. zdw 63 534

Zakład fryzjerski

pierwszorzędny w centrum sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 521

Bernardyn

12 miesięcy, czystej rasy, 20-letni, czarna maska wynagrodzony na P. W. K. natychmiast na sprzedaż. Zgłoszenia Zwierzyniecka 7, w podwórzu. Pw 6304-56,329

Sypialnia

debowa mało używana (nowa) na sprzedaż. Mostowa 33, parter, lewo. zdw 63 561

Młyn

wodny do nabycia 140 000, wpłaty 8 000. Wszechpolska Agencja Osadnicza, Poznań, Szkolna nr. 10. zdw 63 548

Rolwage

na 40 centnarów w dobrym stanie sprzedam. Śmichurski, Swierzęd. zdw 63 094

Motocykle

Rex - Acme i Gillet używane sprzedam tanio Koszyczynski, Pałac Kino Apollo. zdw 63 474

Meble

we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stankowski, Woźna 12 (Butelska). bpw 787

Partja samochodów

2 osobowych tanio i na dogodnych warunkach na sprzedaż „Komna”. Sp. z o. o. Automobile, Poznań, ul. Dąbrowskiego 83/85, telefon 77-67 i 54-78. nw 4339

Fortepiany

Pierwszorzędne krajowe i zagraniczne fabrykaty. Na raty do 24 miesięcy Witalski Mał. Poznań, św. Marcin 43. nw 4102

Restauracja

pelen wyszynk do nabycia. — Wszechpolska Agencja Osadnicza, Poznań, Szkolna 10. zdw 63 552

Młyn

motorowy, cena 80 000. Wszechpolska Agencja Osadnicza, Poznań, Szkolna 10. zdw 63 547

Rower

mało używany tanio sprzedam. Gronek, Marsz. Focha 23, II. p. zdw 63 550

Skład

rzeźniczy korzystnie do nabycia Wszechpolska Agencja Osadnicza, Poznań, Szkolna 10. zdw 63 545

Tanio

się ubierasz, umebujesz w Domu Komisowym św. Marcin 73a Pw 4944

Futra

posiadam na składzie wielki wyrób futer karakulowych z całych skór od 2000 zł. Zrebraki francuskie, nutria, piżmowcowe, sealo- we różnego rodzaju futra. Naj- przedniejszych gatunków oraz skóry każdego rodzaju, wydry, wirginskie, brazowe, fokowe. Blamy polecam bardzo tanio. Łajewski, Poznań, Fredry 1. Kw 1005

Parcela

na Miasteczku w najlepszym po- łożeniu 12 000 mtr. 8 zł za mtr. kw. 2 000 mtr. w Solaczu w lasku obok kościoła z polem żwiru, idealne położenie. Oferty Kurjer Stary Rynek nr 7335

Wąłki grabowe

2 mtr. długość 38 złotych mtr. Le- wandowski, Kostrzyn, nr 7330

Pianino

sprzedaje zupełnie nowe. Ul. Ma- tejki 58, III. p., u p. Pawłowski

Dom

II. piętrowy dobrze się rentują- cy, miasto powiatowe, z powodu wyjazdu tanio sprzeda Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 63 576

Skład

w centrum 3 pokoje kuchn. z po- wodu wyjazdu tanio sprzedam. Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 63 575

Gościńiec

(oberża) sprzeda lub wdzierżawi pełen wyszynk, bez konkurencji. Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 63 574

Motocykl

tanio na sprzedaż. Skarbowa 20, prawo, IV. zdw 63 581

Kto

sprzedaj prawdziwy recept na cu- kierki Toffee. Zgłoszenia do Ku- rjera zdw 63 600

Wytwórnia świec

kompozycyjnych w Poznaniu w pełnym biegu tanio. Cena 8 000 zł. poleca św. Wojciech 1. Godzi- szewski. zdw 63 595

Piec

węglowy do łazienki, 1000, biurko białe, lampy gazowe sprzedam. — Wiadomości Wilk, Podgórna 10. zdw 63 594

Kilimy

artystyczne policya pracownia ki- limów, Wierzbicze 13, parter. zdw 63 614

Futra

damskie, różne skóry, spody me- skie tanio. Wierzbicze 13, par- ter. zdw 63 613

Garderobę

różna, używana sprzedam zaraz. Przecznicza 10, II. prawo. zdw 63 357

Dwa

domy z dużym ogrodem w Swa- rzędzu zaraz do sprzedania. Gór- czyński, Rybacka 3. zdw 63 662

Skład

kolonialny towarem, mieszkaniem sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 63 659

Skład

kolonialny przyległe większe mie- szkanie sprzedam. Adres Kurjer zdw 63 658

Gospodarstwo

70 morg, 3 km od Poznania, na- dające się na ogrodnictwo, w tem 12 morg żwiru, inwentarz żywy i martwy, z pełnymi zbiorami zniwieniami. 5 pokoi i kuchnia i ogród owocowy zaraz na prze- daż. W. Kierczyńska, Poznań, ul. Sieroca 89. zdw 63 648

Skład

przedam. Adres Kurjer zdw 63 651

Willa

7 pokoi, komfortowe, ogród, ca- ła wolna, sprzedam za 48 000. wpłaty 30 000. — Walenty Koss- mann, Fredry 6, telefon 32-13. zdw 63 652

Skład

kolonialny, dwupokojowe mie- szkanie, maglem, towarem 7.500 Adres Kurjer zdw 63 633

2 wazony Coissonné

muzealne 1.20 wysokości, jedne w Polsce sprzedam tanio. Zgłosze- nia Kurjer zdw 62 956

Dom

w tem 3 pokoje, kuchnia ze skła- dem tow. krótkich w powiecie wolsztynskim z powodu zmiany na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 62 938

Gospodarstwo

85 morg w tem 10 morg łaki, 6 krow, 3 konie, 11 świń, bez dłu- gu na sprzedaż. Budynki maszy- ne. Cena 50 000 zł. Julian Noet- ke, Mielnik, poczta Józefowo sta- cja i pow. Mogiła. zdw 62 297

Skład

kolonialny, cukierkowy, przy ryn- ku w mieście powiatowym, gdzie wyższe szkoły i garnizon na miej- scu, z wolnym mieszkaniem do nabycia, do obrotu potrzeba 4-5 tys. zł. Piśmienne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 63 296

Piekarnia

dobrze prosperująca z piecem pa- rowym oraz dom piętrowy z składem, 5 pokoi i kuchnia za- raz do sprzedania lub do wy- dzierżawienia. Feliks Grobelny, Kobylin. zdw 63 283

Sprzedam

huśtawkę z 4 łódkami, karusele zalka i karusynkę za 2000 zł. Hanna Skorupa, Król-Huta, G. Slask ul. 3 Maja 72. zdw 63 289

Samochód

"Fiat 501" prawie nowy i „Mat- his” w dobrym stanie bardzo ko- rzystnie na sprzedaż. Wojcie- chowski, Stawna 13. Pw 6283-56,319

Sprzedam

bufet, stół oraz 6 krzeseł bardzo tanio. Wskaże Kurjer zdw 62 657

Lampa

gazowa trzy częściowa, biurko mahoniowe antyczne i inne rze- czy. Adres wskaże Kurjer zdw 62 907

Wilk

1½ roku na sprzedaż. Kościelna 45. zdw 62 945

Najkorzyst- niejszy zakup futer

obecnie tylko w firmie W. Król- kiewicz, ul. Pod- górna 6. Wielki wybór Reparaty- w w własnych pra- cowniach pierw- szorzędnie i anio. Prosimy korzy- stać z zakupów przedsezonowych. Pw 4271 29 92

Sypialnie

jadalnie, urządz. kuchenne i pojedyncze meble poleca najta- niej Józef Hilscher Poznań Gór- na Wilda 56 i ul. Żydowska 34 tel 3122 Pw 4 839-35,215

Meble

wszelkiego rodzaju nowe i uży- wane. Najdogodniejsze warunki spłaty. Stefan Pahl, ul. Marszał- ka Focha 29, magazyn mebli, tel. 64-25. Pw 6180-41,75

Gramofon

z płytami tanio sprzedam. Polna 19, Jankowiak. j 2 831

5 KUPNA**Powieści**

i dzieła naukowe kupuje. Po- szczególne i całe biblioteki. Pla- ci najkorzystniej. „Książka An- tykwarjat” Woźna 12. zdw 59 753

Parceli

w Grudzieńcu lub Aleji Wielko- polskiej szuka tanio za gotówkę profesor. Oferty Kurjer zdw 62 490

Domek

z ogrodem lub małą wille w Po- znaniu. Swarzędzu kupię. Oferty Kurjer zdw 63 001

Mleczarnię

kupię parową tylko z dużym do użytku kotłem parowym. Zgło- szenia Kurjer zdw 62 938

Kupujemy samochody

za gotówkę, używane otwarte i kryte. Dokładne oferty uprasza „Komna” Sp. z o. p. Automobile, Poznań Dąbrowskiego 83/85 tel. 77-67 i 54-78. nw 4337

Kupię

skład z urządzeniem lub bez, wa- runek dobre położenie. Wycer- pujące oferty proszę skierować do Kurjera zdw 63 343

Poszukuje

2 piecy kaflanych, przenośnych w dobrym stanie. Zgłoszenia Skład kapeluszy Bojanowo, Rynek 19, pow. Rawicz. zdw 63 376

Deski

z rozmiarów ewentualnie z wysta- wy kupię. Zgłoszenia telef. 24-37 zdw 63 420

Rower

kupię, cena. Kurjer zdw 63 421

Kupię

dom, wpłace 100 tys. złotych. — Zgłoszenia Kurjer zdw 63 471

Kupię

okolicznościowo skórki skunks na kołnier, mankiety do futra damskiego. Zgłoszenia pod zdw 63 466

Magiel

kupię używany cena do Kurjera zdw 63 478

Znaczki

obiegowe kupuje każda ilość — Witkowski, Św. Marcin 62, II. oficyjna. zdw 63 558

Zakupuje

stary papier, placę najwyższą ce- ne. Rozumek, Poznań, Gasiorow- skich 2. nr 7324

Kupię

małutkiego kotka Angora. Oferty Kurjer zdw 63 644

Bilardu

w dobrym stanie poszukuje celem kupna. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 660

Kupię

motocykl. Zgłoszenia z podaniem marki do Kurjera zdw 63 663

Motorek

½ wzgl. ¾ KM, 110 volt poszu- kuje. Drygas, Poznań, Półwie- ska 22. zdw 63 657

Kupię parcelę

w Dębcu oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 63 556

Łóżeczko

kompletne z pierzyną kupię. — Oferty Kurjer zdw 63 681

Kupię

kolonialne dobrze zaprowadzone towarem, maglem i mieszkaniem. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 63 678

6 KAMIEŃCIE**Śliczna willa**

komfortowa, 9 pokoi, malownic- zo położona, w wzorowym po- rzadku, wszelkimi wygodami, cała zaraz wolna do tego bu- dynek maszynowy, nadający się na przedsiębiorstwo fabryczne w uprzedysławionym ładnym mieście powiatowym, niedaleko Poznania, na sprzedaż lub na zamianę na dom lub przedsię- biorstwo w Poznaniu wprost od właściciela. Pośrednicy wykluc- czeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 62 449

Kamienice

kupię do sumy 250 tysięcy. Po- średnicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 403

Kamieniczkę

albo willę kupię najchętniej wprost od właściciela przy wpła- cie 25-30 tys. zł. Zgłoszenia Ku- rjer zdw 63 372

Kamienica

do sprzedania ze składem kolo- nialnym, donoszącą rocznie prze- szło 8 000 zł, cena 56 000 zł doła- czyć znaczek na odpowiedź. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 63 356

Kamienica

dobrze się prezentująca w śró- dmięściu z wielkimi ubikacjami handlowymi za 180 tysięcy — wpłaty 100-120. Reflektanci tyl- ko poważni dostaną odpowiedź. Pośrednicy wykluczeni. Zgłosze- nia Kurjer zdw 63 560

Sprzedam

¼ idealnej części na kamienicy dobrze rentującej się w Poznaniu lub zaciągając hipotekę w wyso- ści 20 000. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 620

Kamienica

komfortowa, śródmieście, dochód roczny 23 000, cena 200 000, wpła- ty 80 000 sprzedam „Krakus”, ul. Pocztowa 30. zdw 63 650

Kamienica

z gościńcem i składem rzeźni- kim oraz 5 morg. I. klasy ziemi, ogród warzywny z wszelkimi u- rządzeniami jest na sprzedaż w małym miasteczku z komunika- cją autobusową na miejscu, cena 45 000 złotych. Adres Antoni No- ciulak, Kobylnogóra, pow. Ostrze- zów. zdw 63 693

Kamienica

IV. nowoczesna dochód 17 000 rocznie, cena 150 000, wpłaty 60 tys., reszta na 6 lat. Kamienica IV. piętrowa dochód 13 000, cena 110 000, wpłaty 30 000, reszta na 6 lat. Kamienica blisko centrum dochód 13 000, cena 95 000, wpła- ty 20 000 mieszkanie wolne 4 po- kojowe Jaskiewicz, Poznań, ul. Fredry 6. Kw 1009

7 PIENIĄDZ**Wspólnika**

z kapitałem do 100 000 zł poszu- kuje do pierwszorzędnej maga- zynu jubilerskiego w najlepszym punkcie Poznania. Oferty Ku- rjer Pozn zdw 62 697

Wspólnika

do bezkonkurencyjnego przedsię- wzięcia poszukuje Biuro Paten- towie F. Chojnacki, Szamotuły, Jastrowska 4. zdw 63 295

Właściciela

realności poszukuje 1 000-1 500 pożyczki na rok. Proc. według ugody. Spieszne oferty Kurjer zdw 63 452

1-2.000 zł

poszukuje do powiększenia przedsiębiorstwa pod zastaw — motocykl. — Oferty Kurjer zdw 63 572

Po 15%

pożyczkę dolarową na pupilarnie pewną hipotekę kamienicy poszu- kuje. Oferty Kurjer zdw 60 378

Piekarz

przystąpi do spółki z pewną go- tówką do interesu piekarskiego w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 63 407

List

hipoteczny do sprzedania krótko- terminowy na dogodnych warun- kach. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 340

Z kapitałem

50 000 zł przystąpi jako czynny wspólnik w przemyśle lub han- dlu, ew. przynie zastępstwo lub stanowisko. Zgłoszenia poważ- nych firm do Kurjera Pozn. pod zdw 63 288

Która

wspólniałyśmy osobą pożyczę wdowi po poległym 2 000 zł na 1 rok pod zastaw i pewną gwa- rancją i procent. Łask. zgłosze- nia Kurjer zdw 63 448

6 000 zł

poszukuje na zadzierżawienie pensjonatu w Zakonanem. Jako procent dam pokój z utrzyma- niem. Zgłoszenia do Kurjera zdw 63 409

15.000 zł

wypożyczyć na I. hipotekę. Oferty z podaniem wynagrodzenia do Kurjera jw 2832

Poszukuje

pożyczki 2-3.000 zł lub wspólnika 6-10 000 zł przedsiębiorstwo han- dlowe. Kurjer zdw 36 665

10.000 zł

złożyć jako wspólnik najchętniej do kina na prowincji lub innego intratnego interesu. Dokładne of- erty do Kurjera Poznańskiego, Gaiasze 40. zdw 4472

600 zł

wypożyczyć temu, kto mi odstąpi próżny pokój. Oferty Kurjer zdw 63 401

6 000 zł

wypożyczyć w całości lub części- wo. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 384

8 DO WYNAJĘCIA**Willę**

8 pokojową, komfort, ogród, lub 2 mieszkania 4 pokojowe wy- dzierżawie 1 kwietnia. Opłata dwuletnia 600 zł m. wzgl. 300 zł mies. Oferty Kurjer zdw 63 358

Mieszkanie

3 pokoje większe, 2 małe kuch- nia, korytarz, przedpokój, wa- rzywnik odstąpi 1 listopada. 3 mi- nuty od dworca Luboń piesz. — Oferty Kurjer zdw 63 323

2 pokoje

oddam w centrum miasta temu, kto udzieli pożyczki 2-3 000 zł za dzierżawę lub wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 63 327

Mieszkanie

1 pokój, 2 pokoje kuchnia czynsz 1 rok. Zgłoszenia Chwaliszewo 64, restauracja. zdw 63 104

Mieszkania

1, 2, 3, 4, 6 pokojowe i składy do wynajęcia zaraz, pośrednicy wy- kluczeni, wskaże Sulecki, Górna Wilda 40, w restauracji. zdw 63 499

Mieszkanie

2 pokoje z meblami do odstąpi- enia, objęcie 4.500. Wszelcho- polska Agencja Osadnicza, Poz- nań, Szkolna 10. zdw 63 546

Mieszkania

składy, pokoje umeblowane, próż- ne, poleca „Fragut”. Ratajczaka 15 Pasaż I. wchód, p. rter. zdw 63 597

Mieszkanie

4 pokojowe kuchnie, ogród wy- dzierżawie Oborniki. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 604

Mieszkanie

3 pokoje kuchnia z komfortem z meblami do oddania. Adres wska- że Kurjer zdw 63 602

Skład

z większymi przyległymi ubika- cjami w centrum korzystnie od- dam. Zgłoszenia Kurjer Poznań- ski zdw 63 543

Mieszkanie

dwupokojowe, centrum oddam. — Adres Kurjer zdw 63 634

4 pokoje

z komfortem zaraz wolne. — Wskaże Soltyski, Prusa 18. zdw 63 675

Dwa

pokoje kuchnia wprost od gospo- darza. Adres Kurjer zdw 63 352

Mieszkania

od gospodarza 1-6 pokoi wskaże Jaskiewicz, Fredry 6. Kw 1008

9 SZUKA MIESZK**Poszukuje**

mieszkania 2-3 pokojowego z przynależnościami wzrost lub za- zgoda gospodarza. Oferty z po- daniem odstępnego wzgl. czynszu zgóry do Kurjera zdw 63 387

3 pokoi

z wygodami poszukuje bez- wyjątku wprost od pana go- spodarza solidna inteligentna ro- dzina za czynsz zgóry. Miller, Wały Jana 12. Standard Nobel. zdw 63 580

Poszukuje

pokoju z kuchnią wprost od go- spodarza. Czynsz za rok zgóry. Agenci wykluczeni. Łaskawe oferty Kurjer zdw 63 408

Pokoi

dwóch od gospodarza poszukuje nadające się na salon młd. Ku- rjer zdw 63 404

2-3

pokoju mieszkanie poszukuje zaraz. Dzierżawa zgóry. Zgłosze- nia Kurjer St. Rynek nr 7322

Pokoju
słonecznego, poszukuje małżeństwo. Zgłoszenia Jaskółca, przystojny, z dwoma dziećmi, zadowolony. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 326

Krawczyń
poszukuje pokoju jasnego centrum, elektryka zaraz wzgl. 1 listopada. Oferty do Kurjera z dw. 63 511

Duży
czystego pokoju całkowitem utrzymaniem poszukuje 2 urzędników 1. il. okolica Chwaliszewo, Wielka, Wielkie Garbary. Oferty podaniem ceny Kurjer z dw. 63 507

Pokoju
w centrum utrzymaniem lub bez poszukuje młody handlowiec. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 529

Szukam
pokoju brat z siostrą z własną pościelą. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 568

Małżeństwo
bezdzietne szuka pokoju. Oferty Kurjer z dw. 63 603

Oficer - lotnik
szuka pokoju dość dużego, dobrze umebłowanego, z oddzielnym wejściem, parter, 1. piętro, przy ul. Dąbrowskiego lub w pobliżu. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer z dw. 63 638

Pan
poszukuje skromnego pokoju z niekremującym lub osobnym wejściem od 1 listopada. Oferty z ceną Kurjer z dw. 63 647

Inteligentny
pan poszukuje ładnie umebłowanego pokoju blisko Apollo. Oferty Kurjer z dw. 63 678

Pokoju
na 2 starsze osoby wprost od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer z dw. 63 541

LOKALE

Biuro
lokal, składnia i mieszkanie przy Ryńku Jeżyckim zaraz do wynajęcia. Czynsz zgróy, Hurt. Porcelany. Wroniecka 24. Zgłoszenia Kurjer z dw. 62 206

Poszukuje
ubikacji na biuro, najchętniej w centrum miasta. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 360

Ubikacje
1-2 pokoi, nadające się na hurtownię gazet, w centrum miasta poszukuje się zaraz, dzierżawa zgróy. Oferty Kurjer Poznański z dw. 63 463

Szukam
ubikacji na cichy wczątek w Poznaniu. Oferty Kurjer z dw. 63 506

Ubikacje handlowe w Poznaniu
w centrum miasta (punkt krzyżowy 7 ulic) bardzo jasne, ca. 130 m. kw., 5 dużych okien wystawowych, nadające się na lokal reprezentacyjny, na skład dywanów, fabrykację bielizny, konfekcji itp. natychmiast korzystnie do wynajęcia. Zgłoszenia do "Par" Alcie Marcinkowskiego 11 pod 42 255

DZIERŻAWY

Dzierżawa
500 mórg pszenno-buraczanej ziemi z domem i oborą (Pomorz). Gotówki 50-60 000 zł. Oferty Kurjer z dw. 62 482

Sutereny
w moim domu handlowym przy ul. Woźnej 12, narożnik Wielkich Garb, mam duże jasne i suche sklepy do wydzierżawienia. Lift elektryczny dla osób i towarów. Centrala Dywanów, Kazimierz Kujał, ul. 27 Grudnia 9. Pw 62 76-42 220

Budynku fabrycznego
poszukuje ewentl. kupie w Poznaniu albo prowincji, gorzelnie lub browar nieczynny z kotłem parowym do użytku, rozmiaru minimum 30 m². Zgłoszenia Kurjer z dw. 62 985

Piekarnia
powiatowym mieście z odstepem zaraz do wydzierżawienia. Oferty Kurjer z dw. 63 269

Dzierżawy
majątku ca. 1000 mórg, dobrej ziemi, blisko stacji kolejowej wprost od właściciela poszukuje zawodowy rolnik. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod z dw. 63 287

Restauracja Hotelu Basta
kompletne urządzenie, oraz sale na zaraz do wydzierżawienia. — Reflektuje się tylko na fachowców. Zgłoszenia: Hotel Basta, Inowrocław. z dw. 58 571

Do wynajęcia
4 składy z mieszkaniami w najlepszym położeniu, nowa białowia 3-piętrowa, Olejniczak, Nowy Tomisl. z dw. 63 341

150-250 mórg
dzierżawy poszukuje. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 438

Studentka
filozofii pomoże codziennie w odrabianiu zadań, w lepszym domu, ewentualnie udzieli korepetycji także w godzinach przedpołudniowych. Oferty Kurjer z dw. 63 528

Folwark
400 mórg pod Mogilnem zaraz do wydzierżawienia. Kieriejewski, Mogilno. z dw. 63 722

Dzierżawa
160 mórg ziemi pszenno-żytniej, budynki maszynowe. Inwentarze żywe i martwe kompletne. 2 km od Gniezna, objęcie 20 000 zł, wpl. 17 000 zł. Spółdzielnia Osadników Polskich Osadników z ogr. odp., Poznań, św. Marcin 49 z dw. 63 537

Bacność
Ubikacja z bocznicą wśród miasta III. piętrowa nadająca się na urządzenie fabryczne, na stolarnię, większą składnicę towarową lub magazyn. Jest zaraz w calosci lub częściowo na dłuższy czas do wydzierżawienia lub sprzedania. Zgłoszenia "Par" Alcie Marcinkowskiego 11, pod 42 254. Pw 63 05-42 254

Piekarni
celem dzierżawy poszukuje wprost od gospodarza. Warunki Kurjer z dw. 63 635

OSOBISTE

Obelga
rzucana na p. Józefa Kepe z Poznania niniejszym cofam i przeproszam. A. Frackowiak, Junikowo. z dw. 63 482/3

Ostrzegam!
W mieszkaniu p. Paula w Tarnowie Podgórnym zaginiony blankiet wekslowy z moim podpisem, za który nie odpowiadam. Franciszek Podlak. dw 2536

ZGUBIŁO

Zgubiono
ametystową broszkę w złotej oprawie po drodze ul. Ratajczaka 3 do Placu Wolności dnia 3. 10. 29. Uczciwy znalazca zechce oddać za wynagrodzeniem w domu ogrodnym I. piętro ul. Fr. Ratajczaka 3. z dw. 63 444

Zgubiłem
papiery wojskowe na nazwisko Marian Hoffmann, ul. Piekary 4. z dw. 63 540

Zagubiono
w gmachu P. K. O. wczoraj między 11-12 portfel z pieniędzmi i papierami wojskowymi. Znalazcę proszę o zwrot tylko papierów wojskowych za wynagrodzeniem E. Szymczak ul. Wielka 24. z dw. 63 624

Skradziono
pas wojskowy, książkę i kartę kвітową zameldowanie policyjne i papiery amerykańskie na nazwisko Michał Bernard Jedrejczakowski. Małe Garbary 11, które unieważniam. z dw. 63 637

ROZMAITE

Kapelusze
damskie filcowe czyste i fasonnie przerabiam z męskich na damskie w 24 godzinach K. Giernatowska, pracownia kapeluszy dmaskich Wrocławska 19. P 61 77-41 51

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tania firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4941

Pielegniarka
masażystka dypl., wykonuje masaż lecznicze, odłuszczenia i ginekologiczne. Oferty Kurjer z dw. 62 978

Już
nie będzie Pan(i) miał więcej żadnych dolegliwości żołądka. — Bez pomocy wszelkich środków przeczyszczających, leków, ziół itp. damy zbawienną radę i pomoc w najdłuższych dolegliwych wypadkach. Podać należy krótki opis choroby, dokładny adres i nazwiska jeden z góty. Lwów, skrytka pocztowa 255. Pw 62 75-42 51

Telefon 15-60
Posłańcy Miejscy wykonują następujące zlecenia jak: ekspedycja listów, paczek i bagażów. Electroluxem, odkurzacza, czyszczenie i froterowanie parkietów i linoleum. Biuro ul. Woźna nr. 11. Kw 1 007

Kapelusze
damskie przerabiam tania w przeciągu 24 g.dzin — Sokołowska, Zwierzyniecka 22, I. piętro, dawniej Pl. Wolności 7. bpw 684

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych. Jankowska, Stary Rynek 48, II. bpw 786

Przepisywanie
na maszynach. "Biuro Pracy" Plac Wolności 9. bpw 752

Dziecko
półroczne, dziewczę do oddania za własne. Oferty Agencja Kurjera, Mosina z dw. 63 406

Hafty
wszelkiego rodzaju przyjmuję tania rutynowana hafciarka, Makowska, Żydowska 9. z dw. 63 379

Dziewczę
trzyletnie oddam w dobre ręce za własne. Adres Kurjer z dw. 63 378

Filet
polecam motwy do fran. bielizny itd. Rauszowa, Grobla 27. z dw. 63 362

Warkocz
długi, barwy szat, kupie. Oferty z dołączeniem pasma proszę adres Kurjer z dw. 63 453

Fryzjerka
do domu zgłosić się może zaraz. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 423

Chiromantka
przepowiada przeszłość, przyszłość i teraźniejszość z rak. fizjognomii, grafologii, fotografii i kart. Przyjmuje codziennie prócz niedziel i świąt od 10-14-8 wiecz. Marcello Mottego 2 fl. piętro, front, drzwi środkowe przez Rynek Łazarski, pomiędzy ulicą Łukaszewiczą a Kolejową. z dw. 63 410

Buduje
domy na każde życzenie za niską wpłatą na własnej ziemi. Franciszek Sierant, Junikowo. z dw. 63 702-3

Wykonuję
mody męskie, damskie oraz reperacje futra. Kordus, Fr. Ratajczaka 11a, 8 wejście. z dw. 63 462

Kapelusze
damskie na sezon w wielkim wyborze, niebawem tanie ceny oraz wszelkie przeróbki, fasonowanie i czyszczenie. Magazyn kapeluszy Dąbrowskiego 54, N. Sznajder bpw 730/31

Dziecko
na wychowanie przyjmie. Oferty Kurjer z dw. 63 437

Pieco
kaflowe przenośne poleca Milich. Dolna Wilda 21. z dw. 62 119

Krawcowa
poleca się w domu i poza dom, wykonuje pierwszorzędnie, specj. płaszczki i kostiumy smok. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 491

Bacność
Kto chce wiedzieć swą przyszłość i przeszłość itd proszę zgłosić się do biura wywiadowczego, Poznań, Oczesława 1, I. p. z dw. 63 489

Zakopane
Biuro J. Kubińskiego, ul. Krupówki, tel 397 ma do sprzedania wille, parcele — pensjonaty do wydzierżawienia — dw 2537

Kuśnierz
reparuje, fasonuje na nowo męskie, damskie, dziecięce futra, z gwarancją. E. Lesiewicz, Kanakowa 17. z dw. 63 611

Przyjmę
szycie w domu, najchętniej z składu. Oferty Kurjer z dw. 63 689

2 wyżył
uloży i weźmie w dobrą opiekę na korzystnych warunkach Lesniczówka Dłoń (Poznańskie). z dw. 63 724

OŻENKI

Przystojny
kawaler, na kierowniczym stanowisku z stałym dochodem 1800 zł miesięcznie, poszukuje znajomości córki solidnej i poważnej rodziny. Majątek nie pożądany, natomiast dobre wychowanie i oż ślacheckość i uczciwość serca. Przystojny i sympatyczny panie w wieku 24-30 lat zechce złożyć lask oferty możliwie z fotografią do Kurjera Poznańskiego pod z dw. 62 939. Cel matrymonialny.

Żony
z dobrej rodziny, inteligentnej, mającej poszukuje dla mego kuzyna kupca, właściciela bardzo dobrze prosperującego przedsiębiorstwa, mającego, przystojnego, oficera rezerwy. Pośrednictwo krewnych w dyskretny formie pożądana. Zgłoszenia pod z dw. 59 692

Panna
lat 33, jasnobłondynka, ma dwie stałe posady na wsi w mieszkaniu oraz 5 000 zł i wyprawę z powodu braku czasu poszukuje partii. Panowie organizaci, lub urzędnicy mają pierwszeństwo. Zgłoszenia z fotografią proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod z dw. 63 370. Zwrot fotografii zapewniam.

Wdowa
lat 35, posiadająca własny dom z warsztatem stolarskim w powiecie wolsztynskim, szuka męża fachowca. Rzecz taktuje się poważnie. Oferty Kurjer Poznański z dw. 63 430/31

Kawaler
lat 32, szatyn kupiec samodzielny szuka znajomości pań w młodych wdówkach, materialnie niezależnych, którym zależy na szczerzym pożytku małżeńskim. Oferty z fotografią proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego z dw. 63 459

Wdowa
z pokojowym mieszkaniem szuka męża od lat 35-45 lat. Oferty Kurjer z dw. 63 492

Panna
młodego uosobienia z braku znajomości pragnie poznać pana na dobrym stanowisku. Cel matrymonialny. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować możliwie z fotografią do Kurjera z dw. 63 476

Dwóch
panów, lat 26 i 32, poszukują znajomości inteligentnych pań, w celu matrymonialnym. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 626

Ktoremu
z inteligentnych starszych pań zależy na prawdziwym szczerzym pożytku małżeńskim, niech raczy zgłosić się do Kurjera z dw. 63 584

Inteligentna
panna pragnie zapoznać przystojnego starszego pana, cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 592

Panna
lat 29, przystojna urzędniczka, dobrego charakteru pozna inteligentnego poważnego pana. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 495

Panna
lat 29, posiadająca wyprawę i gotówkę, poszukuje męża. Oferty z fotografią skierować pod z dw. 63 639

Kawaler
ciemno blondyn mistrz rzeźnicki, lat 37, posiadający skład całkowitem urządzeniem elektr. oraz czteropokojowym mieszkaniem we wielkiem mieście powiatowym pragnie tą drogą poznać gospodarną, inteligentną, sympatyczną panią. Majątek dla wspólnego dobra pożądan. Cel matrymonialny. Panie z zamiłowaniem do rzeźnictwa raczą łaskawie złożyć swe oferty z dołączeniem fotografii do Kurjera Poznańskiego pod z dw. 63 726

Kawaler
lat 34, posiadający dobrze prosperujący skład obuwi szuka z miłym charakterem panną lub wdowę celem ożenku. Majątek dla wspólnego dobra pożądan. Oferty wraz z fotografią pod z dw. 63 697 do Kurjera Poznańskiego. Dyskrecja zapewniona

Elegancka
blondyna posiadająca 10 000 gotówki i całą wyprawę nawiąże znajomość z panem przystojnym oficerem. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 713

NAUKA

Akademja Tańców
po powrocie z zagranicy prof. Stefan Janina Wituszkowski rozpoczął naukę ostatnich nowości Wiednia, Paryża i Londynu. Skarboznica 14, parter, lewo, sala komfortowa i niekremująca, od 6-10. Pw 3 -41 84

Francuskiego
konwersacji literatury gramatyki udziela panią, która — a. cila z zagranicy (dyplom) uczeni i paniem. Zgłoszenia Kurjer z dw. 60 898

Vala Jennings
wyucza tańców po studiach w Paryżu, Londynie. Nowym Jorku Kompletne lekcje prywatne, wpisy 3-8, Ratajczaka 29, II. lewo. Pw 6029-42 218

Tani kurs tańców
Opaliński, Mielżyńskiego 1 II. 6.30-9. z dw. 61 756

Szkoła Tańca Antoszewskiego
przyjmuje zgłoszenia do kursów i lekcji prywatnych codziennie Zielona 3. Pw 5989-40 170

Student
doświadczony korepetytor, poszukuje lekcji z mieszkaniec z utrzymaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw. 63 342

Studentka
wprawna korepetytorka udziela lekcji tanio z wszystkich przedmiotów. Oferty Kurjer z dw. 63 888

Rutynowana
studentka poszukuje korepetycji ewtl. za pokój. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 368

Lekcyj
języka polskiego, kilka razy tygodniowo, wieczorem tylko u doświadczonego nauczyciela poszukuje. Oferty w języku niemieckim do Kurjera z dw. 63 429

Student filologii
udzieli korepetycji w zakresie gimnazjum wzmian z mieszkaniec lub obiad. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 427

szkoła tańców

Bale, Ig. Szczurka

wyucza bez względu na zdolność pod gwarancją, sala pierwszorzędna. Zgłoszenia Plac Winański 14a, III. p. 4-9. bpw 805

Nauczycielka
prywatna przygotowuje do gimnazjum oraz udziela początki francuskiego i fortelpanu. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera Poznańskiego z dw. 63 417

Angielskiego
konwersacji udziela amerykańka. Oferty Kurjer z dw. 63 630

Za stancję
względnie za mieszkanie udzieli korepetycji w zakresie czterech klas gimnazjalnych. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 653

MUZYKA

Gry
na fortepianie udziela ucznia wyższego kursu P. K. M. Oferty Kurjer z dw. 62 919

Pianista
potrzebny natychmiast do karierny. Zgłoszenia pod 4257 do Reklam Polskiej, Alcie Marcinkowskiego 6. Kw 1 006

Pianista rutynowany
do kabaretu zaraz potrzebny. — Spieszne zgłoszenia Kurjer St. Rynek 17 -417

Pianista
czelista - saksofon rutynowany, poszukiwany. Oferty Kurjer z dw. 63 509

Kto
wypożyczy pianino w dobrej recie. Adres wskaże Kurjer z dw. 62 656

Rutynowany
pianista potrzebny od 1. 11. br. Oferty Kurjer z dw. 63 480

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia to 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Miła
sympatyczna, młoda panienka, przyjmie posadę w lepszym domu jako wyrecyzycielka, pani domu umiejąca szyc i cośkolwiek gotować. Najchętniej od 15. 10. 29 albo później. Zgłoszenia piśmienne przyjmują Kurjer Poznański opł. z dw. 61 510

Mężczyzna
lat 27 (Wielkopoleński), z wykształceniem matematycznym, szkoła handlowa, kilkuletnia praktyka biurowa, ładnym charakterem, pismą, piszący także na maszynę poszukuje posady sekretarza — ksiązkowego, kasjera lub innej. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego z dw. 62 868

Ekspedjentka
sierota, 9 letnia praktyka cukiernicza poszukuje posady zaraz lub 1. 11. Oferty Kurjer z dw. 62 834

Mechanik - szofer
inteligentny Poznańczyk, pewny w jeździe, kilka lat praktyki, znający się na naprawach wszelkich silników maszyn, prowadzeniu małych elektrowni, pracy biurowej, poszukuje stałej posady zaraz lub później najchętniej w majątku. Łaskawe zgłoszenia z dw. 61 958

Uczeń
syn uczciwych rodziców z lepszej rodziny, z prowincji, poszukuje miejsca w zawołzie kupieckim. Zgłoszenia Z. Ratajczak, Poniec, ul. Szkolna 18, nw 4 660

Biuralistka
względnie kasjerka z dobrymi świadectwami, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer z dw. 62 751

Panienka
poszukuje posady jako praktykantka lub początkująca biuralistka. Posiadam 4 kl. gimnazjalne oraz kurs handlowy. Oferty Kurjer z dw. 63 325

Posady
na wsi w biurze poszukuje młodsz. pani. Łaskawe oferty Kurjer z dw. 63 450

Praktykant aptekarski
maturzysta, mający poza sobą obowiązkową służbę wojskową, poszukuje miejsca praktykanta aptekarskiego na prowincji. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera z dw. 63 441

Recepty
taksuje i retaksuje prawidłowo, za niską opłatą. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 439

Panienka wychowawczyni
znająca szycie i robotki oraz różne gry do zajęcia dzieci poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 686

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami, umiejąca gotować poszukuje posady do wszystkiego od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 433

Dziewczyna
poszukuje stałej posady lub prania zaraz. Oferty Kurjer z dw. 63 432

Początkujący
pomocnik krawiecki z ukończoną dobrą nauką poszukuje posady zaraz. W. Kalas, Piekary 24, w podw. I. piętro. z dw. 63 419

Cukiernik
młody i dzielny w swym zawodzie poszukuje posady, miejscowości obojętnej. Może pracować samodzielnie lub za drugiego. Oferty Kurjer z dw. 63 059

Maszynistka
biegła, znająca prace biurowe, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 125

Przyjmę
posadę w interesie gastronomicznym lub cukierniczym, siła fachowa. Może objąć samodzielnie kierownictwo lub jako kasjerka. Na żądanie referencje i ewentl. gwarancja Łaskawe oferty Kurjer Poznański z dw. 62 326

Inteligentna
gospodyni, kuchmistrzyń z bardzo dobrym poleceniem, która była w lepszych domach poszukuje posady od 1 listopada w Poznaniu albo na prowincji może zastąpić kucharkę. Zgłoszenia Kurjer z dw. 62 481

Dyrektorka
krawcowa długuletnia praktyka poszukuje posady. Oferty Kurjer z dw. 63 099

Wychowawczyni-freblanka
poszukuje posady do dzieci od lat 3, zna robotki, cośkolwiek muzyki, miejscowość obojętnej. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 276

Dekoracje
gustownych okien wystawowych, zarazem pisanie plakatów wykonuję tania od 7 wieczór. Zgłoszenia Kurjer z dw. 62 948

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami, umiejąca gotować poszukuje posady do wszystkiego od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 434

Szukam
prania i posługi dwa razy w tygodniu. Oferty Kurjer z dw. 63 542

Panienka
szuka posady początkującej biurowej, kasjerki lub też do pielęgnowania i do pomocy dzieciom w nauce u lepszego państwa. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 714

Służąca
szuka posady do wszelkiej pracy domowej z gotowaniem. Oferty Kurjer z dw. 63 710

Inteligentna
panna umiejąca szyc i haftować poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 706

Poszukuje
posady woźnego, inkasenta lub t. p. znam także książkowość. Oferty do K. P. Gniezno 461. nw 4473

Gospodyni
średni wiek zna dobrą kuchnię, wypiek ciast, zaprawę konserw, prasuje sztywną bieliznę, uczywa, bardzo sumienna. Świadectwa dobre, obejmie posadę zaraz lub 1. 11. 29. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 459. nw 4471

Mistrz odlewniczy
w średnim wieku, żonaty, z doświadczeniem praktycznym i dobrą kwalifikacją, poszukuje posady od 1 grudnia r. b. lub zaraz. Z ofertami uprasza się zwracać do Agencji Kurjera Poznańskiego Gniezno 458. nw 4470

Książkowy - kasjer
dominialny, obowiązkowy w dopilnowaniu robotników, poszukuje z powodu ożenku jakiegokolwiek posady w innym przedsiębiorstwie. Za rzetelność może złożyć gwarancję przez poręczenie poważnych ziemian. Oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego pod z dw. 63 698

Pomocnik
kupiecki, biegły ekspedjent wolny od wojska, mający 6½ letnią praktykę w składach kolonialno-restauracyjnych oraz drogeriach, mogący się wykazać doświadczeniem i referencjami pragnie zmienić posadę od 1. 11. ewentl. później. Łaskawe zgłoszenia z dw. 63 695

Młynarz
młody, obznajomiony z wszelkimi maszynami, wykonuje mniejsze remonty przy motorach Deutz itd. poszukuje stałej posady. Łaskawe oferty do Kurjera pod z dw. 63 692

Panna
lat 19 szuka posady do dzieć w szyciem zaraz. Oferty Kurjer z dw. 63 718

Osoba
lat 33 umiejąca gotować, prasować sztywną bieliznę poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer z dw. 63 717

Pianista
dobry poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 424

Uwaga!
Młodszy inteligentny pan, bardzo wymowny, władający językiem polskim i niemieckim, godny zaufania, poszukuje jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 411

Dentystyczna
asystentka z długuletnią praktyką poszukuje w Poznaniu posady z samodzielną pracą operatywną i techniczną. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 468

Pani
poszukuje zajęcia w godzinach popołud., najchętniej jako lektorka do starszej osoby. Łask. zgłoszenia Kurjer z dw. 63 487

Dwie
uczciwe dziewczyny poszukują posługi. Zgłoszenia Kurjer z dw. 63 484

Technik
dentystyczny samodzielny w pracach złotych lanych oraz kauczkowych poszukuje posady — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego z dw. 62 941

Panienka
poszukuje praktyki biurowej za małym wynagrodzeniem. Pisze stenografię i maszyną. Oferty Kurjer z dw. 62 935

Stenotypistka
biegła poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer z dw. 63 015

Młodszy
pomocnik poszukuje posady w składzie żelaza lub kolonialnym jako ekspedient lub magazynier. Oferty Kurjer z dw. 63 029

Szofer - kawaler
z 1½ roczną praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer z dw. 63 028

Technik
dentystyczny pierwszorzędna siła, dzielny w pracach złotych, lanych i kauczkowych poszukuje posady. Najchętniej w Poznaniu. Oferty Kurjer z dw. 63 081

Syn
z kupieckiej rodziny poszukuje miejsca jako uczeń w blawatach lub konfekcji męskiej. Frankus, Poznań, Zupańskiego 7. z dw. 63 619

Posługi
na przed lub popołudnie poszu-
kuje zaraz. Oferty Kurjer
zdw 63 220

Rutynowana ksiązkowa
która też nie ma dokładnej wład-
szka od 1. 11. rb. posady w biu-
rze Ractr. Roln lub w majątku
Adres w eksp. Kurjera Poznań-
skiego zdw 63 292

Pielęgniarka
z praktyką i dobrymi świadect-
wami poszukuje zaraz posady.
Miejscowość obojętna. Może tak-
że wykonywać inne prace. Hele-
na Wiśniewska, Strzelno, ul. Sto-
dólna 283 zdw 63 285

Ogrodnik
handlowiec, kaw. lat 28, zatrud-
niony przez 6 lat jako kierownik
w większym ogrodnictwie poszu-
kuje od 1. 11. lub później posady
na majątku. Posiada dobre świad-
ectwa. Może się zająć także
rolnictwem. Oferty Kurjer
zdw 63 359

Serdeczna prośba!
Zecer, biegły w swym zawodzie,
poszukuje zaraz lub później po-
sady za skromnym wynagrodze-
niem. Łask. zgłoszenia uprasza
Wład. Prilögel, Koźmin (Wlkp.)
Głinki 2. II. zdw 63 351

Szuka
posady do chorych lub dzieci.
Jarosław, Mostowa 24.
zdw 63 350

Bona
freblanka, dobra wychowawczy-
ni z solidnymi świadectwami po-
szukuje posady od 1. 11. do 1-2
dzieci, zna szycie, chętnie w mie-
ście, Wąbrzeźno, Przemysłowa 1,
dla freblanki. zdw 63 347

Starsza
osoba poleca się do szycia i re-
paracji bielizny. Oferty Kurjer
zdw 63 338

Żelazniak
starszy, rutynowany, obeznany
również z branzą maszyn rolni-
czych i samochodowa, z pracami
biurowymi poszukuje posady.
Zgłoszenia Kurjer zdw 63 332

Ksiązkowy - bilansista
szuka pracy w godzinach popo-
łudniowych 2-3 godz. dziennie.
Oferty Kurjer zdw 63 400

Wdowa
przyjmuje pranie w domu. Oferty
Kurjer zdw 63 399

Biuralistka
poszukuje zajęcia w godzinach
wieczornych. Łaskawe zgłosze-
nia Kurjer Poznański
zdw 63 397

Młoda
inteligentna żeńska szuka po-
sady ekspedientki do sklepu. O-
ferty Kurjer zdw 63 396

Sierota
lat 18 przyjmie posadę do dzieci
na majątku. Oferty Kurjer
zdw 63 392

Panienska
chce się wyuczyć dobrego go-
podarstwa w charakterze elew-
ki, chętnie na wsi. Oferty Kur-
jer zdw 63 386

Mężczyzna
lat 20 szuka jakiegokolwiek stałej
pracy, najchętniej w fabryce.
Oferty Kurjer zdw 63 373

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer
zdw 63 365

Monter
samodzielny na parowe garnitury
i rolnicze maszyny, kierownik
parowych pługów poszukuje po-
sady lub pracy. Zgłoszenia do
Kurjera zdw 63 364

Kupiec - zbożowiec
samodzielny korespondent polsko-
niemiecki i ksiązkowy, zna pisa-
nie maszyną, szuka posady, nie-
koniecznie w branzie zbożowej.
Łaskawe oferty Kurjer Kw 1 004

Ekspedjentka
ucziwa z dłuższą praktyką i do-
brymi świadectwami, poszukuje
posady w piekarni lub cukierni.
Łaskawe oferty do Kurjera Po-
znańskiego zdw 63 525

Posługaczka
ucziwa, pracowita szuka posady
na po południe zaraz lub 1. —
Oferty Kurjer zdw 63 498

Służąca
poszukuje posady z gotowaniem
do wszystkiego zaraz. Oferty Ku-
rjer zdw 63 497

Poszukuje
posługi z praniem, najchętniej
całodziennej. Łaskawe oferty do
Kurjera zdw 63 513

Ręczniarka
zdolna poszukuje pracy u krawca
Łaskawe oferty do Kurjera
zdw 63 512

2 koleżanki
lat 20-21 inteligentne, znajdu-
jące się w przykrem położeniu
poszukują posady parkiełówek,
tylko w pierwszorzędnym lokalu.
Poznań wykluczony. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 63 612

Panienska
z dobrej rodziny poszukuje miej-
sca do sklepu piekarskiego lub
cukierskiego. Oferty Kurjer
zdw 63 563

Ekspedjentka
z branzą obuwia szuka posady.
Oferty Kurjer zdw 63 361

500 zł
kauceji da sympatyczny młodzie-
niec sierota otrzymując jakakol-
wiek posadę biurową lub inkasen-
ta. Najchętniej w administracji
wydawnictw, okazać może się do-
brymi referencjami. Zgłoszenia
Kurjer zdw 63 704

Sierota
przystojna, wymowna pragnie ob-
jać jakakolwiek posadę. — O-
ferty Kurjer zdw 63 535

Początkująca
bufetowa poszukuje posady.
Oferty Kurjer zdw 63 363

Osoba
samodzielna, zaufana z dobrymi
świadectwami, poszukuje posady
do 1 osoby. Oferty Kurjer
zdw 63 580

Z gwarancją
trzeźwy na wskroś sumienny ro-
botnik, poszukuje jakiegokolwiek
pracy. Oferty Kurjer
zdw 63 579

Poszukuje
posady inkasenta lub woźnego z
kauceją 500-1000 zł. Oferty Ku-
rjer zdw 63 578

Poszukuje
posady woźnego za złożeniem
gwarancji. Zgłoszenia Kurjer
zdw 63 583

Inteligentna
panienka poszukuje posady do
składu lub jakiegokolwiek in-
nej. Zgłoszenia Kurjer
zdw 63 587

Krawcowa
samodzielna szuka posady skła-
dzie konfekcji. Oferty Kurjer
zdw 63 607

Dziewczyna
z samodzielnym gotowaniem i
własną pościelą, poszukuje po-
sady od 1. 11. 1929. Łaskawe zgło-
szenia Kurjer zdw 63 610

Kto
udzieli posady zwolnionemu po-
docierowemu? Na ży-
wienie złoży kauceji 1000-2000 zł
ewentl. wypożyczy. Oferty Ku-
rjer zdw 63 618

Wychowawczyni
kongresowianka z dobrej rodziny
znająca robotki krawieckie i o-
raz całkowite gospodarstwo, po-
szukuje posady najchętniej do
młodszych dzieci. Okolica obo-
jętna. Zgłoszenia Kurjer
zdw 63 617

Sierota
poszukuje pracy najchętniej do
fabryki. Oferty Kurjer
zdw 63 616

Sierota
skromna, ucziwa, szuka posady
do wszelkich prac domowych. O-
ferty Kurjer zdw 63 615

Biuralistka
władająca językiem polskim i nie-
mieckim w piśmie i słowie, pisa-
ca także na maszynie z praktyką
w prowadzeniu kasy, szuka za-
raz lub później posady. Oferty
prosze skierować do Kurjera
dw 2435

Dziewczyna
przyjmuje posadę lub posadę bez
prania z dobrem poleceniem —
Oferty do Kurjera zdw 63 656

Panienska
młoda z porządnej rodziny, pisze
biegle na maszynie, zna steno-
grafię polską, szuka posady do
biura, najchętniej do adwokata
zaraz. Łaskawe oferty Kurjer
zdw 63 655

Bufetowa
młoda poszukuje jakiegokolwiek
posady za małym wynagrodze-
niem, miejscowość obojętna. —
Oferty Kurjer zdw 63 649

Przedstawiciel
dobrze zaprowadzony na Pomo-
rzu i w Poznaniu, poszukuje
przedstawicielstwa tylko poważ-
nych firm. Gwarancja do 50 000
zł. Oferty Kurjer rw 7 318

Gospośia
szuka posady do samotnej osoby,
miejscowość obojętna. Oferty Ku-
rjer zdw 63 536

Panienska
z lepszemu domu poszukuje zaraz
lub 1. 11. posady wyrecz. pani
domu lub panny do dzieci. Oferty
Kurjer zdw 63 671

Początkująca
znająca stenografię polską i nie-
miecką oraz pisanie na maszynie
poszukuje posady. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 63 677

28 WOLNE MIEJSCA

Panienska
umiejąca pisać na maszynie, po-
trzebna od 1. 11. 29, jako sekre-
tarka. Zgłoszenia tylko pisemne
z odpisem świadectw i podaniem
wymaganej pensji skierować do
Stow. Techników, św. Marcin 21.
zdw 63 598

Pomocnik
młodszy potrzebny do drogerji na
provincji od 1 listopada. Zgłosze-
nia z odpisem świadectw i poda-
niem pensji przy wolnej stacji
do Kurjera dw 2533.

2 podróżujących
branzą cukierków na miasto Po-
znań potrzebni. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 63 593

Służący
hotelowy ucziwy, znający obsłu-
gę pieca, centr. urządzenia, po-
trzebny zaraz. Hotel Victoria,
Poznań. zdw 63 631

Pomocnik
fryzjerski, dobra siła bieglu tak-
że w strzyżeniu dla pań i ondu-
lacji zaraz lub od 1. 11. potrzeb-
ny. Zgłoszenia z podaniem wa-
runków uprasza L. Czekoński,
mistrz fryzjerski, Gostyni, Kole-
jowa 1. n. 4458

Wykończarki
zdolne i samodzielne mogą się
natychmiast zgłosić. Magazyn
Futr, W. Królikiewicz, Podgórn-
a 6. zdw 63 440

Aptekarska
siła pomocnicza dobrze wpraco-
wana potrzebna. Referencje i wa-
runki przy wolnym utrzymaniu
pod dw 2470

Uczeń
syn ucziwych rodziców potrzeb-
ny zaraz. Tanie źródło właśc.
Edward Michaelis. Poznań.
Wrocławska 22, garderoba me-
ska, skład sukna. zdw 63 106

Fotograf - pomocnik
egzaminowany potrzebny do naj-
lepszich prac na stałą posadę.
Pensja dobra. Język polski i nie-
miecki połączony. Zakład arty-
styczno-fotograficzny, F. Basche,
Bydgoszcz IV. telef. 64
zdw 63 369

Krawiec
pierwszorzędny na spódnie na
warsztat potrzebny. Ul. Poczto-
wa 13. II. zdw 63 385

KINO „ODEON“, ul. 27 Grudnia 14.
Od dziś
„Romans Krabianki L”
W roli głównej uroczą „Miss Italia”
CARMEN BONI.

Poszukuje
do Warszawy bony do dwójga
dzieci, władającej poprawnie je-
zykiem polskim i niemieckim —
Oferty w obu językach kierować
do Kurjera zdw 63 389

Pracznia
może się zgłosić. Kalisz, Ra-
tuszkowa 27, skład. zdw 63 380

Służąca
potrzebna do wszelkich prac do-
mowych, także do ogrodu. Zgło-
szenia Kurjer zdw 63 329

Uczniwa
posługaczka 3-4 razy w tygod-
niu potrzebna. Jarosław, Cze-
sława 12. III. zdw 63 334

Obuwnik
potrzebny zaraz. Potrawiak, Zu-
pańskiego 6. zdw 63 346

Fryzjerka
dzielną, dobrą siłą potrzebną. —
Kantaka 6. zdw 63 116

Krawcowa
potrzebna na bieliznę męską. Z.
Andersohn, St. Rynek 46-47.
zdw 63 588-9

Inteligentną
początkującą biuralistkę ze zna-
omością pisaną na maszynie do
wielkich prac biurowych potrze-
buje zaraz. Zgłoszenia do Ku-
rjera zdw 63 425

Kolporterów
dzielnych sprzedawców do sprze-
dazy poważnego wydawnictwa
historiograficznego, poszukuje. —
Zgłoszenia osobiste w czwartek,
piątek od godz. 3-5, Wodna 24,
II. prawo. zdw 63 103

Uczniwa
do sklepu rzeźniczego może się
zgłosić zaraz. Górna Wilda 78.
zdw 63 465

Panienska
do sklepu rzeźniczego jako ucze-
nica lub ekspedientka początku-
jąca potrzebna zaraz. M. Ryb-
ski, Marsz. Focha 75.
zdw 63 490

Podróżującego
który odwiedza w województwie
Poznańskim sklepy bławatów i
towarów krótkich, poszukuje do-
brze zarobkowaną fabrykę gu-
zików, na wysoką prowizję. Spie-
sne zgłoszenia do Kurjera
zdw 63 436

Fryzjerski
pomocnik potrzebny. Kanalo-
wa 3. zdw 63 486

Fryzjerka
dzielną dobrą siłą potrzebną Kan-
taka 6. zdw 63 116

Uczniwa
do sklepu. Zgłoszenia z życiory-
sem „Perfumeria”. Al. Marcin-
kowskiego 19. zdw 63 518

Uczniwi
i inteligentni kwaterze zechcą się
zgłaszać do biura Polskiego Cze-
rowego Krzyża, ul. Cieszkowskie-
go 3, II. p. pokój 62, codziennie
między 12-15. zdw 63 608

1.500—3.000
złoty miesięcznie zarobić może
każdy. Wypłacamy natychmiast
najwyższą prowizję zotówka
założymy. Przy energicznej
pracy wysoka pensja. Okazja dla
agentów losowych i ubezpie-
czeniowych. Wszystkich pouczamy
Zgłoszenia skrzynka pocztowa 33
Lwów np 3506

Uczniwa
z lepszemu domu, mająca zamilo-
wanie do handlu potrzebną do
składu zlotniczego. Szkoła wy-
działowa lub kilka klas gimna-
zjum warunkiem. Chwilkowski,
św. Marcin 40. zdw 62 258

W dom
krawcowa potrzebna zaraz. Za-
cisze 2 parter róg Jasnej.
zdw 63 628

Ekspedienta
trzeźwego, sumiennego, dobrze po-
łączonego. Zgłoszenia z własno-
ręcznie pisanym życiorysem i od-
pisami świadectw. St. Rurek,
Strzałowa 6. zdw 63 636

Służąca
do wszelkich prac domowych mo-
że się zgłosić Poznańska 49.
zdw 63 645

Panna
dla porządkowania książek i pro-
wadzenia katalogów może się
zgłosić. Pożądane wyraźne pi-
smo i znajomość języków. Woźna
12 „Książka Antykwariat”.
zdw 63 119

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz, naj-
chętniej początkujący ondulato-
r mający chęć wydoskonalenia się
w zawodzie damsko-fryzjerskim. —
Zgłoszenia pod zdw 63 699

KINO „ODEON“, ul. 27 Grudnia 14.
Od dziś
„Romans Krabianki L”
W roli głównej uroczą „Miss Italia”
CARMEN BONI.

Bona Wlkp.
najchętniej freblanka z zamilo-
waniem do dzieci i z praktyką
potrzebna na wieś do trzech
chłopców 2, 4 i 7 letnich. Zgło-
szenia z odpisem świadectw po-
daniem pretensji i fotografii do
ekspedycji Kurjera Poznańskiego
dw 2523

Kucharki - gospośi
nie poniżej 35 lat starej poszu-
kuje probostwo wiejskie z gospo-
darstwem rolnem na Górnym
Śląsku zaraz. Fotografie odpis
świadectw z ostatniego obowią-
zku i podanie żądań przesłać do
Kurjera Poznańskiego pod
dw 2519

Poszukuje
rutynowanego ksiązkowego z
znajomością korespondencji i ro-
daków. Odpisy świadectw z re-
ferencjami Kurjer zdw 62 924

Ekspedjentka
młodsza do kasy i ekspedycji z
kauceją 200 zł, branzą galanterij-
ną. Zgłoszenia z życiorysem i za-
danej pensji. Oferty Kurjer
zdw 63 517

Służąca
do wszystkiego może się zaraz
zgłosić. Ul. Stroma 22, Łaciński.
zdw 63 505

Kino KAPITOL przy pl. św. Krzyskim, ul. Półwiejska 2.
Dziś i dni następne
Najweselszy film **HARREGO LIEDTKE**
AMOR NA NARTACH
dalsze role główne kreują: Christa Tordy, Willy Forst, Liv Roberts.
Romantyczna eskadry książęcej kochanki! Szalone przygody księcia wśród
zasp śnieżnych! Wspaniałe tło wysokogórskie!
Seanse: o godz. 5, 7, 9. Pw 6319-42,272 W niedzielę początek o godz. 3.

Służąca
z dobrymi świadectwami do
wszystkiego z gotowaniem po-
trzebna dla bezdzietnego małże-
ństwa za Warszawą. Zgłoszenia
Cieszkowskiego 7, I. zdw 63 526

Dziewczyna
do pomocy pomywaczce Cukiernia
„Cristal”. Gwarna 20.
zdw 63 643

Bufetowa - kawiarka
znająca aparat „Expresso” Cu-
kienia „Cristal”. Gwarna 20.
zdw 63 642

Posługaczka
potrzebna zaraz. Zgłoszenia 6-7
Janicka, Kwiatowa 13.
zdw 63 641

2.000 złotych
miesięcznie zarobić może każdy.
Natychmiast wypłacamy prowiz-
ję zotówka. Listy kierować pod
„Organizacja” do Biura Bach-
staba, Lwów Jagiellońska 7.
n. 4107

FUTRA spody pod futra, lisy i skóry
wszelkiego rodzaju kupuje się
NAJTANIEJ w firmie
JOZEF DAWID
Poznań, ul. Nowa 11 i Wrocławska 30.
Pw 494-0,1248

Ręczniarka
potrzebna zaraz na pracę mia-
rową Marsz. Focha 77. Janko-
wiak. zdw 63 554

Chłopiec
do sprzedaży gazet może się za-
raz zgłosić Plac Świątokrzyski 3
zdw 63 705

Posługaczka
potrzebna zaraz. Dąbrowskiego
9/11, parter, prawo. zdw 63 674

Zegarmistrz
pomocnik samodzielny dobra siła
potrzebny. Zgłoszenia Kurjer
zdw 63 682

Panienska
inteligentna potrzebna do sklepu
wyróbów tytoniowych i kolonial-
nego. Półwiejska 15. zdw 63 531

Uczniwy
poszukuje Pracownia trykotar-
ska, Kraszewskiego 19.
zdw 63 538

Posługaczke
jeden dzień w tygodniu przyjmie
Sobczyk, Marszałka Focha 57.
zdw 63 711

Aptekarska
siła pomocnicza żeńska, dobrze
wpracowana potrzebna do mniej-
szej apteki na prowincji zaraz.
Zgłoszenia z odpisami świadectw
żądanej pensji do Kurjera
zdw 63 725

Starszy
pomocnik fryzjerski, dobry w
swym zawodzie także w strzy-
żeniu pań potrzebny od 21. bm. pla-
ce 20 zł tyg. i wszystko wolne.
Reinke, Barcin. zdw 63 723

Dziewczyni
poszukuje do dzieci i prac domo-
wych. Św. Jerzego 4, III. ntr.
prawo. b. 800

Uczeń
do handlu towarów kolon., żelaz-
nych i wyszynku potrzebny za-
raz. F. Sobek Lwówek Wlkp.
zdw 63 696

Wprawne
panny do kuśnierstwa potrzebne
zaraz. Stary Rynek 90, I.
zdw 63 688

2 uczni
kowskich może się zaraz zgło-
sić. Świątek, mistrz kowski.
Marszałka Focha 25 przy dwor-
cu. zdw 63 619

Ekspedjentkę
młodsza z dobrymi świadectwami
tylko z branzą cukierków przy-
jmuje zaraz. Kostecka, St. Rynek
55 skład cukierków. zdw 63 149

Służącej
umiejącej gotować bez spania
poszukuje Marcinkowski, Kra-
szewskiego 4, II. zdw 63 654

Adwokat
teczewski poszukuje od 1 listopada
kierownika biura. Zyciorys, odpis
świadectw z podaniem co umie
przesłać. Dominowski, Teczew.
Pomorski Bank Rolniczy.
dw 2534

Uczniwa
potrzebna. Wł. Polakowski, war-
ształ mehan. ślusarski. Po-
znań, Rybaki 22. zdw 63 324

Dziewczyna
do wszystkiego zaraz. Poczta
26, Pensjonat. zdw 63 600

Robotnik
obeznany dokładnie w handlu
paszy, poszukiwany zaraz. Ro-
man Gabler ul. Strusia 6.
zdw 63 181

Uczeń
potrzebny. Wł. Polakowski, war-
ształ mehan. ślusarski. Po-
znań, Rybaki 22. zdw 63 324

Uczniwa
potrzebna. Wł. Polakowski, war-
ształ mehan. ślusarski. Po-
znań, Rybaki 22. zdw 63 324

Uczniwa
potrzebna. Wł. Polakowski, war-
ształ mehan. ślusarski. Po-
znań, Rybaki 22. zdw 63 324

Uczniwa
potrzebna. Wł. Polakowski, war-
ształ mehan. ślusarski. Po-
znań, Rybaki 22. zdw 63 324

Uczniwa
potrzebna. Wł. Polakowski, war-
ształ mehan. ślusarski. Po-
znań, Rybaki 22. zdw 63 324

Uczniwa
potrzebna. Wł. Polakowski, war-
ształ mehan. ślusarski. Po-
znań, Rybaki 22. zdw 63 324